Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Liber primus scintillarum - Cod. Aug. pap. 25

Manopp, Konrad

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Liber V

urn:nbn:de:bsz:31-67902

Visual Library

parare et pergens deo propinquare
Seneca Inhabitat deus in omnibus
bonorum spiritus impatiens cupiditatis
et tractus omnis adversa prosperorum
enim semper habet nec timebit // 8o
hoc paupertate verorum amicorum sit
agnitor Unde Seneca Nonne libet
habere nolumus amicum quem paupertas
non asportat amicitias conciliat Et Boe-
cius 2o de consolatione plus vere habet
adversa quam prosperam prodere fortunam
Illa enim fallit hec instruit Illa fi-
delium amicorum [illegible] // 9o
voluntaria paupertas diviciarum
mala superius enumerata superat et
ipsarum bona [illegible] vt in primo
huius est [illegible] Augustinus Ambrosius
Sicut legimus quod voluntariam pau-
pertatem multi professi sunt propter
precepta consilia et [illegible] melius
abicienda et propter multa [illegible] bona
[illegible] enumerata [illegible] Et tamen ea
[illegible] non fuerunt [illegible] [illegible] in di-
[illegible] laboriosum in acquirendo et [illegible]
curando voluntarie [illegible] tamen quod
in [illegible] vosse delicosum et non cu-
tare [illegible] in delectabilibus cibis [illegible]
tibus hospitibus et aliis [illegible]
[illegible] habere voluit cum tamen dicat quod
[illegible] non sint male [illegible] [illegible] de-
liciosum et earum abusum [illegible]
Unde Boecius multi sunt qui pauperes
esse volunt sine defectu [illegible]

sine deceptione tristicie propter ieiunia
[illegible] sunt continuamcia Et Bern-
hardus qui pauperes esse voluit eo tamen
pacto ut nichil eis desit et sic
diligunt paupertatem ut nullam paciantur
inopiam Unde [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] qui non fallit non fallit
[illegible] Isti pauperes [illegible] Ista [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
qui [illegible] [illegible] [illegible] laudabili
voluntate cum gracia dei possunt vo-
luntarie [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ab [illegible] dei bene-
placitum et earum salute [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] mala [illegible] bona [illegible]
Explicit [illegible] de [illegible] [illegible] ca-
de [illegible] male [illegible] et ca-
de paupertate et [illegible] de proprietatis
malo

De incipientibus alia 1us
Et primo de eukaristia

Capitulum primum

[illegible] corpus [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] et sanguinis
[illegible] [illegible] [illegible]
quos deus [illegible] fidelibus magne di-
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
a [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tamen [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Ita quod sub specie panis est [illegible]
[illegible] singulis [illegible] anima
[illegible] et deitas [illegible]
quia in hoc sacro dicit non pos-
sit nec separari. Pari modo dividi
te de sanguine. Quinta totus christus est
in tota specie, sed ut et in qualibet
eius parte sit, sive illa sit integra
sive divisa. Et secundo modo est in ut
circumscriptus ut occupans locum vel
lineam situm ut perceptibilis aliquo
sensu corporeo. Sexta [illegible] magni
speculi dividitur a hostia in tres
partes propter plures rationes. Prima
propter tres personas in una deitatis [illegible]
Secunda propter tres status christi [illegible]
[illegible] similitudinem in mundo
[illegible] in purgatorio. Septima propter tres
status quibus fuit mortalis immor-
talis et mortalis. Octava propter tres status
[illegible] et [illegible]. Nona
propter tria corpora [illegible]
natus. Sub specie panis et vini
sacramentum. Et fidelium [illegible]
[illegible] ministerium. Hec et [illegible]
prefiguratum est in [illegible] oblacione
Melchisedech in manna in
agno paschali in virga Ionathe
mellita et in diversis sacrificiis
libri leuitici. Fuit et [illegible]
predicatum [illegible] anglorum
manducavit homo [illegible] spiritum

[illegible] constitutum. Et
ab ipso constitutum [illegible] et [illegible]
Quarto Ego sum panis vivus qui
de celo descendi si quis manducaverit ex
[illegible] mt 26 accipite et come-
dite hoc est corpus meum [illegible]
[illegible] i cor xi [illegible]
[illegible]
[illegible] solempnizatum
quod ordinaverunt [illegible] locum
tempus [illegible] et causa [illegible]
sit ad [illegible] In hoc
sacro tres [illegible] mirabilissime [illegible]
[illegible] sunt quarte deitas in
excellit [illegible] anima [illegible] anima excel-
lit [illegible] gratia et [illegible]
tate plena [illegible] et [illegible]
[illegible] Corpus eius excellit anima
[illegible]
[illegible] et [illegible]
ta quoque in hoc sacro sit [illegible]
[illegible]
[illegible] accidens sunt [illegible]
sine subiecto. Duodecimum [illegible]
et [illegible] intellectum [illegible] totus
[illegible] fuit [illegible] et [illegible]
[illegible] in celo [illegible]
nos illius [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] nulla fit
[illegible] mutatio. [illegible] corpus
[illegible] hostiarum [illegible] non
augetur [illegible] fractione vel

simplicitate minuit. Sed est notandum
quod in antiquis hostiis immundi ge-
neratis. Item quidam calicem immundum in
quibus et locis immundi et non antiquis
hostiis [illegible]. Item cum hostia di-
citur non propria dicitur cum sed
secundum qualitatem operacula visibili tamen
et Item quando in immaculata hostia
tenetur et accidit vomitus non tamen ta-
gitur nisi vomitus cum capitur sed tamen ac-
cidit seu speciem panis. Item quod stante
ille specie seu accidentibus desinit esse
et esse desinit corpus et sanguinis
sed quamvis hic ubi non sit vera panis
et vini tamen corporalia actum eundem
effectum habent ut panis. sacramentum
inebriare et hoc dicitur Clarendum quod
soli deo quievit esse solum et
creare Item quod non tamen in nono
loco Corpori et sed non sit tanta
concordia creatura medium quod
ut sit fit in quibus locis subito
sacro. Non inmediate tamen sit
equalis creaturam. Item et omnia admeliorem
intellectum auctoritatis hic tamen tractant
de quibusdam theologi. Beda super
Apocalipsim. Christus dilexit
nos et lavit nos in sanguine suo.
Non solum lavit nos in sanguine
suo fudit in cruce pro nobis. vel
quando pro nobis fecit peccatis sue aqua
baptismi ablueri. Sed tamen cotti-
die tollit peccata mundi lavatos
nos a peccatis nostris in sanguine suo
cum eius beate passionis memoria in
altari replicatur et panis et vini
creatura in sacramentum carnis et sanguinis
eius ineffabili spiritus sanctificatione
transfertur Eusebius Invisibilis sa-
cerdos visibiles creaturas in corpus
et sanguinem suum verbo suo secreta
potestate sua convertit. Ille sed solo quod
dicit sacerdotibus hoc est corpus meum Ambrosius
Si quociens effunditur sanguis sed in
remissionem peccatorum funditur debeo semper
accipere debeo que peccata et tamen sine
infirmus sum egeo medicina. Idem
Bustipe dominum ihesum intueri mentis
sapienciam cum non adveniat. homo fuit
gaudet celesti reddit occupatus fu-
giet. sit non locus sue temptacionis
intellectui esse Idem Eucha-
ristia est spiritualis medicina que cum
reverencia degustata purificat sibi
devotum Idem in dialogo stans ad
corpus domini Ibi dubites angelos ad-
esse quando Christus assistit altari Idem
Item de his est calicem et sanguinem domini
hic mortis sed penas dabit ac
si Christum occidisset Idem de domo et
mittit vitam qui vult accipere vitam
alterius corpus accipit cum timet
magis accidit quod vivificet Idem
Clamas ad dominum cottidie in oracione
panem nostrum cottidianum da nobis

Hodie. Bt. gg° cottidianum e panis
cur illum post annum aliquem sumas
Qui sepius vulneratur sepius medicari
requirit. Bt. g² vive ut semper possis
cottidie eucaristiam accipere q n cotti
die sic vivit accipere n post annum
meretur. Idem Ambrosius ho° sermo
ne summe tacetis sancta [illegible]
Quid. Qui indignus sumit [illegible]
e ac si interficiat ipsum. Aug. q
ac. h oblatio cottidie. [illegible] cotti
die operamur saltem spectus [illegible] qualiter
humana fragilitas venit nos oportet
et [illegible] cottidie labimur ministrare [illegible]
nobis cottidie post ymolatur. Idem
de verbis dni. Centurio se dicens
indignum in cuius tecta dnus intra
re se dignum fecit in cuius cor post
intraret. Idem Beda [illegible] Cotti
quoque eucharistiam percipere nec laudo
nec vitupero omnibus tn diebus
quoque hortor [illegible] tn omnes in affectu
accedendi [illegible] consistit. Idem rot hu
in cuius legenda [illegible] ho [illegible]
excellentes sit mali sine confessione
et eucharistia [illegible] dixit vita
Idem [illegible] conig [illegible]
dit [illegible] [illegible] iudas qui
eum tradidit [illegible] iudeis
Damascenus li° q° [illegible] digne sumunt
remissionem peccatorum accipiunt et vitam
eternam merentur [illegible] corporis et anime
custodia [illegible] et indigne
sumentes pena et supplicium Greg.

animam. [illegible] absolute [illegible]
cum lacrimis et benignitate [illegible]
oblata altaris hostia operatur [illegible]
resurgens a mortuis iam non moritur
sua [illegible] Idem [illegible]
surgens a mortuis [illegible] nos [illegible]
[illegible] in [illegible] mortali [illegible]
nos [illegible] [illegible] oblacio
ymolatur. Idem [illegible] dubium [illegible]
ymolacionis hora ad vocem sacerdotis
celos aperiri et in illo ihu [illegible] mi
sterio angelorum adesse summis yma
sociari terrena celestibus iungi ex
visibilibus et invisibilibus unum
fieri [illegible] vt [illegible] agnum
nobis [illegible] corde [illegible] ymolemus
Idem licet [illegible] sufficiat
ficiat tn [illegible] in civitatibus [illegible]
tas sacramentalis tn [illegible] nos
[illegible] omittenda [illegible]
[illegible] signacula [illegible] agni sanguine
[illegible] ab exterminatore et
ne flagellum appropinquet taberna
culo tuo. Cesarius [illegible] mirabilis
apparuit [illegible]
[illegible]
Cum [illegible] qui tunc
[illegible] vidit [illegible]
[illegible] leo
nis [illegible] fugit et [illegible]
appropiare [illegible] et cum [illegible]
[illegible] ille apparuit
[illegible] stabit [illegible]
[illegible]

sit cum Grece vocabit scilicet et cum
eius constatur corpus cum poculis
agni sanguine limitis reddit. Idem
Qui indigne sumunt sacramentis sunt
hodie tibi magis dicit. cum in
iumentis contaminare cum vel et ergo
recens adderet eum intendens
eum Sed Sed res sunt ad
avari. et quando inspicit infirme
Idem totaliter reddunt demones sanguinis
tunc amittere statim fugiunt et ...
succurrit Idem Sicut alius sanguis
bonus stomachum malis humoribus
infectum non alit nec confortat. sic
neque magis Sed corpus Christi sumentem
malignitate pollutum non salvat sed
perdit Origenes Si vis agnum
sumptum agere tu ... in quibus non
dictum ... recipiens peraccipere cuma
licia sanctum medito in corpore
tota ... massa/ ... corpore
corpore multa generant sed imagi
...s sinceritatis et veritatis
... ... Isidorus ... Gramma
na humana corporis conspiciebat
... ad ibi videbat et ad
similia et sensibilia sapor
ille in singulis sensibus ...
quod in illis aviditas ... ...
fideles faciat Idem Sicut ...
... non ... ... qui ... ...
legit nec minus quam minus sic ...
... tamen ... ... magis
... huius ... ... sicut di...

lui non corporis Idem Sed oblatum
... quod ungit calix ...
... et nomina ... doctrina, non
... fide et affectu ... amanda
Hugo Cibus iste non ... ...
... decore ... ... tamen Idem
Beryll. ... invisibilis ... invisibilia
volens ... ... corporis assump
tam, ... ut
... ... augustinum ...
... tibi ... fragilitatis humana ...
de ... ... abhorreret ...
... ... ut sensus ... ...
... et in multis ... edificare
Idem Bonus pastor fuit qui ... ...
... carne sua ut ... reficit
ad edendum dedit Ergo ... ...
... non ... ...
... custodia ... lupi
... ...
... avis Idem Tres sunt
partes hostie quarum due ... calice
notant duplicem statum eorum qui
transierunt, tertia vero in calice posita
notat eos qui adhuc sunt in hac
miseria. donec ... ...
... Idem Sicut ... ...
... ...
... et ... divisio tota est
Idem Si contigit ... sacro
... digna ... ... vel
maculari ... ...
... ... incorruptus ...

maculatus sola specie sensu
perceptus hoc sit, ne sensus ad aliud
percipiat quam de accidentibus sibi notis
tantum iudicat. noli igitur timere sibi
sed tibi. Ipse non ledi non potest. tu vero
sine circuitu nocumentum potes. Idem Ba
dem hac abs est ... et potum
amor facilius tamen multum ... bene
dilectos ... aculti ... Idem Cum
porro sit eadem eucharistia tam
ipse sit in distincta. sed species corporalibus
virtutis humani corporis et cordis gratie
spiritualis. Est non eodem ... cor
poris et anime. Est possibilis ipse
eiusdem ... conversio ... cuius et
sanguinis qui pependit ... qui
pluit ... Est a insensibilis ...
...nem corporis et sanguinis ... veri
eadem est. Est ... gratie in
... et sic ... participatione
in corde sume dulcius. Et ita cum sint
ibi tam ... invicem ... spiritualiter sumi
... ... corporis sui et virtutis divini
Est igitur ad loco ... intima fateatur
et qui sermo sonat affectus sentiat
Anselmus Iste est ... in ... sub
... facit actum ... cum ipse
sit ... nulla recipientis actum ...
... clausum corporis suo in thalamo
virginis ... fecit ... suos
... Ipse corpore in sui
... Idem Bono et
... in memoriam ... ad ... ipsius
et in mensa ... altaris ...

... absolutum ... ...
... sit ... fidelibus ... tamen
... cogitare ... est ... qui ...
... Est igitur ... ...
... sua. Et ... ...
... et anime ...
... in ... sic fit in magnorum
... Idem ... vita
... ... quod
... caritas ... ut ...
amet ille qui amat ... et hoc
... amat ... nos ... ...
... recipitur ... fecit in carne
... ut amaret ... fecit ...
... amor ... ...
... ... sibi sufficiens. ...
quos bonus ... sustentat ... ama
do cum bono ... Cum
igitur ... sua ... tingit ...
amandi ... ... magni
... ...
sit ... audis ...
... ... dulcis ...
et ... memorie ...
... fecit. ut ... hoc
... ... et sanguine
qui ... ...
... Nunc ... cum ...
... ... in mensa
... ...
sed ut sic ille ... mea
... ... nos
... et ... ...
... ... In hac ...

q̄ saginatur vestit sicut corne cete
rus comedere et saltare cum mulieri
forti devacte quas iste consequitur ad
lucinam [illegible] dei rebellaverunt ma
nnud suorum manducet. Beatus sit
et bene sit ei. Bicorsus manet in
primo [illegible] longa quia corpus dilatatum
affectum habet [illegible] in se manere
potest apriam affectum. Hunc qui cibum
plus manducat hic plus amat et
[illegible] plus amando plus et plus
manducat / et plus et plus mandu
cando plus et plus amat [illegible]
amatur [illegible] hic hic amatur
inhabitat [illegible] in [illegible] pignus [illegible]
[illegible] conceptantes infusa spiri
tu [illegible]. Carne ergo Christi spiritualiter
manducare non est aliud quam po
nere [illegible] in eius [illegible] et cum
in affectum ducere. Panis spiritualiter
qui sine celesti [illegible] adoptatam
[illegible] computat. [illegible] dicit
quippe [illegible] surge et
manduca [illegible] restat via.
Bern in legenda sancti Malachie.
Eucharistia quidem [illegible] et spiritua
[illegible] obviat potestati debellat
et [illegible] active [illegible]
Idem in sermone. Sicut [illegible]
cedit [illegible]. Ita [illegible]
[illegible] cedit [illegible] virtute
aut [illegible] spiritualis [illegible]

[illegible] Unde hic quidem cibus
[illegible] non admittit. Simplex
competit [illegible]. Angelus [illegible]
[illegible] Idem [illegible] salubrit
[illegible] Idem [illegible]
[illegible] medicina / [illegible]
dicta / debiles confortat / valentes
delectat / languores sanat / sani
tatem [illegible] fit [illegible] mansuetior ad [illegible] /
[illegible] ad labores / [illegible] ad a
mare / [illegible] ad tutela / ad obe
diendum [illegible] / [illegible] actor
devocior. Fulgencius. Hic quidem [illegible]
[illegible] suo capiti [illegible]
[illegible] Remigius. Hic
quidem conficit ad immortalitatem
et eternitatem. Hic [illegible] humana
[illegible] sicut spiritus [illegible]
[illegible] medium [illegible]
[illegible] lege et gloriam [illegible] dictum
Bern in quadam [illegible] in [illegible]
fideles [illegible] in festis pasche
Penthecostes et natalis domini qui
[illegible] noluerunt caveant /
i.e. [illegible] quidem institutum [illegible]
cottidie medicamentum / et virtutem [illegible]
[illegible] salvando. Dicit
[illegible] Joh 6. Nisi manducaveritis
carnem filii et biberitis eius sanguinem non habe
bitis vitam in vobis. Et alibi qui mandu
cat meam carnem et bibit meum

sanguine habuit intra cenam et corpus
resuscitatus cum immortali suo die.
Salvator noster in cena ut in alia et alia
verba dixit dominus aliud suis fidelibus ad
salutem consilia. Diffusius hec secundum
multiplicibus et variis diversis respondeo
[illegible] et simul [illegible] quia ea
brevius hic sunt admissa.

Capitulum 21

De efficacia verbi dei. Notandum
quod dominus volens propria doctrina quos [illegible]
ad observantiam verbi divini provocare
ostendit eius efficaciam et utilitatem.
Jo. 8 capitulo dicens: Si manseritis in
sermone meo vere discipuli mei eritis
et cognoscetis veritatem et veritas liberabit
vos. In quibus verbis ostenditur efficacia
in observantia verbi dei. Primo quod veros
discipulos constituit. Secundo quod veritatis
[illegible] cognitionem facit. Tertio quod ad veram
[illegible] libertatem adducit. [illegible]
quod [illegible] quos verbis [illegible] constituit
discipulos. Primo [illegible] libere dei sermonem
audit. De quo Jo. 8. Qui ex deo est
verba dei audit. [illegible] dominus [illegible]
aliud a suo discipulatu [illegible]
[illegible] audire verba dei dicens
propterea vos non auditis quia ex deo
non estis. Secundo [illegible] si deum et proximum
[illegible] diligit. [illegible] Lu. 10 et Mt. 22
diliges dominum deum tuum ex toto corde. [illegible]
[illegible] deum diligere eius mandata
servare. Jo. 14. Si diligitis me mandata

mea servate. Secundo Mt. 22 diliges proximum tuum sicut te ipsum. Dicitur
et Jo. 13. In hoc cognoscent omnes quia
mei estis discipuli si dilectionem habueritis ad
invicem. Et [illegible] Jo. 4. Qui dicit
quod deum diligo et fratrem suum odit mendax
est. [illegible] si [illegible] amorem
illicitum excludit. [illegible] amor
illicitus [illegible] domesticos ad familiares,
carnalis ad suam delectationem, et [illegible]
rerum ad divitias [illegible] et mundanas
dignitates. Quos omnes dei [illegible] amor excludit.
Dicit namque dominus Lu. 14. Si quis venit
ad me et non odit patrem et matrem
uxorem et filios et fratres et sorores
[illegible] non potest meus esse discipulus. Hoc refertur ad amorem
domesticum. [illegible] adhuc et etiam
animam suam. Hoc refertur ad amorem carnalem
proprium. [illegible] et qui non baiulat crucem suam
et venit post me. Hoc refertur ad [illegible]
per quas [illegible] amorem [illegible]
Omnis [illegible] amoris [illegible]
[illegible] dei et proximi dilectionem [illegible]
[illegible] gaudere [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] falsi [illegible] et [illegible]
[illegible] non [illegible] non [illegible]
verba que dei [illegible] agnoscere [illegible]
[illegible] et
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

In deliciis convertit delectationem secundum ma
lis dat luctum et amaritudinem
Prov. 14 Risus dolore miscebitur
et extrema gaudii luctus occupat
Et Prov. 5 Favus distillans la
bia meretricis novissima autem eius
amara quasi absinthium. In prosperis
committit sublimitatem secundum dat post hanc
deiectionem subitam. Unde omnis qui se
exaltat humiliabitur Luc. 14 et 18 Et
Prov. 16 dicitur Contritionem praecedit superbia
et ante ruinam exaltatur spiritus. Et
Job 21 Tenent tympanum et cithar
am et gaudent ad sonitum organi
ducunt in bonis dies suos et in punc
to ad inferna descendunt. Est et in mun
do dum hic mala multa operantur sumpto
et qui [illegible] Gaudium in mundo non
est purum sed dolore mixtum Prov. 14
Risus dolore miscebitur ut supra.
Tertio mixta cum ignorantia. Eccl.
3º Tradidit deus mundum disputationi
ut non inveniat homo opus quod operatus
est deus ab initio usque ad finem. Et
vidi in loco iudicii impietatem et in
loco iusticiae iniquitatem. Et mixta
est sanctitas cum culpa, pulchritudo
cum deformitate, vita cum morte, frumen
tum cum loliis. Bellicitudo cum re
gali solio. Iudicium cum fraude, veri
tas cum falsitate. Et dicitur [illegible] 10 Absti
[illegible] adulteria [illegible] [illegible]
[illegible] non dicit [illegible] Et sic qui de
singulis [illegible] [illegible] indicat [illegible]
[illegible] [illegible] mixta [illegible] [illegible]

vita beata omnia sunt bona nullis sibi
[illegible] mixta. Infernus vero nulla
sunt bona vel delectabilia sed omnia ma
la et afflictiva. Deus vero in caelo fe
cit omnia bona completa delectabilia gaudium
[illegible] sine maerore, tempus sine avaritia
Damnatio sine dolore. Et sic de singu
lis [illegible] [illegible] [illegible] et delecta
bilem quia [illegible] inferno sine dolore
[illegible] afflictionem [illegible] [illegible]
tenebras morte et omnem deformitatem
in poenam suam [illegible] etiam
[illegible] quod dicitur [illegible] [illegible] [illegible]
dei Complete principii quod complete [illegible]
cum Complete medii quod omnia [illegible] mu
tabilia sunt et nihil stabile sub sole. Et
[illegible] finis quod corrumpuntur [illegible] [illegible]
dicitur Eccl. 3 Cuncta subiacent vanitati
sine complete medii, et decima [illegible] sunt
complete [illegible] cum complete principii,
et [illegible] [illegible] complete finis. Ad
[illegible] [illegible] [illegible] dei [illegible] fuerant
[illegible] liberum et [illegible] [illegible]
[illegible] dei [illegible] quod Jo. 8 dicit dominus qui
peccatum facit servus est peccati. [illegible]
[illegible] [illegible] qui sibi omnia peccatum amat
in [illegible] suis Et 2 Pet. 2 A quo
quis superatus est huius servus [illegible]
[illegible] dei [illegible] liberat. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et ut sic ducat ad
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
et 2º [illegible] in [illegible] quod ducat
ad [illegible] et [illegible] ad [illegible] [illegible] quod

ri facit libro de conuersatione Aug
libro i. Si autem dei cui nos sumus inca
tas sunt caritas. Et quinto eiusdem lib
tas est in spiritu nos fuimus. Et certi de quo
cui sumus recognoscere et ii. li. et ii.
cum inuidencia qua inflant pecta
ff. iii. vos mundi est ipse munere
locutus sum vobis. i. li. 3. quomodo
caritatiua resistendi malis et per
ficiendi bona que est absque sed. ii. et
mt. quomodo ipse in psalo presenti docuit ho
mo est. De quo vide in ethicis aliqua
i. verbum dei. lux vna dominus sunt
dei illuminati mundum docuit ipsum
rec. Et ipsa inflamati sunt
adactus fiunt caritate. Et quoniam
mediati qui donum prohibuerunt in
specta spiritualiter. Et specialiter confortati
audaces fiunt arguendi libertate.
De quibus aliqua nota super ipsa multa
in sacra scriptura et ca. burs. li. de
in sunt ostendenda. Ex quo li. ca.
conduplicas dicere orationem audire
verbum dei. Videre in psalmo nouissimo
sine in ca. de audientibus verbum
li. te. de amore licito et illicito
de ipsa dimi ca. de amando
insulis tractatibus. De mundo de
quo multa sunt in diuersis ca.
de amore mundi. de amore spiritu sancto
de adulacione. de bonis. de te persona
de delectacione. de diuino. de diuiciarum
malis. Et infra de fortuna domi
do. de mundi sapientia. de mundi fuga
de spiritu. de paupertate. de bono

et ipsa sufficere. de qua in sermonibus
aliqua sunt ca. de diuiciis et infra
ca. de nobilitate et ca. de sufficiencia

De elemosina et generali Capitulum 37

De elemosina triplici depe
na et reatu. Triplex est elemosina
consistit in cordis gratie qua quaerit
quis offert deo. De qua intelligi li. di
cit 30. miserere anime tue placens
deo et congrega cor tuum in
sancti eius. Et est certum. Elemosina
spiritualis. Secunda consistit in exterioris opere
in eius adiutorium. De qua vide ca. de
stipendio dei magis ac moueat sed ab
dente mensis omnibus tu dupit
plebe quidam sunt. Tercia est in lac
signis ad que scriptum est quomodo
eius ipsa carnalis in
apo. libro. Et cum hoc elemosina sit
spiritualis consistit in reatu sub
se spiritualem et opera in ipsa pauca in
hoc corpus. Compellere castigare
placere remittere. Fer. sua
vt rogare consule intelligere doctrina
et consilium. Que consistit in actu sub
uenire. Que est in nuncio exhibitione
in hac corpus. Collige. visito. abs
poto. redimo. tego. colligo. condo
de qua intelligi li. per re pro est
date elemosinam et ecce omnia munda sunt vobis
i. ad deleatur sunt supplicia ete
ubi erogatis diuitiis inerre
ris spiritum non exhibitis. Prima elemosina
est exhibenda quia sine ea aliae due

nos gessit ut adiuta eterna est
sit maior aliis duabus quod patrem
filio sic totum deus quia hoc multis
laceravit i inciso sed in aliis sit
apud hunc sacrificium i hostia contri
bute est et deus generaliter quia
opera post incarnari voluit pati
et mori Est hoc est potior
quod opera sola salvavit post mis
miserunt vero illas duas hoc fieri vel
deberet et perse quibus alimentis ve
getatur nos esse secundum fragilior est
dignior est tertia quod quem populum
eorum subvenit aut gratiam ca.
Tertia tamen dignior et fragilior
cum ca. Contra Augustinum magnum est
donum in mansione cum dicit quod
mille cum Jerome quod per actorum cum
plior tertia per non solus ea ex
hibuit hoc eterna docendo consolan
do corripiendo consolando tristes
inimicando tenta serendo pati
adversa orando pro inimicis quod
consuetudinis pauciores ut alia catholica
commiserit Item quod ad salutem dicamus
est maior et potior tamen sacra
mentis quod justificantibus ea Est n
dei sepe hoc tempore papa apos
tolica multa quererent milia qui
pauperis vel nullis subvenerunt
spiritualia potior est in salute
dicamus quod corporum quantum salus bona
potius non sit ad salutem dicamus

Neque sunt eterna et virgo dei quod
non cum eius Item quod tertia mutua
non est sine spiritualis quod non sit cum
solum sine caritate non est mutua
quod non i Cor 13 Si distribuero omnes
facultates meas in cibos pauperum
caritatem autem non habeo nihil prodest Item hic
sed dicit Aug Qui pauperi dat non
ut reficiat contra indignitatem
sed ut careat tedio interpellantis
hic perdit et meritum hanc autem dicit
Aug ut hic indecito Ergo cum sa
mutue est sine 3 Respondet ad coeli
subsidiis nihil efficitur Aug in omni
sed dicit Esurivi et dedistis
dicit Si quis dedit scripta vel sermo
non sola bonum bonorum sibi sufficeret
ad salutem quia in continet merita et
demerita omnia et supplicia bonorum
et malorum Aliud datur dicimus omnia
facta iustorum et omnia mala negat
et solum laudat elemosinam largitatis
et damnat aviditatem hoc
autem cum ea quod omnia eterna deus reddit
unde salus maioris mittant
deus distribuere de elemosinam et omnia
munda sunt Item quod pater dixit de
omnia alia cum pauperi quod ad
premium quod non pauperi dimittimus
remittimus quod autem retinemus totum
amittimus Aliud Non cogitur dicit
pauperum rebus coti cottidie
in sermonibus tunc dicat alius sermo

passe. edent speciosa dent paup
ribus sancte viri. Augustinus paupe
rem sicut te lige in diac non ob
lectamenta sed fragmenta. Ambrosius dicit
t pt apes hilda qd dedi t / de meo
aut splens es et paup meg ina
nis. Idem in alio sermone de tro
ieiunio fames pauperum pacit. a
si ieiunare non potes. cum pasce
ris saturitate t esuria gaudeat
dicat qd semi ieiuneo et dueg
et doneg. cras in meliorem aut
si duabus rebus tm dite volunt me
lius e dueg et doneg qz ieiuneg
et non doneg. Idem in alio sermone
Redime te qz dum omnibus dare
potes. dum spacium in manibus habes
ne te mors preveniat et spacium
ad opus perdas. Augustinus multa sunt
elemosinarum genera. quibus cum facimus peccata
nostra dimittuntur. sed nullum maius
qz cum ex corde dimittimus qd in nos
quis peccavit. Ambrosius da quod tenere
non potes. ut consequaris quod amittere
non potes. da modicum ut recipi
as centuplum / da temporalem ut
eternam consequaris hereditatem. Idem de
doctrina Zama. Pater ante petit qd
tibi dedit filius tuus dominum adde
Lucas. Facite vobis amicos de iniquitate vob
iscum de mammona iniquitatis.
Si preciosum eis erit pauperes
non solum sunt audiendi sed ut pa
tres honorandi. Augustinus de bono da

peccata cum eis cum hoc qd hic miseri
cordi cogitis / meolo sedeti
datis / dicit enim qd uni ex minimis
meis fecistis mihi fecistis. Idem
in pastorali. Qui pascit pane
debuit non ea qz petit. e. sed homo
non petitur sed paupere multi sunt de
Cum egentibus necessaria damus non nos
tra sed illorum sua reddimus et lar
gitatis suamus. Ambrosius in sermone de
Nabot. Elemosina fiat in terra et
germinat in celo. plantatur in paupere
et pullulat apud deum. Augustinus Non
de tuo sed de suo reddis pauperi qd
enim quod deus dedit in hospitium
quem tu tibi solus compararis eum est
erit non solum dicetur. Augustinus qui
hic velmaius. una a nobis sunt ad
iudicio eterni. Idem de officiis. Affectus
ditem collationi facit aut pau
perem et precium rebus imponit. Ysidorus
Nichil dicitur malum ut fuerit. sed ut
erogatur et meritis subveniat. Cassiodorus
de sermone bono omnis qui operibus bene
petit pugnant si peccare desinat
et lugeat. Augustinus Non solum qui esu
rienti et sitienti benefacit. sed et hoc
inimicum diligit. et lugenti
passionis assistens impendit. pauperum
elemosinam facit. Damascenus sicut templum
quod in quacumque necessitate insolito ac
pro non subveniat occidet. Gregorius super Job
despicit proximum suum peccat. qui
autem miseretur pauperis beatus erit. Augustinus
Qui credit Christo omnes diligit

Ibidem quia et caritas operit multitudinem peccatorum.
Ibidem 16. quia et caritati redimit
iniquitas. Ibidem 19. fenatur domino qui
miseretur pauperis. Ibidem 21. facere
misericordiam et iudicium magis placet domino
quam victime. Ibidem 22. Qui pronus est
ad misericordiam benedicetur de panibus enim suis
dedit pauperi. Ibidem. Victoriam et
honorem acquiret qui dat munera.
Ibidem. Qui calumpniatur pauperem ut
augeat divitias suas dabit ipse
ditiori et egebit. Ibidem. Non facias
violentiam pauperi quia dominus iudicabit
causam eius. Ibidem 28. Qui dat pauperi
non indigebit. qui despicit depre-
cantem sustinebit penuriam. Ibidem 29.
Recuit iustus causam pauperum. Ecclesiastici 3.
Ignem ardentem extinguit aqua et
elemosina resistit peccatis. et deus est prospe-
ctor eius qui reddit gratiam meminit
in posterum et in tempore casus sui inve-
niet firmitatem. Ibidem 4. Fili elemosinam
pauperis ne defraudes et oculos
tuos ne transvertas a paupere. Ibidem.
Aurem tuam ne deprimas. et
non protrahas paupere in inopia sua.
Ibidem. Cor inopis ne afflixeris et
non protrahas datum angustiati. Ibidem.
Rogationem tribulati ne abicias et
ne avertas faciem tuam ab egeno. Ibidem.
Ab inope ne avertas oculos propter
iram nec relinquas querentibus tibi retro maledicere.
maledicentis enim tibi in amaritudine
anime exaudietur deprecatio illius. Ibidem.
Congregationi pauperum affabilem te
facito. Ibidem. Declina pauperi sine
tristicia aurem tuam et redde debitum
et responde pacifica in mansuetudine.
Ibidem. Libera eum qui iniuriam patitur
de manu superbi. Ibidem 29. Conclude
elemosinam in sinu pauperis et hec pro te
exorabit ab omni malo. Ibidem. Elemosina
viri quasi sacculus cum ipso et gratiam
hominis quasi pupillam conservabit. et
postea resurget et retribuet illis re-
tributionem unicuique in caput illorum.
Super scutum potentis et super lan-
ceam adversus inimicum tuum pugna-
bit. Ibidem. Qui facit misericordiam fenatur
proximo suo. Ibidem. Propter mandatum assume
pauperem et propter inopiam eius ne dimi-
ttas eum vacuum. Ibidem. Pone thesaurum
tuum in preceptis altissimi et proderit tibi
magis quam aurum. Conclude multa po-
nitur in causa subiectum.

De elemosinarum multiplicitate

D Thomas in secunda secunde questione 32.
dicit quod sunt 14 opera misericordie. 7 corpo-
ralia et 7 spiritualia in duobus versi-
bus comprehensa. Postquam in tertio arti-
culo idem dicit quod elemosine spirituales
simpliciter et absolute sunt meliores
corporalibus propter tria. Primo quia donum spiritua-
le dignius est quam corporale. Secundo
tunc quia cui datur quod est potius quia
melior est corpore. Tertio quia actus spiritua-
les digniores sunt et nobiliores
quam corporales. omnibus actibus magis sunt spirituales
quam corporales quia sunt serviles. Et addit
potest quod dona spiritualia magis sunt prema-
nentia. Et magis merita. Secundo libro 10.

Vocis (?) comud e mici Glo declat
qd etiaz dat e de precepto quia
abvortetis ea quunt etno (?) si
om' aq Esuriui (?) Et ps 3
Rui habet sbz et viderit frez
suu (?) Bed (?) h' precepto intellig
in extrema neci' Quo mondu
qd etia tato mg' et comparatu
egenti e exhibenda quato plus
adiuuat salute eius ut dicit mg'
e neci' lg n' absolute melig
sit hoi pauperem etiaz exhibe
qd corporim vel visu e pauli
tn in cau neci' extreme succurri
du est copi fpu'is quis refecto
et' hic saly famellicu n' ad
morte qd' e cibandy qd docere
dy si no in statu tal' neci'
pocy e docendy qd cibandy
Vult d'alys intelligi 6 n
dt A cphy 3 cop' melig e pbai
qd ditali egenti tn melig est
dtai qd phari Greg mom
Fortasse pane qd egenti tbu
at ad lno ht si mag ht qd
tbue valet qd lingua ht qua
mete etno vitutiua verba valet
qd pactim movite caml pane
tuo satare Nolite q etiaz
sobi relicte ysidorg sup epos
Due sit pes Ehc cona capat
vel egenti dat salia sollis ut
ci dimitte aq' lesa ed haz ra
missis e exhibenda alia mat
et h' qd ps in praecis et si no
pauaz salte germ ut et calice

aq fr gide Adem Rui simileu
dilig' lugeti gpamis affctu in
pend' aut in egkl'libz gestu aut
dupliu exhibz etiaz hac facit
Ambs Addem' duplex e libtatis
vona e que vely adiuuat alia
q gslys aut opa ipedit ut
captiuos redime hauz exhibitis
ei ec ut amote uel aptitudine
et h' clarior e multo Glosa s'
cra q' No soli q' neci' lbuit
egenti uel uenia lednti st qui
vocis uel stis carripit corde
pio etiaz facit glo' s' d Dicit
No e eqn nos relinquere sobu
et vinistrare mensis dt meliora
sut capla mitis qd dapes caro
deligali in multa movi possut
in ea' pcedeti Cap' xi'

De elimosinaz utilitate Aug'

Ecubis de s' xxi Audiant
ditis irrogavi supplicia hoi' qui
erogare noluit subsidia Audiat
pauper lazaru resgatu et coplo
cu intacentis estuante Audeam
pepet' gaudiis bona peculia
ttis pauptia plana Cz inla
zaro ghalo paup' ut salua sit
extas vale Greg dlma nasti
copia secudg e aqs ditis cito
reddit donatibz fructu Eps in
sudua cuq oleu et farina no
deficit qd paruit helium 3 Re 18
Glo s' u duz hes tio ut in tpe
bono si vou facias bom dando in
pauiuz agis vestiaz qd deposit ded'

pauperibus iusticie eius manet in seculum
seculi Ambrosius. qui cum diminuitur
pecunia augetur iusticia . i . tantum minuitur
quod es relictus et minuitur quod supponere
das auget quod meritum est possessoris
Augustinus dicit mercatorem laudamus
eos et prudentem qui plumbum dat
ut aurum accipiat quia mercatorem
non laudas qui parum dat ut
iusticiam acquirat Augustinus super quasi dicens
cetera quod p[illegible] ait quod mihi da et ego
reddam. fac me debitorem et
te mihi facias feneratorem pauca das
plura reddam. terrena das celestia
reddam. temporalia das eterna restituam
et me ipsum dabo Idem eciam fac
ut bona que nobis commissa fiant super
que non pauperibus damus nobis cum
hic vos dimittemus fugitivus Alibi
recipiemus vos sine mensuratis
Idem de verbis domini . Cottidiana pecunia
cottidianis cibis sunt redimenda
Idem super illud Dies domini pauperum et
nil invenit ad ovili dicatur
de omnibus invenire per mortem in
manibus tuis noli non quare
vita pauperibus reple manus tuas
tuas sicut tuas vis invenire ple
nas Alibi quod ij hospes loth an
gelus tamquam peregrinus suscepit
hospitalibus acceptis seculum
cupit temporale et futurum gratuitum
ex eterna Augustinus forme dicit hospi
talitas sine discrecione sunt ne
forte tibi negaveris Inquam ipse
sit per Ambrosius in lib de tabor Ei piue

alienis fructus tua te reddit quod
accepit. dicto magis mea te reddis
nobilitas quod dedis Augustinus eciam mor
tis tempore concludit super exaltat
. n . iudicium Augustinus Idem sit tam
bona que sancta fecerunt pro solamina
tamen et defunctorum Ieronimus
in sole. Ad hec admonet beato
rum tua suffragia Augustinus Si
uibus te gloria nunc eligas cum mi
seracio ne forte spectas eum qui
mittit accipere Idem eciam aliene
misericordie participando vocabulum
tita et nulla aut malio misi
cors est quod sancte consilio misericordia
. pm . misericors non est Augustinus Si
quelibet sunt pecunia quam indigent
pauperibus reporti hanc . n . nullus
tollere qui est salua Idem
super psalmus Eciam ad caritatem liberat in
dat et iustificat hec et ieiunio
melior est et levis tunc sed
difficiliora sunt et magis laboriosa
sed tamen levibilior e libenter . n . aug
et magnificat carnem humanam ei bo
na facit et pacienca Idem dam in
digniti et non da faltati ne ca
[illegible] sed illi qui postas cara
sunt Bernardus in dialogo Telerem sibi
quod pauperibus distribuit multis
plicant Idem in manibus sicut divites
et docuerit in suo aptos. Dicta
terrena quia suade dimittimus largi
do quamvis dum manus tu velis mutas
maniet non possimus agendum est quod
ut vos quod defecerit in non defecerit

mercedes gmutemq pet9 pauꝑi
s. d dare etiaz dt. Tali amoni
tad dns ditare te voluit ho
ns nudare tua t mane volunt
ns opire. trisque te iussit non
pdet faate vis mqs saculos
hac et dec. vo ego sit tora po
mte mqs suanda gmittite q.
n. com gmimmmis meis fea
stis mi sastis. Ibid. co ho si h
pmasuen es q tua sit hic re
ponas. si dut illic itmq es e
ea hic relinqs. Ibid. mang pau
pis gazophilacium e p. ez qsp
paup accip. acceptum ppt ht
Ibid. da paupi tra ut celu ac
cipias. da nummum ut accipias
regnum. da qsa ut totum accipias
da paupi ut deus t. ma qsp de
dis tu hebis. qsp u paup ate
n accepit alt hebit. Ibid. dij
q paupi das gmanq cu mce
lu transmittis et deq qp ate amplu
accipit amplu reddit. Bls d
ap c car. Etiaz dat. mo e adm
tti. s. seare hic ut mfluto me
ta. Sicut n. sciat imbndeatibq
s qsa facultate delendeatibq
metet dei largam bndenz. Glosa
s. Eccli 3. Sic aqua extinguit
ignem sic etia peccatum sua peti
plamam abluit. Tholie h Ep
sla tua sac etiaz et noli au
er faciem tuam ab ullo paupe.
Ita n. fiet ut nec ate auertat

facies dni. Nuom ventus vra esto
misericors s multu e sit habundanter
tribue. si exiguum et d exiguum libenter
impertiri stude. Pmiu n. bonu
e thesaurizas in die necessitatis. Cum etia
aliqi pcto et amore libat et no
paciatur etiaz ire intenebras qsi
sequa mag at cara sunt deo
eta acty qui faciunt ea qui eg
senat. dns q misit paupib et
vicissitudinez reddz ei. glosa quia
centuplu recipiet. Idem 11 Qui
despicit paupe exprobrat factori eius
et q misericordia libat altum non
ut impunitq. Idem 21 Qui ob
turat aure sua adclamore pau
pis et ipse clamabit et no exaudiet
Gre in cultu cplone. Et glosa sup illo
gaudunt date iudice voltas iusticia
ud libat amarte. Ibid. Non facit
aut sine voic iniraces. Ibid. Aliz di
dut legia et diaoues sunt aliq ca
piunt ms sua et se in egestate s
Ibid. Qui abscondit frumenta male
dicet in pplis. bnd dut s capud
vendentiu. ysaie 48 frange
esurienti pane tuu etc. Et cum
effuderis aiaz tua et aiaz afflicta
repleueris orietur intenebris lux
tua. et alia ppla ponunt i bona
de etia q Jacoby de voragine vo
lens in pons prime declinare d.
Qui tpalia bona dat egenis ppt
deu deq ei reddent tpalia ad su
stentatez. mlia adgratiez. etna

ad iustificacionem celestia ad glorificacionem
Primo hoc est dicitur in ps. xxiij qui ac
eo irriguus cuius non deficient aque
quia elemosina sic germinat ut nunquam de
ficiant dec. 2° dicitur et sanitas tua
cicius orietur 3° dicitur et anteibit fa
ciem tuam iusticia tua. 4° dicitur et
gloria domini colliget te. Idem in alio
sermone. Elemosina ipsa valet invita
in morte et post mortem. In vita
impetrat peccati remissionem Ecclesiastici
3° Elemosina abscondit peccato liberat etc.
Et in sermone gladius sollicitudinis peccata
tua 2° gracie vindicta Ecclesiastici xv c. q.
qui fecit vindicta debitoribus debitori
bus et metet 3° gracie quanta Ecclesiastici
29 Thesaurum homini qui pupillam
conservabit 4° debilitat diaboli temp
tacionem Ecclesiastici 3. Elemosina resistit pecto
et potens diaboli qui suggerit peccatum
Et Sir. 2° ps. anima mea et in fugam
dicitur denlla vero se et omnia dixi sic
divina commode. Elemosina adiuvat electa
ergo dictum apparat Ambrosius ro. sic
Scala anima candens in destructo
2a patronus in adiutorium adiuvat
Ebes pauperis non sit guberne
di ergo ut patrem procedi 3° hostes
expugnat Ecclesiastici 29. Super scutum
potentis et super lanceam adversus
inimicum pugnabit Post mortem
Elemosina pia eplas deo in portat
post vias simpliciter iusticie de quibus
dicitur Luce 6. date et dabitur vobis

Hec eadem elemosina mensura est qua
leas reddi tunc Sancte de quibus in
Sancti misericordes quoniam ipsi 3°
leas sublimaciones gracie de quibus
Luce 6. mensuram bonam et confertam
multe quod colligi contra volunt
opera dictum in gemali et de
decimarum species decime minimarum
decime decime acceptate sive / divina
hoc adpromiret / divine fructu 6
de hospitalitate.
Caritas vacantibus fratribus capitulum
Verum iniquam dedit exemplum Christus
in hoc mundo ad parabolis lucerna
et transitu attinuisse debitum
nunc vero quasi verba rerum actum
vero sancta dicitur sit hic datio neminem
qui operata bona habet abiminus
vobis dum boni respiciat Illud divina
illa quod misericordia sancta anima dari non
habeat sed in fine vobis ad minima in
venenda pauem. Cum aqua gutta per
cipit qui in micas pauperis negavit Etiam
divinus retribuit de gloria lazari ex
operibus habent deprecium / tribuat et
timore dampnacionis fit quod anima
sua hic dicuntur. Aquam postulat. q
sui anima fuerit. in mesticis id
Poco. 2. Audiens in anima sicut in
quia non fecit in maximam. Illud verba
sunt legis nobis maximi debent
adolora pietatis caritatis in lazarum
Enim cui respicit se pauperi
nobis offerunt nec vagant erga

q(uod) tu mei sunt intercessoris quos
dic vagari velimus [illegible] nos vagat
videte q(uod) si eis negare possimus
cum [illegible] mei sit qui petit
Bern(ardus) pauper aut contemptibilis e(st)
cum nomen debet non despici q(uod)
si nil contemptum habet penam suo
tempore sic interest de. Bern(ardus) Cum
multorum pauperum [illegible] et quis
aut sic [illegible] vestimenta [illegible]
nandi sit. tantoque [illegible] e(st) ut
[illegible] debeas quo(modo)
sit p(er) ingratus. Bern(ardus) Cum idem
[illegible] pauperibus [illegible]
[illegible] datis. Bern(ardus) Raptus non
[illegible] solos positus e(st) [illegible]
[illegible] Idem
in [illegible] Idem [illegible] tollunt
[illegible] festinantes multa
[illegible] deuote [illegible]
[illegible] nec [illegible] qua
[illegible] possunt [illegible] bonis [illegible]
Idem in pastorali. Terra de qua
[illegible] ad [illegible]
ta [illegible] in [illegible]
se [illegible] dei [illegible]
sibi [illegible] / et tot [illegible]
[illegible] pauperum [illegible] se sub
sidia abscondunt. Bern(ardus) [illegible]
[illegible] nos illis mea
largimur [illegible] illis sua reddimus et
[illegible] iusticie debitum [illegible]
[illegible] Bern(ardus) in epistola ad [illegible]
[illegible] Clamat [illegible] pauperum /
clamant nudi / clamant famelici

nobis frigore et fame laborantibus /
quid faciunt aurum. quid tot mutatoria /
sunt. Nostrum est quod effunditis nobis
crudeliter subtrahitur quod inaniter expen-
ditis. Nos dei plasma sumus et
nos eodem Christus sanguine redemit. [illegible]
[illegible] necessitatibus quod vestris acce-
dit vanitatibus. Bern(ardus) [illegible] stabat
in magna [illegible] pauperibus ad
[illegible] qui se angustiaverunt [illegible]
[illegible] orphanorum et vidu-
arum [illegible] et [illegible]
dicunt [illegible] in [illegible]
[illegible] Bern(ardus) Videte quale
sit hoc [illegible] vestra
[illegible] oculos [illegible] pasci. [illegible]
[illegible] sit [illegible] /
Ambrosius Aliena rapere convincitur qui
ultra sibi necessaria retinere probatur
Aug(ustinus) super ps. Noli dicere quod perdere
[illegible] illi dabo [illegible]
[illegible] ille qui valuit [illegible]
deserere et [illegible]
[illegible] audi
[illegible] et [illegible]
distis [illegible] manducare [illegible]
pauperum [illegible] sub [illegible]
[illegible] de quibus [illegible]
sit [illegible] in pauperum [illegible]
[illegible] Idem [illegible]
dispensator [illegible] est
[illegible] Idem [illegible]
[illegible] non se valuit pal-
liare qui [illegible]
[illegible] faciunt [illegible]
[illegible] filius [illegible] non [illegible]

tut pp tu psiut o dives q si
sut supflua paupum sut meti
ps e pp insatte dicitis tuis
dedit m qp paupibus tribuisti qd
o dives si ditis possidet saltem
quibus aut vestibus tuis rotant
legem pleuite Cottidiana pcta
ut sup Idem de tribus apo Ecce
o dives sic tuus paup in via terre
pred adiudicat et hic portat
honus paupertatis et tu honus sup
fluitatis hoc q cu illo porta dum
illo mo hic ut ille tec porte plus
hic vt equales sint pariter i et
sic alt altius honus portate et p
lege adimplete Idem si ps res ali
ene tene cu supplia hospicio
Item Si dat potes da si nc po
tes affabile te psta coronat n
deus voluntate ro m invenit fact
Nemo itaque dicat no habeo ka
ritas n q finis e precepti mon
erogat de pecuniis Idem Alkenu m
e qp homo si eo mo potius adsa
lute Idem Nu admissam tua
paupes vocat aut pegrini cu
illis ptc convivia Cripsan de
opere et elis Quid imperia tua
patrimonium pdes congregas vt q
illis locupletior fias cu paupri
bus [illegible] reddideris q tuos divide
tu [illegible] qui tuas facultates [illegible]
vt tutor [illegible] aliis [illegible]
eas velut [illegible] dictat [illegible] et
mo [illegible] si [illegible] tuis mo

prouideas filiis et duplici [illegible]
s in hoc qd eas in manus tuas
aupi dei et in hoc qd eas dederis
plus amare [illegible] [illegible] [illegible]
q fidelis est [illegible] talis esto tuo
filio qualis fuit thobias suo Amb
lo de nabuchab Clamat an do
mu tua nudus et tu pavimenta
tua marmore vestis clamat
esuriens et tu horrea replesti ac
minuta preciosa te delectant cui
alii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
uerunt Infelix es q multas animas
a morte posses defendere si velles
Idem Sic i Cuius dat [illegible] [illegible]
[illegible] attulit [illegible] [illegible] [illegible]
qp e [illegible] [illegible] n [illegible] q suffi
cit [illegible] [illegible] Neque ma
ioris e criminis habenti tollere q
[illegible] [illegible] denegare Item Ego
tu panis e qp tu detines nudorum
[illegible] tu e qp recludis [illegible]
[illegible] e [illegible] qp abscondis
tantorum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] posses si velles
Glosa Si [illegible] [illegible] da
[illegible] tu [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
qp devorat [illegible] Item Nec prca
[illegible] e paup [illegible] magis pla
[illegible] n [illegible] [illegible]
[illegible] sic ei dat optim Glosa
e [illegible] 8 In [illegible] tempe [illegible]
habundant illorum inopiam suppleat

vt et illorum hiidem vite inopie
sit supplementum. dicit Ambrosius in hoc libro
veniunt necessarii eorum inita adiuta
eterna sufficiant. non precipit pauperes
quam est regnum celorum habent
Tullius de officiis Nichil tam angusti
animi est quam amare diuicias. nichil
honestius ac magnificencius quam eas
contempnere et ad beneficenciam eas con
gerere. Seneca Tunc quando quod tua
putas tua facias dando quia
datum est beneficium quod nunquam perdas

De elimosina de iniquo
Ysidorus in soli. Maior
scelus est vos pauperibus dare divitibus
et de sumptibus inopum favore ad
re potencium. Item divitibus iniustis
laboribus conquisitis pauperibus non au
feras communi quod habeas alii. Item
Nec te misericordem ostendas alieno
spolio. Item Nichil est prodest si bonum
inde vestias non alium in nudum fa
cias contemplat. In ista misericordia non
perficiat. talis enim omnia peccata non
purgat sed amplificat. Idem de
summo bono. Nichil est proficit si de quo
bonum vestias alium nudum facias
Item Ista scelus facias elemosinam pos
se redimi si quis iniustis rapina
sit Item Ista est delicti poena
non sic procedit omnia ut ea purget
peccata Idem Qui res iniuste tollit
nunquam iuste tribuit. non alii bene
facit quod ab alieno iniquo extorquet

Ambrosius de officiis Non probat largitas
si quam dat alteri subtrahit. Non
decrevimus elemosinam factam non esse opus
misericordie sed scelus. Gregorius moralium
Alteri qui tulit elemosinas facimus
si si ... actibus ... damnum que
esse dicendo non placet teste psalmista
qui de tali dicit Non dabit deo placatio
nem suam nec precium redempcionis sue sed
Item nunquam divites elati superbie
opprimunt aliena rapiunt et quasi
quedam largiuntur et cum multos de
primunt aliis alieni defensionem
exhibent et sic iniquitatibus quas
nunquam desinunt precium dare videntur.
Qui enim rapit tuum ... accipere
non libet. tu peccata mea plangis
et abdicamus. Item Qui ergo volt
peccare et eleemosynas largiri sicut
sub illis quod non redimit sed
quod amicus non gessit. Item Elemosina
simplici dicitur cum redimitur non valet
quod peccata sunt rapina pauperis enim
dei oculos ascendit in peccatis suis
irregulis. Non est enim si pauperibus
erogatur quod spoliatis agitur. non
qui subsistentiam eius studeas ad
illicitam accipere. Iustus quippe inde sacri
ficium offerre debet quod omnipotentis
placeat unde scilicet iustificat. Augustinus de
vita Christiana. Non placeas talem
talem deus eciam non querit. Non
volt enim precio dealbatis aedificantes
conspici. Item Illam deus eciam
approbat que de iustis laboribus conquisita
fuerit sicut scriptum est Honora dominum de

tuis iniustis laboribus. Ysidorus. Illa elemosina
reprobatur que de lacrimis aliorum conficitur
quia non illa est rationalis elemosina que de aliena
confectur aliena et rapina. Non enim bene
dicit qui plurimi maledicunt. Idem.
Illa deo placet elemosina que non de spoliationibus
agitur sed de iustis laboribus et bene ac
quisitis impenditur. Idem. Deus enim tribuit
qui abstulit. Precium pecuniam addit qui
minuat. Idem. Qui debitum negat
et si possit et tollit iste deus ab
ipso. Deus vero aliter si rapuisti pau
peri et spolias. Augustinus. Si in
ingredieris domum illius et prius non vestisti
latus hominis nigre. Tu pius au
diens eterne vestitus fui et spoli
asti me. Idem super. Ysidorus. Eterna dat ut
tedio careat et eum et mittere
reddit. Idem. Ille domum et pronunc
tonum accipit, aliquis cum lacrimis a
mittit et sic si ille gratulatur. Sic
supponat. Idem. Licet ad cum largi
ris melior enim etiam facis
si reddis alienum. Idem. Habet apud
deum gratiam elemosina que de proprio largitur
sed non de aliena. Ieronimus super
Ecclesiastes. Qui magis dat. Non enim
malus qui et alios rapinas dare dispo
suit. Qui igitur de laboribus suis male dare
voluerit, erogantibus non sunt sed pecunie
alienum manducant. Ambrosius. Talis est
illa vestis demissa sanguine talis
et deo offertur. Hic non male aliud
est quam deum sic mutare testem facere.

Idem. Bene ea facis etiam de rebus
alienis quod non est perdit. Si perdit rapinam
erat et aliud quod te dominum intellexit.
Augustinus. Vobis domum dei edificare de
pauperibus fidelibus rapinam et
edificasti. Contra domum dei
Innocentius edificavit non habens habitat. Deus
aut habitat in iustis suis. Nota ad gloriam
dei fuit edificata. Deus pauperes
spoliavit rapina spoliavit quod non
est iustum mortuos honorare et vi
vos spoliare. Leo papa, sermone
Non nesciat sinistra tua quod faciat
dextera tua. Gregorius. Intellige amor
dei in sinistra mundi ponitur aut
cupiditatem. Si igitur etiam de dono
spectorum tuorum commisse ut dei
amore et mixtura totum dextera
faciat, si aliter tota sinistra faciat. Bernardus.
Sic ea Ambrosius recipit etiam deus de
manu raptoris aut fenatoris
non inspecte quod dum etiam fecit tu
bene tamen ut altissimo honorifica
dictum. Gregorius. Non pro mo est fun
damentum nullum boni operis sed est
fundamentum. Ysidorus. Ambrosius pro elemosina sit
tempore sermonis aspicia. Ieronimus
Alexander papa. Qui habet ratione ad
male accipit non bene dispensat quod
vacat pecuniam quod adimit. Ysidorus.
Bonus sancti aut cimbalum tinniens
et meretrice qua vestit caritatem
Paulus ad Corinthios 13. Si linguis hominum
loquar et angelorum. Richardus.
bene dono rapta lustrare placa

bilia. Sicut Ecclesiastici [illegible] domini
sua tamen Deuteronomii 23 Abhominatio quae
mandabit. Item Paulus dicit sit timen-
tibus cum Sicut immolantis ex iniquo
oblatio est maculata. Item dona in-
iquorum non probat altissimus nec
respicit in oblationibus iniquorum nec
in multitudine sacrificiorum propiciabitur
peccatis eorum. Legimus tamen circa [illegible] de hac
materia habetur alibi sicut circa de decimis
circa finem de oblationibus et generaliter
in sequentibus capitulis. Capitulum 87

De elemosina data grata

De elemosina data grata. Notandum quod secundum
de hospitalitate ordinandorum talia sunt
servanda, videlicet quod deo sit grata
sicut corpori congrua. Primo ut sit
placens [illegible] vita. Secundo ut
[illegible] dans nullum [illegible] [illegible]
quod [illegible] sit [illegible] Luce 6 [illegible]
[illegible] Genesis 18 et
[illegible] [illegible] omnes [illegible]
recipiebat [illegible] [illegible] an[illegible] re-
cipere [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] expelle [illegible] et [illegible]
repulisset. de hac tamen [illegible]
[illegible] abhac [illegible] et diabolo
[illegible] pauperes [illegible] [illegible]
[illegible] vita [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et bonitate [illegible]
[illegible] recipit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Ambrosius [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

etate debilitati quarto sunt nobi-
lis. Primo quod fidelibus [illegible]
infidelibus. Secundo quod ab hostibus
capti [illegible] sunt. Tercio quod iusti
iniustis [illegible] bonis mali
Quarto quod [illegible] [illegible] [illegible]
sublevandum est de quo dicit Ambrosius
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Quinto [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Ambrosius
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ut [illegible] [illegible] [illegible]
pauperes [illegible] nulla [illegible]
domestica cura [illegible] totum [illegible]
Sexto quod cognati [illegible] sunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
carnalem amorem [illegible] [illegible]
[illegible] Septimo quod senes [illegible]
sunt [illegible] Octavo quod ceci claudi
et alii infirmi [illegible] [illegible] debent
Nono quod nobiles id est honesti [illegible]
[illegible] [illegible] depauperati [illegible]
sunt [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] verecundia
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Decimo quod [illegible] [illegible] ordinate
[illegible] [illegible] [illegible] incipiat
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] iustitia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sit deo grata. Undecimo [illegible] [illegible] est

putanda dra. et si pauperibus dispen
set qz spiliatis aliqs aqrit pot
e furtu rapina vsura. ludus frmon
et ipsa etia dona qui iniq dat
no possut deribus aliqs sigs sut dca
ra destis. pagiis decomis Intn
ao ita c. ea sit lia pc qqt dcu
et no adqtas eterna. Augus Greg
Non estu iniui potat no omi mu
ngitaru stcionis qrat. Augs de
civi Glo addelenda pecta no ua
lent hijs q vita aptelum qstucui
no verecat. n tm. ni deus actendit
qd det et cui. s q dio. de deus
cor inspicit no manu. de i prmo
Nerat frust tua. i no. a mi fecat
e sume laudis appe. qr. n. n
simplex fuit muidu no cit. Si
plex q no ct. si dulbus duribus sic
cit ipsidorus insoli. Oxigenes agit
agi pfita incale n. nihil quay
qd adhs vite gliaz qqit s ecnc
Id. Cu dicins ope laus hic qrit
illic remunacus ppriu amittit
fuca n. mcrets qmittit no ppri
ustis malo mals no in tra de
nat n astis h. qrat qz infuts
delet. dem dussimo lib O thali
intricac alionos largi. Tli apd
deu recipit. Id. si qs. du paupi
iactancie ca qpasit ops pictatis
in pctm retit. Id. in soli. Tali
c ops tuu qualis c intenco tua
Id. hac sola deus accipit qz affctu
tu dispensat. Glo. Nemo qz suay
no iactam. s mi. facto ea. Idt.
Id. qz scund donalis qqt vita
etna. Ambro deoffi. li. ffus qpi
tus nom imponit et quom tua
offici sit e estiat. Basilius No
ls pamg ea eliaz fidelis. nec te
inclusore illo putes au fenatr
dem. Cu tu hindas. et paup
indicat n. ut tu bone qsns
cois vinia ggris. ille u. pac
beauris decaret. famelta paupis
qz tu tclas mudi tunica qz qcuie
indigentis augmtu qz possides
inqui tu. Non tot ini uilluis qz
subucu valueis. Dnig s. pe
loquitur. si deu tastem uuquis e
buanos dnis appetis. Id. Cum
paupi damus no damus s dns
dono tlbuims dem Stpolla
mang oneras insta ut qs fuig
s tu facias. de aldpaulim non
s tuplu c aia fidelis illa qz
acma illi aff dona q n. potis
tas c spicto qemis fulge et
sm in sio paupe fame pice
de f ss da paupi et dno
qrats lage q c dedit. non dac po
pris fribus tuis de dldfu. Si fons
hes homde s. ero et da paupib
ino hes agndi hom lilatis
les fulgnras frust. qrupinis fact
tates tuas si noxias incale tuo
tenuis iactari. duras Greg in
mor li. 21. qbus q pauperibus dat
elias duc vrtutes pictas et hu
litas dent inee exhibenda

c. n. ... mea dilatas ... magna ... et ... largitus ... magna ... et ... largitas ... lauditur ... facti ... maiore culpa ... largitudo ... multa ... pauperes ... habeat ... pauperi ... dicis ... nil agis ... laborans ... et si dicis ... dedi ... tuo

De elemosinacione fructus

... hilariter ... largitas ... hilariter ... largiter ...

tedio maior sit tua benivolentia ... datum et maior ... quam ... tale ... tedio dat ... Origenes ... dantis ... modico ... dabo ... indigeat ... bonum ... Adam ... Martino ... domum dei edificare ... pauperibus ... tali ... tua ... tua ... thesaurum ... tua ... datum ... tamen

c defunctorum secundum Ambrosium. Hilarius qui
opera misericordie facit hic absque. qui
hilariter recipi cupit adeo ut hila
re datorem diligit deus ut dicit apostolus
2 cor. 9. Et sapiens prima secundum dato
hilarate facit vultum. hospitibus in
hilaris vultus dulcissimus est seculi
leo papa in sermone de collecta. cum ipse munus est
cui magnum est ut deus eorum impauperi
la assistente in templo scriptura duo
minuta quod deus pauperes maiora
datibus commendavit. Idem leo. Nec di
spensat fructus operis non ideo est affectu
dispensando secundum dicit et Gregorius. Nunquam
vacua est manus amicorum non cor eius
archa repleta est bona voluntate.
Unde colligitur quod dari salubrius
est deo et gratiae hilaris pro voluntas
a minori dono quod segnius i maiori
Gregorius in magis et minoribus. de quo
et Chrisostomus in aureo opere. Nichil
decima spiritus teste operibus impetit. qui
ad pauperem spiritus non fuit hilaris. Qui
gratiam confert et libenter ceteris. Ecclesiasticus 4. Congregationi
pauperum affabilem te facito. Item de
clina sine tristicia aurem tuam pau
peri. Et huic materie conformia scripta
reperies paucis immediate precedentibus quod et quo
amotum mali possit merito supra
de 2° di con 1 9. Reuerter scilicet
manus tua facit instantem operare i
festinanter. Sine mora quod quod diu vo
luit operari lex et per voluntatem habere
nil habebit meridiei quod sine mora fi
et ei qui inhibet voluntatem minime non

fecit in opera misericordie quam super exaltat
iudicium. Iacobi 2. Et psalmus 31. Qui miseric
ordiam et fidem perdiderint. Scripta dicit: Eccl. 4.
Anima inopis ne affligas et non
protrahas datum angustiati. Idem.
Ab inope ne avertas oculos tuos
propter ira. Item: Rogantem contribulatum
ne abicias. et mittas ad hec
recipis auctoritates supra ea dictis et
contrario debitorum et contrario de dilatione.
Glossa super ecclesiasticum: qui misericors dicitur cum differt
ei tunc adest facultas tribuendi dicitur
deus non pensat quantitatem muneris
sed devotionem cordis. Item. Nec pietas
est pauperis recompensandi sed magis
placandi. Idem etiam tribuere non hic
solum bonum sit ei datum optimum Augustinus.
Considerate fratres quod multa subito
omnia sua bona perdiderunt quia studiose
regulabant quod non adiuvant domini
plus. id est de pauperibus et habebant etiam
iuxta Ecclesiastici Gregorius in moralibus. Unde et idem
Gregorius. Et hystoria et glossa multa disponen
tibus voluntate opera prius cogitabat sed
fuit impedite mortis accidente et infirmitate
quia pondere noluerunt in facti sunt.
Item. Omnia facte mortis tot hujusmodi
et per morte operari non possumus sed
ut cum morte i dulcia opera cupiamus
valeat ad salutem meam ordinem
ne morte preveniam. Et nequis
sic voluntate se compatiens quod nil habeat
dare adiutare. Glossa super. de hoc viri
fuit a misericordie et respondeat sed dicit
Sit iusto te ad quod det salve duorum

cum calice aque frigide Matthei 10
Dicit quoque etiam secundum dictum mandant in suo
modulum facultatum ipsius datis
et inopie mensuram meritis ipsius estimatur
Dicit quoque dicitur c. 34 Da altissimo secundum
datum eius et [illegible] quam [illegible]
ita esto misericors si multum tibi fuerit
habundanter tribue si exiguum et de exiguo libenter
impartire i. libenter valet et in
modico unde deus qui magis intuetur
mentis dispositionem quam ipsius doni dicit
dicitur Ambrosius de officiis Dicit quoque non vult
omnes opes simul effundi sed dividi
liberalitates verum tamen modum ut quod
beneficiis cottidie faciatis non fluctuetis
habeatis meritis quod in dulcius effusioni
Cave tamen ne in specialibus tuis qui
in tumulis sepellias pauperum corpora
Nota Martinus gaudeat si bona sua
pauperibus largiendo pauper fiat de
quo tamen divitibus [illegible] pauper factus est
[illegible] ut vos inopia sua ditarentur
Idem super [illegible] hic homo [illegible] dedit pro [illegible]
non doleat quod non sic donat non
amittit sed in tuto reponit Iacobus
ad paulinam Tu vel tuis [illegible]
sed victum et vestitum et manifestas
[illegible] ne aliorum [illegible]
mendat [illegible] Cyprianus Cum dei to-
tus [illegible] misericordia pauperum dum
cogitat Gregorius [illegible]
[illegible] non habet sed tamen valet [illegible]
[illegible] valuit in zacheo dimidium
suo [illegible] valuit petro
et andree valuit duobus minutis

vidue valuit alteri calice aque
frigide [illegible] quam [illegible]
cum [illegible] quod [illegible] possidet
Bernardus om[illegible] dei multo [illegible]
[illegible] amice si tamen [illegible] ac
charitate repleta fuit bona valuit Dicit quoque
[illegible] non cogitur divites pauperum [illegible]
[illegible] Beatus Egidius pauperum studet
colligere in diete non oblectamenta
sed fragmenta Dicit enim recipere
[illegible] et in [illegible] aliquid et [illegible]
recepti Augustinus quod etiam [illegible] debe-
pauperibus et egenis / Nam qui dat in-
digenti [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] bona [illegible]
[illegible] vel [illegible] Dicit quoque Iacobus
da egenti et non da saltanti ne
[illegible] dabis [illegible]
[illegible] Idem de [illegible] in meritis [illegible] non
[illegible] non [illegible] occidit Sed da
pauperi [illegible] Idem in libro
12 [illegible] prohibeo dare [illegible]
et [illegible] pauperibus etiam
[illegible] pauperes [illegible] et [illegible]
[illegible] Idem Admonet dare
Si vis perfectus [illegible]
vende et da pauperibus in divitibus
[illegible] non ad [illegible] sed tamen
admonet [illegible] sit sacerdos [illegible]
[illegible] multos in paupertate
[illegible] laudet te esurientem [illegible]
[illegible] non [illegible] divina [illegible]
[illegible] alii [illegible]
non sit in [illegible] pauperibus

vestire in esurientibus pascere in
languentibus visitare et in his
qui indigent tecto suscipere Idem
ad pammachium da pauperibus non
divitibus non superbis et tamen da quo
necessitas sustentetur non quo opes
augeantur pos. in sacrilegium est res
pauperum non pauperibus dare Idem
ad furiam illis tribue divicias et
clericis non qui saginantur sub nominibus tuo
sparsione gulam ut forme expellant
non ut sua luxuriam augeant Glosa
Intellige tamen super egenum et
pauperem et omni te petenti tribue sed
magis domesticis fidei Glosa In
qualibus ipsum cogita et caue ne de
tuo mendicitate alienas divicias
augeas Idem ad damasum papam
peregrinum de psalmo et spirituali
ratione querimus in divitias Augustinus
karitatem tuam cedas non est car tua
prosper de vita contemplativa Nos
egentibus non sine qui proprio non
pauperes omne debet accipiant Illi
qui se suis artificiis aut labori
bus vivere possunt non opprimant
accipere quod tamen debilibus et infirmis
debetur dum ipse lu. 14 iubet pau
peres admittam vocare non divites
dicens hec retribuetur tibi
in resurrectione iustorum Nichilominus
in suis domibus clericis facit cum pau
peribus et egenis vagando Et hec
propter que sunt debitis clericorum
quod omnia sunt pauperum et in nullos pro
phanos usus convertenda ut supra

Pro ca. dolenter bonis incidavit in
aliis magnum seculi et vera spaciam
hac ditibus

De elemosinarum quantitate et quibus elemosina sit danda Capitulum 10

Elemosina quibus est aliis egenis et maliciis
morietur de quo passim sit aut dat tam
in superstitionis ca. de. In Gregorius exaltare
stamus et not hic in pasto ca. de
elemosina dos ygitur Et bonus not hic
in decreto 84 q. 3 item nisi. quod dicitur
quod sit consuevato aut infideli et
adulterio manifesto peccatori danda est
elemosina non in superfluitate sic publice sed
equalitatis ea nisi forte ab illa
superfluitate negligent iusticia quod
sic fovet eorum quod iniquitatem et mala
lucra promovet quod vetanda est Ieronimo
de quo Augustinus contra cum clerici pauperi
tollitur et de abso fecit iustitiam
negligat hoc convertere pauperes frangit
ut in iustitia reductus agitat
hic aut dominus Augustinus ponitur est in
statuit de hospitalitate clericorum
in tales exercent admodo tunc in
ut hic dicitur bonum negligent iusticia
ad hoc pasti debent not hic in deci
eto 8 d. de paste non dicitur Ambrosius
Paste fame morientem si clauis non pa
stelis siue occidis si non pastis occi
dis Idem Augustinus ut hic sic ca. de clericis
potius est fame morientium qui dati
dena dista hospitalitate in distere
siue ne forte cui negaveris iste
in tempore sit vel Gregorius in pastorali
Curam eius suscipit sic qui est aliis
et aliis alimenta prestet Glosa Cum

exercebi

egentibus mea [illegible] non mea
sed illis sua reddimus. Gregorius. Qui
largiter pietatis opere exhibuit non id quod
proprium est sed quod illorum est non pietate con-
tribuit sed [illegible]. Ambrosius in [illegible]. Non de tuo
sed de suo reddis pauperi quod non dedit
deus [illegible] bonum quam tu [illegible] non
[illegible]. Idem. Nemo proprie dicat
hoc est quod bonum est [illegible]. Isidorus de
summo bono. Qui inimicum diligit
aut largiter operibus [illegible]
[illegible] etiam facit. Idem in solilo-
quiis. Hec admonet exhibere. Idem. Qui
[illegible] ut [illegible] eligas cum miseri-
cordia. Idem. Qui iniquitati
[illegible] non subvenit cum [illegible]
occidit. Cassiodorus. [illegible]
iustus non [illegible] iustus [illegible]
quam [illegible] 19. Qui despicit proximum
peccat quia [illegible] pauperi [illegible]
Idem 22. [illegible] admittit bene-
dictionem. Idem 28. Qui despicit de-
precantem [illegible] sustinebit. [illegible]
Non [illegible] ne affligas [illegible]
[illegible] tribulati ne [illegible] et
ne [illegible] faciem ab egeno. [illegible]
[illegible] faciem tuam ab ullo
paupere. Ecclesiastici 18. [illegible] apparte-
ta [illegible] orietur in tenebris
lux tua. [illegible] diligite inimicos
benefacite [illegible] orate pro persequentibus
quia solem [illegible] facit super bonos
et malos et pluit super iustos et
iniustos. Luce 6. [illegible] peteti [illegible]
[illegible]. Qui [illegible] exhibuit
non ut [illegible] sed ut iustum [illegible]

[illegible] culpa sed naturam diligit. [illegible]
[illegible] facit quod illi [illegible] non
[illegible] et malis aliis auto-
ritas quod [illegible] et omnia opera [illegible]
exhibit debent bonis et malis
[illegible] ut [illegible] de paupertate
[illegible] dominus. [illegible] Ego
[illegible] et [illegible] manu [illegible]
[illegible] egeno et pauperi [illegible] et ma-
lis [illegible] in [illegible] Et si [illegible]
malum vellet despicere quod iustus [illegible]
[illegible] intuetur [illegible] ad
[illegible] dei [illegible] sic [illegible]
deformata [illegible]
[illegible] tamen [illegible]
[illegible] deprecandum [illegible]
[illegible] ad [illegible]
Et [illegible] iustus non [illegible] con-
iniquitatem [illegible] continue
[illegible] opera [illegible] .do-
cendo corrigendo consulendo [illegible]
[illegible] orando et [illegible] con[illegible]
[illegible] Et si [illegible]
[illegible] etiam impediri [illegible]
[illegible] amicabiliter [illegible] cum sibi
[illegible] opportunum et salubri[illegible]
[illegible] illi cum [illegible] sen-
[illegible] Idem [illegible]
Et idem [illegible]
[illegible] cum [illegible] Non [illegible]
[illegible] et non [illegible] exhibe-
[illegible] illi [illegible] ne [illegible]
[illegible] sit simplex ad [illegible]
mala [illegible] ad
bono et [illegible] peccatore

suppli(citer) recitando peccata sua. Ex
pocius da p(ro)fulgem claritatem cu(m) pena
correctione spiritus maliciis augmendo /
et hec correctio potissime est ei q(ui)
alias etiam crudelis in incognita
mat(eria). Ex h(oc) q(uod) intelli(gitur) dicunt sap(ientes)
pru(dentes) 27 Meliora sunt vulnera di-
ligentis q(uam) fraudulenta oscula
odientis / qui n(on) iniquitate(m) corrigit
eam diligit et contra dicere salute(m)
ad [illegible] s(ecundu)m d(ictum) P(salmi). Qui diligit iniquitatem
[illegible] animam suam odit. Et sap(iens)
i. [illegible] volens accipit in-
sipientes. Ysidorus. Qui reuelan-
da verba non corrigit necesse est
ut ceteris corrigantur. Idem. Cum
dolore abscindenda sunt vicia
q(ue) leniter curari non possunt. Greg(orius)
in moral(ibus). Sic cum proximo nostro
vite homines cum eorum culpis tene-
re [illegible] et iusticia pariter ita ut
homines diligamus et vicia odi-
amus. Idem in moral(ibus). Vera iusti-
cia compassionem h(abe)t. falsa dedignacionem /
Idem. Hos plene tenent quos
forma in [illegible] Ephesios et
filiis autoritatibus plurimis p(ro)p(ter) q(uod)
malis non compescentibus i(n) natura
nocentes subtiliter p(ro) ceteris etiam
peccatis subtractos et contempta
[illegible] eius omnino fideli corr-
[illegible] in [illegible] ut
resipiscant vel saltem tamen [illegible]

ta non possunt mala perpetrare. Et cum
hoc bonis q(ui)b(us)cu(m)q(ue) om(n)ia ostendunt odium
aduersa et dilectionem utrisq(ue) adhibeant
s(ecundu)m id P(salmi). Iniquos odio habui et le-
ge(m) t(uam) dilexi. Et hec intellect(us) [illegible]
[illegible] ca. [illegible] malic(ia)
q(ue) cum non sit in manifesta [illegible]
etiam occultis subtiliter p(ro) intricate
bona. Hec aut(em) iusticia nimis e(st) ne-
cessaria. s(ecundu)m ut filius dei [illegible]
[illegible] Augustinus s(uper) P(salmos). Defende etiam
tua in manu tua dona [illegible] inue-
niat cum [illegible] Et p(ro) iusti amaro
[illegible] s(ecundu)m solis [illegible] sunt
[illegible] s(ecundu)m ap(ostolum) ad Thim. 6. [illegible]
[illegible] et [illegible]
Nolo dites [illegible] et non petentes [illegible]
[illegible] dicit Augustinus. Idem [illegible]
[illegible] q(uod) petit. tanto amplius vi-
gilandum e(st) [illegible] pauperes peti-
turi. Cassiodorus s(uper) P(salmos). Et si in-
[illegible] est cum damno iusticie [illegible]
[illegible] damno opera tamen maior ad
[illegible] e(st) pauperibus [illegible] Ambrosius
da egenti et non fallenti [illegible]
[illegible] Et idem Non
[illegible] Augustinus [illegible]
[illegible] petenti [illegible] ei te
petenti [illegible] cum [illegible] petere
et apte acceperit. Idem Sic dili-
genda sunt homines ut non diligamus
eorum errores. Decretum. Hinc plec-
tendo, hinc ignoscendo, hoc solu-

inste agit ut homo [illegible] [illegible]
dicitur. Regum ca. iii in [illegible]
[illegible] per [illegible] aliquibus [illegible] [illegible]
[illegible] et industria [illegible] [illegible] [illegible]

De elemosinas male recipientibus

[illegible] sancta katho-
lica solis pauperibus [illegible] [illegible] da-
da sit [illegible] [illegible] non egentes
male petunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et male sibi [illegible] [illegible]
te oblata accipiunt [illegible] [illegible]
[illegible] contemplativa. Non egentes
non sunt qui tecto [illegible] pauperes [illegible]
debent accipiunt [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] magnum [illegible] res pauperum
dare divitibus [illegible] [illegible] [illegible]
da pauperibus non divitibus [illegible] [illegible] da
egenti non saltanti [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pauperes [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in divites [illegible] [illegible] [illegible]
debeant pauperes [illegible] Aug. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] divites pauperum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dat pauperibus [illegible] [illegible] [illegible]
in pauperum [illegible] [illegible] [illegible] non
oblectamenta [illegible] [illegible] pauper-
tatis et egeni sunt qui [illegible] [illegible]
subsidio. Et horum [illegible] sunt [illegible] [illegible]
[illegible] qui propter infortunium [illegible] in
opia [illegible] [illegible] sine sua culpa [illegible]
subvenire [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
indigentes et turpes [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
me foveat eorum mala [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] da [illegible]
cardi et me suscipiant [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] me dederit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Aug.
donat res suas histrionibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Idem [illegible] [illegible]
tatibus histrionibus et meretricibus sua
donare [illegible] [illegible] [illegible] quam [illegible]
hoc donat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] saltanti [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] illi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sunt pauperes [illegible] [illegible]
aut captivitate aut propter alia
[illegible] impedimenta non po-
tentes suis laboribus sibi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et iuste debet [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] impedimentum sibi [illegible]
[illegible] male petunt [illegible] [illegible]
[illegible] suscipiunt eas propter [illegible] [illegible]
homo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
pane tuo. Et [illegible] labores ma-
nuum tuarum manducabis. Et Job v
homo nascitur ad laborem et avis ad
volatum. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad Thessalonicenses rogamus
vos fratres ut quieti sitis et [illegible]
[illegible] et vestrum negotium agatis
et operemini manibus vestris sicut prece-
pimus vobis et ut honeste ambuletis

adeos q̄ secus sc̄i et nullus ad
dixit eis h de philosophie q° Cui
sumabatur iam non fuerit unquam aut
laboraret manibus suis operando ut
faceret sicut habetur in mathei peracti
R° sicut h causa apostoli inuita
continuatus et epistola ij ad thess
iij denunciamus uobis fratres in nomine domini
nostri ihesu christi ut subtrahatis uos ab
omni fratre ambulante inordinate et
non secundum traditionem quam acceperunt a nobis
Ipsi enim scitis quemadmodum oporteat
imitari nos quoniam non inquieti
fuimus inter uos neque gratis panem
manducauimus ab aliquo sed in labore
et fatigatione die et nocte opera
tes ne quem uestrum grauaremus Non quasi
non habuerimus potestatem sed ut nosmetipsos
formam daremus uobis ad imitandum
nos Nam et cum essemus apud uos hoc
denunciabamus uobis quoniam si quis non uult
operari non manducet Audiuimus enim
inter uos quosdam ambulare inquiete
nihil operantes sed curiose agentes hic
dicit glosa Curiose agentes ad aliena
mensa comedit ocio deditus mane
e sint adulet sed proscripti et hic
dicit concupiscentia habet et adulterii
capitulo q° concludit d. Vlo sit
pecunia manibus tua adquisita
du habes uero de seipso nulli ad
uilari dicit capitulo xij Redemptio ani
mi diuitie sue Et capitulo io paulus

pauperes gestabat corpus Alibi nolite
apostolus dicit subditis aduertit operari ut ha
bent unde uiuant et non cogantur
contristare mali parentes vnde dicit ipse
dicit his qui ... contristat sunt de
mendicantes et obsecramus in domino ihesu christo
ut cum silentio operantes suum panem
manducent Ite Item ipse in actibus
uobis meis hic noctem et non cessaui
cum uno ut confundatur Ad i thess
ij Memores estis fratres laboris
nostri et fatigationis nocte et die
operantes ne quem uestrum grauaremus
Ad cor xj Cum essem apud uos
et egerem nulli honerosus fui Item pau
lus Actuum xx Argentum aut aurum aut
uestem nullius concupiui ipsi scitis quoniam
ad ea quae mihi opus erant et his qui
mecum sunt ministrauerunt manus iste
Alibi Item sic laborantes oportet suscipere
infirmos ac meminisse uerbi domini ihesu
quoniam ipse dixit Beatius est magis dare
quam accipere Vnde hystoria lombardica in
legenda de festo sancti pauli dicit quod
fecit hominibus paulus a centum solidos
pannos habeas manibus laborasse
dum predicasse primus non habens adhoc
te Refectorium ob est ... in
corpore ... dedisse Sicut
contra epistola litterae regis mane et
aliorum sanctorum non habentes auctoritatem
euangelizandi qui sumptus pauperes
ducunt uitam nec tamen decimis con
tenti sunt sed de laboribus suis Cum n sibit

Quamquam debita regimine quod amare
corporis adtenta curam insistebat. Deinde
a tercia corporis ad nonam operi manuum
se vacabat. Quod insinuatur vita
Jacobi de Voragine ... gloriosi et
operi instare debetur. Item et beata
elizabeth ut habetur in eius historia
diaque habuit operis distribuit. pro
hec applicando super mulieribus suis
victum sibi querit. Item Sancta beata
petrus ut habetur in legenda beati
clementis cum videret mattidianam
eius sanam et medicatam eam ...
arguit dicens cum non manuum la
bore se pascere operaret. Item de
multis aliis legitur imitantibus
id quod dicitur luce 12 vendite que possi
detis et date elemosinam facite vobis
sacculos qui non veterascunt thesaurum
non deficientem in celis. Ubi dicit glosa
Non tantum cibos vestros pauperibus com
municate sed et possessiones vendite
ut cunctis semel pro christo contemptis postea ma
nuum labore vivatis et elemosinam
faciatis. De quo etiam augustinus de op. pa
ma. Illam doctrinam etiam approbat
quod deinceps laboribus insistat sic
scriptum est. Gloria omnium laborius in
suis laboribus. Multi dant et occa
sionem mali sibi et aliis. De quo
glosa super 1 thess. 4 super Ut
ad aliena nisi quomodo ... Et ...
super 2 cor. 11. Scripta de talibus co
hic malunt ut elemosinas accipiendi
tollerent suspendio apostolis et ne scan
dalum ponerent infirmis. ... de

occasionibus dicit. In laborantes non sunt
qui tenent eos suspicio. ... a
vicia qui subditur operi sunt iniquitate.
Deut. 23. ... in diligens et indigens
non sit inter vos. Ecc. 23. Ne acci
piatis munera que operantur ... et
subvertunt verba iustorum. Tales et
fugientes mendicitates sunt impreca...
et ... scandala ... occasiones
... et malus et inhonesta que
... debeat admittere non ... dat
ut per ecclesias ... Sic ... cavet
... 1 thess. 4. Honeste ambuletis
... Rom ... cor. 8. Si esca
scandalizat fratrem meum non man
ducabo carnem in eternum. Sexto patet
quod bonum quod ad quod quis tenetur aliquid
bonum facere ut per ... Sexto
Nam non solum patet quod scriptura sacra
sed et quod lege imperiali ... et volunt
ut ... ... et ... deali
... non sunt inhabiles ad laborem
dicitur ... in codice ... mendicis valid
is ... puniendis. Tercio quod ... pau
pertate ... religiosi ... de quibus habetur
in ea ... scripti

De eo quod omnis laborare teneatur ne mendicitate vivat. Thomas de aquino. Cap. 12

Doctor sanctus in summa ... 186
ar. 3 ... disputans utrum religiosi
et clerici manuali labore teneantur
sibi victum querere dicit quod labor
corporalis ad quattuor ordinatur. Primo et
principaliter ad victum querendum ... secunda
et ... qui aliter ...

ipos mo lz om comat pssibi meus
laborare cum precepto dni ß d Gen 3
Insuidac est ut hic mca spet. Ita
tn qd sibore tol gsendant
ea artica licita et hntibus ptilia
sive ccant ipsi corpa. vt
vigilis et custodes pctu. aut
agrorum Huiue predoctrina vt oms
doctores et iudices et sic de alijs
ocq dt glo. s. i d opc. defecerunt oc
mei inclogom tuo Vo e oaorg
qui multo dei studet ms potest h
q crpteisorg opat. d qui cognosit
de pitatis sacdm opet. Et sm
hoc nllus excusat qm sic aliqui
offici addebunt que pmctus B i
q talis mo sit ea qd ml opet
voluntatis bone qua etia dari no
dz. s. i d ca 12 Ne dedis ipos est
vt hic impet ca dch ft dt opt
In labor hom sunt et cu hnibus
mo flagellabunt Sup le penitencia
aq ptaz Ita tenuit eos supba opt
sue iniqtate Debent eos religiosi
et clerici dt ap 9 i ad thm 1 Qe
bn psunt ptpti dupla hore dig
sunt maxime qui laborant in vbo
et doctrina dt n sepe dent ap
sto imfirmas os boui triturant
Et dmh in ons dignus e mercedis
merede sua. mt 10. Et hec sm ple
mg dt in mg ca de laboribus cor
poris 2o labor ordinat ad ocia
tollendu q multa sunt mala

vt imt p ca. decem malo Eccli
imt ocissitas sm dci hove in gra
e negare Ecc 33 multa maliciam
docuit ociositas 3a labor ordinat
ad corpis maceracion et concupia
restrictio ne caro lasciuiens re
bellet. s ad abdomen abediat s. i d ca 33
Cibaria et virga et honus asino
panis et discipli. na et opus servo Et
Augustinus et lex cuant ocyum duz
et sunt inclinat operatoes assidue
Ubi Eius maliciolo tortura et cope
des mitte illu in operacione ne vacz
4o labor ordinat ad elias facie
das s. i d ephe 4 magis q laboret
manibus operando vt habeat vnd t
buat Et hijs tibi modis labor
no e dispcepto in se actionis cor
portanda mala. q it sm labore
corporal sint s e degrello a pecc
facilius vitet mala et opatur
possunt multa bona prou 12 Qui
operat tra sua saciat panibus Qui
a sectat ocia stultissimus e Ecce
melior e paup sufficiens sibi
q gloriosus indigens pane. Rfor
10 Tota dues vbis fortitudi
cis pauper causa ociositas cora
9 of qd nllus validus pcurat
absque cu quibz validus tenet
in quo statu vocal et ho qui vn
et idem doctor Thomas eade que
actu l q valens vnde qd religiosi
questus pstrant paupertas vt li
bertates sunt acuas temporalia et

occupacionibus ad commoditatem populi
que tamen consilia indigent virtute sine
temporalibus subsidiis non possunt. Ideo
eos sollicitant[?] circumquaque et cete-
ra dicit verbis suis magis quam sufficit
ad simplicem victum et ve-
stitum. Quia ut dicit Ieronimus: Optimus est
victum acquirere labore quam mendicare.
Sed hoc multum impedit statum re-
ligiosum. Item repugnat precepto domi-
nus. Ut dixit dominus Matthei 6: Nolite
solliciti esse in crastinum. Non tamen hoc
intelligendum quod qualibet sollicitudo
excludatur ab eo, sed eciam superflua
vel nimia vel nociva. Et ita intelligen-
dum est quod religiosi non [illegible]
sit instructum, quia et dominus loculos
habuit, quibus pecuniam collectam re-
ponebat, ut dicit Augustinus in libro de operibus
monachorum. Et idem Augustinus ex-
ponens sermonem domini dicit: Cum audimus
non cogitetis temporalia quod pertinet ad crastinum
significat. Et idem Augustinus: Ministrare
tamen solebant mulieres, pararent
et linguis [illegible] non tamen [illegible]
in ciuitatem adiuuantur sui. Et Ieronimus
super canonicas [illegible] Et in labore hominum
non sunt in labore cum aliis demonum[?]
accitus quia tenuit eos superflua. Et idem
Ieronimus sic exponit. Sufficit enim
tempus cogitacio futura nos esse sint
incerta committantur deo. Et idem Ieronimus
sic. Sufficit labor quod satis sit
acquirendi nunc sed non superflua.

noli laborare. Dominus et ait Iohannis 6:
Operamini non cibum qui perit. Et Luce 22:
cunctos operarie noli [illegible]
Etenim misit vos sine sacculo et pera
[illegible] colligitur [illegible] aliqua
habere [illegible] non sunt super-
flua, nimia vel nociva. Et dicit
dominus [illegible] aut [illegible]
ex [illegible] religiosi [illegible] ob
[illegible] debent et fini
sue religionis [illegible] necessariis
ad simplicem victum et vestitum
contentari et propriis laboribus. Sed
in tota religione [illegible] [illegible]
in ordinate sed ad solam contemplacionem
et hec maxime coguntur diuersis causis
contemplo pauca requirat ut probat
philosophus 10 ethicorum. Sic in [illegible] maiorum
impedit contemplacionem. Quia sicut dicitur
magna cos [illegible] [illegible] considerari
sunt sicut [illegible] de contemplacione et [illegible]
[illegible] de monachis. Alie sunt ad vitam
activam ordinate per opera [illegible]
tenentur agentibus exhibere. Et hec
tamen agunt diuersis [illegible] sunt eis
opera iniuncta. Alie vero sunt que sua
contemplata debent aliis tradendo [illegible]
[illegible] vel sunt omnes mendicanciium ordines
et illi [illegible] debent habere ut
libidinem sint et occupaciones ad
hoc [illegible]. Et hii cum non habent unde
vivant licite possunt elemosinas petere et
accipere sicut apostoli [illegible]
Et dignus est mercenarius [illegible] Et [illegible]
[illegible] 1 cor. 9: [illegible] [illegible]

que eius amittat decimam porcionem. Sed
tamen quod non concedat inclusis adspe-
ctum plura nocumenta ut macula nec stacio
liceret infirmas. Sunt enim inter ce-
teros quidam impotentes qui spera non
timent violare dequibus dicit Aug.
libro de opibus monachorum. Tam inter
tales impotentes subsistunt monachorum
occupaciones diffidentes conmatu validis
simus hostis qui destruentes opera-
ciones status sanctitatis opera sup-
ra operantur apostolicas lucis. Nullum
Ampullas occultas loci tempore mendi-
carum quibus conspirans sola lucet
et infirmus assendiculum potuit
et talibus non credite facilem in
aliis lucrum sed angusta et arta
via que ducit ad regnum dei. Tales autem
notat Jeronimus in epistola ad Rusticum. Et
ypocritarum in ecclesia sunt tenet mane.
Et nullum aliquid opere vel labore
suscipiat non tamen ferre vicium meum
sed operet aut salem nec cogitacionibus
vacare permanserit. Idem Adelphus
dicit cum de sacerdotibus et clericis
aut monachis quod quidam fuerunt sacerdotes
ditiores facti sunt sub paupertate et opes
possident quas non habuerant in seculo. Et ipsi
in habitu Buqueiz tam tales
apud se dites quas non habent in seculo mendi-
cas habuit. Idem Adelphus sicut quidam
clerici bonis sanctitatis aut vel fugiendo
substancias pecunie sub quod nomine pauperes ...
acciperent sacrilegio confecto committunt

et spiritalem abusum indicans se ibi magis du-
cunt et bibunt. Alia hec causa
plenius declaratur in cap. sequenti

De eis qui beghardi dicuntur et begine. Cap. 13

Capitulum tenet quod
beghardi et begine cum sani sunt
et validi laborare nolunt sed de
elemosinis vivere volunt non sunt in statu
salutari tum quia nullum approbatam religionem
laborum observat. Alii quod cum omnes
sani et validi tenentur quod precepto
laborare et consilio non sunt in
Tamen quia eorum secta approbata non est
approbata sed magis suspecta propter sua con-
venticula et doctrinas contrarias
quam catholica doctrina docentes quibus
et dominus in evangelio nuncupat dicit
Matheus 6. Cum oratis non eritis sicut y-
pocrite. Et Idem. Cum ieiunatis nolite
fieri sicut ypocrite tristes. Et Matheus
ypocrita curre tristem sicut solent. Vide
quia secta ymaginis arguit et multos
quisque consilium et consiliis multis
hic discipulos. Vide. Attendite a
falsis prophetis. De quo infra dicitur ca-
pitulo de hereticorum malo. Et in aliis locis
eciam dominus eos movit sequitur quod et apo-
stolus in pluribus epistolis eos monuerunt. Nam quam
hic non solum quos adeo omnes eos
notavit ut vestite eius ...
sed et in aliis dicit in ad Philippenses 3
Multi ambulant quos sepe dixi vo-
bis nunc autem flens dico inimicos crucis

propter Ut 2 ad Thimotheum 3: In novis-
simis diebus instabunt tempora periculosa. Et
erunt homines seipsos amantes, cupi-
di, elati etc. Et infra: Hos devita. Ex his
enim sunt qui penetrant domos et
captivas ducunt mulierculas onera-
tas peccatis, que ducuntur variis desi-
deriis, semper discentes et nunquam ad sci-
entiam veritatis pervenientes. Quemadmodum [illegible]
[illegible] veritatis et cetera eorum acce-
dunt. Glossa: hii resistunt veritati homines
corrupti mente et reprobi circa fi-
dem. Glossa: que et tot cum doctrina sana
non sustinebunt usque hec Paulus.
Actuum 20: Scio quod intrabunt in vos
lupi rapaces. Et 2 Petri 2:
Fuerunt pseudoprophete in populo
sicut et in vobis erunt magistri mendaces,
qui introducent sectas perditionis, et
multi sequentur eorum luxurias, per quos
via veritatis blasphematur. Ut has
sunt notasse videtur Crisostomus ut
ad [illegible] in omelia: Attendi-
te a falsis prophetis. Contra hos quod multi
in ecclesia apparent, sed iam infidelia
totum mundum repleverunt. Glossa: Isti
sunt oves, sed lupi intrinsecus tamen
vident rapaces. Non sunt [illegible]
quia [illegible] [illegible] sunt [illegible] non [illegible]
[illegible] aliorum, sed et eorum [illegible]
cum [illegible] [illegible] rape-
tur dulcibus sermonibus suis [illegible]
dalum [illegible]. Unde apostolus: per
dulces sermones et blandos corda

seducunt in mortem. Et de talibus
dicitur in eadem: Omnia mala de peri-
culis [illegible] olim [illegible] duo magni
heretici magister Ecghardus vel
[illegible] seductores a diabolo conv-
ersi in angelos lucis sibi et suis sequacibus
se transfigurantes multos et varios
in suis doctrinis seminaverunt errores
hereticas ab ecclesia nunc dampnatas.
Quorum aliqui hic alias et alios
alii et alii sectantes diversas et
varias tenent sectas sibi mutuo
sepe contrarias, que in multis malum
malo generatur et falsum falso. Hos
autem notat apostolus 2 Cor. 11 capitulo:
Eiusmodi pseudo apostoli sunt operarii
subdoli transfigurantes se in apostolos
Christi, et non mirum: ipse enim Sathanas
se transfigurat in angelum lucis. Ibi
[illegible] tales [illegible] dicunt quod non
sint ociosi, sed fideliter [illegible] suis
laborent et propriam vitam [illegible]
[illegible] faciunt hec, tamen faciunt dum non
in multis [illegible] errorum notari
possint. Et cum interim laborare te-
nentur, quia et in [illegible] religionibus
quam plurimum aut multo acrius ducunt
vitam, non docentes cum evan-
gelizantes non operantur [illegible]
dicit [illegible] [illegible] [illegible] quoque
[illegible] [illegible] faciunt [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] non
operantur [illegible] [illegible] [illegible]
Talibus et [illegible] solent allegare

p[re]t et sui discipuli mendicauerunt
Idem super Math. glosa s[upe]r d[ictum] 2 ad thes.
2 Eorum laborantem agricolam p[ri]mo
de fructibus acci[pere] dicat quod si predicantes
uoluntarie mendicant sumunt ab[e]is quibus p[re]-
dicant non putet hoc mendicare
s[ed] potestate De hac [?] d[icitur] m[atthei] x° et
l[uce] x° dignus est operarius mercede
sua et ap[osto]l[u]s i cor. 9 Si uobis
spiritualia seminauimus magnum est si uestra
carnalia metimus hoc attendentes
sic mendicantes p[er]m[ittun]t apostoli ei de p[re]dicationibus
spiritualibus mendicant [illegible] Si h[ec]
in talibus cessat dicat p[er]m[ittun]t mendicasse
ut d[icitu]r glosa s[upe]r d[ictum] [illegible] Ego mendicus
sum et pauper Dicendum quod h[oc] hoc
absolute concedit quod tamen quando
non habet hoc tamen laici seculi non
debent in statu c[ommun]i renunciare quia
dare non debent ... s[ed] [illegible]
ci et spiritualium religiosorum mendicantium
Uerum quia hoc tenet quod illis qui
perfectam religionem tenent de salu-
te laborare melius sit et perfectius de-
mendicitate sua quam de labore cor-
poris uel de decimis ... potestate
accipere tum propter superbie ... uitanda
tum propter humilitatis obseruantiam tum
propter sollicitudinem ... tum
propter ... pauperibus
imitationem ... pauperibus
... tum propter liberiorem ... propter
... predicationem tum
propter audiendi ... conuersorum

tum propter maiorem hominum edificationem
Que omnia non decent ac conueniunt
uiris ac iustis doctoribus atque testi-
bus Et propter hoc multi religiosi ...
... salutis licet ... debito
... teneantur eorum auditores de
... ... tamen magis edi-
ficatiuum ... et accepta
... hic mendicare ... i[tem]
ap[osto]l[u]s i cor. 9 Cum liber essem ex om-
nibus omnium me seruum feci ut plures
lucrifacerem ... in illo ... zela-
...s cum ... adeam ...
... attemptauit ... quod ...
esset magis ... quod zelus ...
... quibus et dei filius ... omnium
... accipies ...
... 2 ... reddidit ... ephe-
... Cum igitur ... laicis ... bo-
nis et ... non ...
tant maior ... licite decimas
... ... pete[re] ...
... sint ad laborem ... in ...
... labor non sufficit ... sibi ...
mendicare ... tamen multi ...
... religiosi ... quam ...
... mendicare non ...
... ... adeam ... superbia
auaritia luxuriam gulam ...
... ... gloriam et propter hoc multa
falsa docentes et mentientes in
... quorum ...
... gloria in confusione ...
... phil. 3 ...

ymitatores xpi sed pauperes an
xpi et discipuli. Unde Gregorius religio non
est coram adulatu sed ad imitandum
et cum ceteris duces se et eas in
foveam interitus precipitantes.
Licet sint paupertate voluntarie
deum ponte assumpta. Aug(ustinus) in medica
to est imitata si fuerint in mea ydi
cacia parte. Sed sunt paupertate involuntaria
quia non est imitata quia nichil
involuntarium est imitatorium. Cum enim ad
spiritualem agendum impetus peccatis ca
ciunt. Augustinus de. Gregorius in moralibus
Multi sunt pauperes quos sua paupertas
beatos non facit quia non sponte sed co
acte sustinent eam. Nec in mea vovi hijs
datur caritas. Et beda in moralibus. Non
nulli miserima quidem paupertatis
hic sunt gaudijs illic regno dei
obnitorum negaciam carent. Et sic
duplici gratie carent. Hijs itaque
virtutibus subtrahunt. Cum eis sunt
occasiones suorum viciorum. Quia dicunt
ut sint in gloria meriti quia penitencia
eos corrigit et resipiscere facit
quos copia vicijs subiciat. Sed
ut sic ample facias eos regnum. Et
queque non ... dare. Et salubriter ac
eis manuum labore nutriri querere
quam ero vel mendicante quam et multa
storum notaverunt. Dicit enim Ieronimus ad ...
Facies ... sensu tuo in paupertate
distribuas nil tu apud xpm ...
quam manibus tuis ... Idem
Adhuc ... Bernardus ... operibus facta

ut per diversas te occupatio in vicia.
Clericum Egipciorum monasteria nul
lum absque opere et labore suscipiunt
non tam propter victus necessitatem quam ... sa
lute ne vagetur cogitationibus per
incassum. Idem de contemptu mundi. Mo
nachus ad laborem si sit fugit
non facit quod monachus est et ad quid
venit in mundum. Idem Aldeverti.
Operandum est manibus non tam quod
animum delectando detineat quam quod
delectatione confirmat et nutriat. Idem
de quod id. Si labor fuerit monachus in
vita. Gregorius in moralibus. Ad magistrum ...
non ... ut magnos labores
... de regula monachorum ... declarat
ut in mea vita quis fuit se
matutinos laboriosi sint opificia
... et vestiti delicati. Idem
Sacrima quibus est carnis ...
est caritati. Ambrosius in ... Et labori
bus insistunt animalis cogitationibus
liberi fuit. Seneca. Hoc est vir
fortis et strenuus qui laborem fugit
... illi constat ... opera ...
spiritualiter multa hic ... melius
intelliguntur si ... auctorum
storum in mea ... Et in sua
... de laboribus et de ocio. Et
que dicta ... declaratis melius intelli
guntur si diligenter earum declaratione
oppositiones ... Cap 18

De episcopis Gregorius
in moralibus libro 2. Ex amoribus et

subiectis voluptuose agitur. ma
lorum disciplina cohibetur. Cum
vero maiores episcopi et prelati deservi
unt voluptatibus, etiam minoribus et
subiectis lasciviae frena laxantur
quia non subdisciplinae cohercione se reti
neant. cum hii quibus cohercio
accipiunt, sese voluptatibus relaxant
Aliud. Sicut enim mas hastis antiquis
mores vulgi accipit. cum ipsorum
qui in custodia disciplinae sunt prelati
lasciviae sive consistit. et admone
minorum subiectis tribuit aditum per
negligenciam maiorum. Aliud. Tal
quod dicitur cum regiminis dispensacio
ut is qui est in eo. ea se. hoc sub
ditos mensura moderetur. quos et
accidens timeri debeat et iratus
amari: cum nec nimia leticia
vilem reddat nec immoderata
severitas odiosum / sepe non subiectos
fingimus dum vel iusto rigidiores
iusticie tenemus. qui perfecto iam
rigor non est. si se sub iusto mo
deramine non custodit. Et sepe a
disciplinae metu subditos resolvimus
si lenius regi [illegible] laxamus
quando [illegible] qui licent leticias appe
tunt. audacter ipsi adulteria [illegible]
runt. Aliud. Cum rectoris vultus [illegible]
litus timeatur necesse est cum ipse sub
ditoris vultu sui [illegible]
timescat. Idem [illegible]
Sepe quibus iracundie stimulis [illegible]

tus quod delinquentes [illegible] sit
inflammat ut iusticie limite in
[illegible] transiens crudelius agat
quod se iuste supplicat agere. Sunt ca
[illegible] subiectos sunt in prelatus
Est aliquis nimium mansuetudine
vicia subditorum aspicit et [illegible]
[illegible] non corrigit quanto magis non co
rigendo crudelius multiplicat. sicque
[illegible] sibi et subditis ini
mica quod et tempore sue mitis pa
ciam reputet. Aliud. Sicut mali
subditi [illegible] mala dum [illegible]
[illegible] prelati et boni ipsum off
endunt illos non culpa est [illegible]
agere. Aliis ita [illegible] cum non [illegible]
[illegible] mali [illegible]
mali licencia [illegible] Aliud. Sicut
est ut [illegible] docendo prelatus loquitur. hoc
subditis recto [illegible] violant [illegible]
na subditorum [illegible]
[illegible] operacionis attendit. et [illegible] suis
auditoribus amorem ipse [illegible]
inflammet et [illegible] distat [illegible]
[illegible] loquitur [illegible]
[illegible] qui [illegible] lapsus [illegible]
ipse cum lapsis [illegible] fiat
[illegible] alterius iudicatus [illegible]
condempnandus. Idem ut hic addicto
[illegible] eos qui [illegible] indigent [illegible]
[illegible] aliorum [illegible] doctoris. Aliud
[illegible] solum nomine fiat [illegible] vita
Aliud [illegible]
[illegible] Aliud [illegible]

de subditis requirunt. dicitur quod subditorum
vel quorum conqueritur. Unde Canoni-
ca penam sustinere non debet in aures da-
mnatus careat. non est consola-
tio. Item Gregorius in Registro. Episcopi cui
locus mutatur et mentis ut egentibus
mentem inclinat / alienam inopiam suam
credat. quod si non facit in vanum episcopi
nomen accepit / Idem in pastorali. Quoniam
tu de actibus populi. actio [illegible]
[illegible] / quoniam distare solet a grege
vita pastoris / et itaque consolatur
se meliori vita tenere similitudinis
[illegible] stringatur cuius operatur populus
quod [illegible]. Bernardus ad Senonensem episcopum
Talibus cuius [illegible] industrie consistit. si
in querenda gloria dei. et utilitate
proximi / ut in omnibus dictis et factis
suis nil sui querat episcopus. sed tantum dei
honorem aut proximorum salutem aut
utrumque. hoc agens implebit non
solum officium pontificis / sed et ethi-
mologiam nominis / pontem videlicet
faciens se ipsum inter deum et proximum
pertingit. ad pontem iste vero ad deum
cum fiducia / qui non sua. sed eius querit
gloriam. et ad proximum pertingit cum
pietate. qui ei non sibi prodesse desiderat
Unde oportet episcopum ut mediator bonus
populi preces ad deum / ab eo reportans
benedictionem et gratiam. Supplicat ma-
iestati pro excessibus delinquentium
vendicat in presumentes iniuriam
dei / ingratis improperat beneficia

pietatis contemptoribus patri-
sue [illegible] insinuat [illegible] tamen nullas
complacere studet. non querens que
sua sunt sed que multorum. Unde
Fidelis pontifex qui bonum aliquis
[illegible] suas [illegible] sive
[illegible] beneficia ad [illegible] sive
[illegible] addere. columbino
intuens oculo nil sibi retentat
nec populi requirit dationem sed lucrum nec
sibi dei gloriam usurpat / nec talen-
tum acceptum ligat in sudario
sed parat nummulariis quod [illegible] querit
[illegible] non sibi sed domino / non [illegible]
[illegible] / non [illegible] ut
[illegible] / non [illegible] ut iudas. / non
denique sicut nec [illegible] in diui-
[illegible]. Nec non [illegible] valet
dei vel proximi [illegible] qui in [illegible]
sua. Unde idem clamat [illegible]
[illegible] nudi famelici et dicunt
Dicite pontifices in freno quid facit aurum
numquid frigus repellit. aut esuriem
nobis fame et frigore miserabiliter
laborantibus quid conferunt tot muta-
toria / vel extensa in perticis. vel
plicata in manticis / nostrum est quod
effunditis / nobis crudeliter subtrahitur
quod inaniter expenditis / nos dei
plasma [illegible] sanguine redempti sumus
fratres vestri. videte quale sit de fra-
terna portione pascere oculos vestros
[illegible] vita mea cedit in superfluitates
vestras / quicquid vobis accedit vani-
tatibus. nostris detrahitur necessitatibus / vestra

pcim^te. spiritus. et nos preliando
spiritus. Idem. Decg sibi^ce. Quid
tripus corporis quod incubat suppellecti
li substanciale. ut magna de
minimis. s. temporalibus et transitorijs
et parua dant illam de maximis
s. spiritualibus et eternis / cum sint
qui cottidianas expensas / cotti
dianos recipiunt sacrificio / et con
tinua donacione gregis decimeta ve
stiue / de precio aliorum. et minus prauu
sit eis minis cottidiana distructio
cara dant cum spiritibus de subditorum
spiritus collatas. Cadit asina et est
qui subleuet eam / perit anima et
nemo est qui consideret / Abbas. domum epi
decet sanctitudo modestia honestas.
Ubi depositum distincta debet esse custos
sacerdotum eorum / domestica. actus hone
stiores esse debent. aut alibi fabula
fiunt / Ibid. scilicet eam ?? recedent
corpus. Si rectam eorum / labores / ma
si labores pensamus / non affectamus
honores / agnoscamus in operibus esse vi
res meas. Non delectat molles et
feminicas homines / sacerdotibus suppo
nere coronarum / Non absumamus eas sed
honoremus. Augustinus. In angulo
pra quarum effugis bona. Tema
tice obligat viuere de plus vere
tate multiciae in domo / dico. n. si
is qui declausus est. eo quod corpore
in populo intratu nimis distincte. vni
voce corrupcte si sic agi depulse dat
eo gratia ... ... sempno ... iste
Qua. iudico. non statim adiudicandum

expilat si meminit. Tu paulo. Melius
est iniquitas viri quam benefaciens mu
lier. Ita tu quidem in tua custodia
vigilans benefacies si quem multas
iuuat melius facit et viuciliter
Ut si implere non sufficiat absque
iniquitate / absque aliqua inequa
litate. viuere et quas facias suas / me
mento quod caritas operit multitudinem
peccatorum. Hec dicta sunt quod gemma
tectorum qua sepe viri religiosi
corporum ambigit. gloriam vel eorum ex
actissime timere indicat. diabolicis
instigacionibus incitant considerare
de se. Ecu corpus des gregi. baculus
ei datur et ?? iudicet subdita sibi
plebem dirigat et corrigat. et
debilem infirmitatis sustineat. Ad
dicendo bis. destinat latum docendi
sume quam nescit docere. Ieronimus. quare
populum viuere non cogit subditorum
agnoscat a corpore suo se plebis esse
sui dominum. Ambrosius in pastoralibus. Cristo
spiritus quidem corporalis alacri est tam
to si necgligenciam agit ruina graui
ori est. Idem super Ezechielem. Qui
corpus dividit bonum opus despiciat
videre quod despicit. opus despicit non
diligitur si a solam aspicit diligere
conuincit. Idem in super Cito est ep
aurum siue et apostolus indicatur esse
pullulat. Idem ut hic. In decreto in
telligat se episcopum non esse qui preesse
diligit non prodesse. Idem in decreto

Gubernacio ecclesie tradat illi quem deus
elegit s. qui insuper habet potestatem dei
Quid. Ecclesia epi est parrochia quam
unde. Quidem communiter est sacerdotes
prime sunt diocesis. Quidam habet sub se
quam sub se patriarcha et primas que
eciam supponit ut habetur d. 29.
Que tamen tantum sunt quatuor patriarche
s. constantinopolitanus. Alexandrinus
Anthiocenus et Jerosolimitanus. Alii
vero pro ecclesie dicuntur primates ut Angle-
gren. Brandeni. Cantuarien. Bi-
tituri et plures licet isti magis non
minus patriarche. Huius materie g
sana requiritur aliquis supra cap.
de ambicione / de dignitatibus et in
sexta de prelatis. Capitulum iii

14 De excommunicatione sententie
late anime terminandi

in summa titulis de sententia ex. et diff.
Excommunicatio est alicuius licita communione
vel sacramentis actu separacio. Excom-
municati dici possunt insuper quod
cum sit plures communionis tollit et ex-
communicatio quod tamen ecclesia tamen tradat
de duabus s. maiore et minore.
Maior excommunicatio que et dicitur anathema
separat a sacramentis ab ingressu ecclesie
et a fidelium communione. Minor excommuni-
catio separat tantum a sacramentis sed etiam
vero in eligi quam dare quam accipi-
re. Maior itaque sententie circa
in xi capitulis Primo quando
tu quis incidit in heresim vel ab
ecclesia dampnata (2) et quod nova

heresim confingit (3) hereticorum et
credentibus receptor defensor aut
fautor (4) qui appellat sancta ecclesia
non ex causa vel cum non obediens
(5) Solicitantes clericum vel religiosum
personam de ordine approbato manus
violenter iniungit et commitentes et
eos qui volunt devitare tali vio-
lencie non possunt / quod pro iure publico
quilibet tenetur defendere clericum
Et pro se sive dicit in decreto si quis clericum
manus iniecerit violentas anathe-
tis vinculo subiacebit et nullus
episcoporum illum absolvere presumat nisi
mortis urgente periculo donec aposto-
lico conspectui se presentet et eius mandata
suscipiat recipiet (6) et cum
civitatibus consules aut alii potestates
collectas faciunt aut exactiones
indebitas includunt aut ecclesias
vires dederit plurimorum evacuantes
et amoniti nolunt desistere nec
absolvi debent donec satisfaciant se
omnino prestitem (7) incendiarii
ecclesiarum (8) effractor ecclesie vel ad
eandem committens in ea (9) cum
quis clericum in papam amovet parte
cardinalium quod duabus se gerit pro
apostolico (10) falsantes litteras apostolicas
vel scienter falsis utens litteris (11)
Ferentes Sarracenis subsidia portare
vel ad dispendium fidei scienter vel
Romanum (12) Cum invite honori
Ecclesie delatarum vel deducere
aliquid hospicium inclinans se eo in

requisitis § 13 Comes mechi. canonici
reus. et ac clericum ferit litteras ac
apparitor. leges aut sophistica audien
tes § 14 Qui operant artem bali
stariorum vel sagittariorum contra xpianos
in bello. 7 in isto. extra de sagit. c. i.
§ 15 Qui excommunicato scienter communicat
in crimine consilium auxilium vel favore
ei ad hoc impendendo § 16 Qui
faciunt statuta vel servant ea vel
consuetudines contra ecclesie libertatem et hij
qui scribunt. aut consilium dant vel
iudicant secundum ea § 17 Qui clerici claudit
dit in domo vel non permittit eum
ire. vel aufert invadit vel percutit vel
equo eius cui insidet phaleras
tenet vel minuit aut renibus stare
aut sistere eum facit. quia hec animo
inclamandi facit excommunicatus est
ipso iure § Circa primum casum post preme
morandum sunt duo regule. prima quod in isto
xi. casibus in hijs x casibus fallit
Primus quod in magistro aut prelatus aut
dominus vel servientes bono zelo
ea corrigendi insolencie co/rrecta
tes clericos non incidunt excommunicatione
§ 2 Si sit hoc iocose leviter § 3
si invenerit clericum turpiter agentem cum
cum coniunctis corpore. matre filia
vel sorore § 4 cum ignoravit eum
esse clericum § 5 cum invenit in apo
stasia quia tunc amisit sibi statum
ab episcopo correctionem se corrigit. vel in nulla
amouet sibi statum habitum clericalem

delicto si moveat graviter. aut
dimittit arma § 6 cum transtulerit se
ad actum quemcumque puta adulterium
vel bigamia § Alia regula quia
quando comitatur prelacia cum quatuor non
potest absolui nisi a papa vel eius
legato. hec fallit in 8. casibus
Primus si sit mortis occasio. mortem in
quibus gesserat autem. hic absolui
dicitur potest contra alias maiores § 2
si hospitarius alicuius statutis vice
officij in cuius clerici leviter tamen
sine notabili effusione deliberato
qui contemnit non in apparente
absolui § 3 si mechus ebrietatis
mechum vel regulares regulares vel
in clerico seculares seculari qui sunt
in eisdem collegijs § 4 et in qualibet de
suis. Primus si servus in fraude domini
sui clericum cohibeat. potest per ipsum ad
illum sub illo et ab obsequijs alijs
si dominus cum sui culpa dampnum habet
de suo ad clericum missa. hij duo
casus nisi sunt in ea quibus est quia
assignari pro scandalum mitigendum
tendat est ad eum § 6 si levius est
iniuria quia sub tenuitatis arbitrio
boni viri est discernenda § 7 si
sit infirmus vel pauper impubes
vel senex vel valitudinarius
§ 8 si habet inimicitias capita
les in hijs 8. casibus coherentis
clericum absolui potest ab eius episcopo 8.
tamen quod impedimentum tamen et duobus solum

excepto absolvere dicitur iniungat contra
iniunctum per assistente impedimento comun-
ter eius legato accedat mandatum
suis talibus accepti Excipiuntur
tamen impuberes Et tamen talis ab
soluti cessante impedimento venire
tenentur similiter contra comminas dissonas
doctores Iohannes Andree dicit quod si
quis assistente necessitate cessare debet quod
ductum excommunicationis et allegat ad
hoc iura Et quibus excessus tamen quod
non commisit excommunicatus sit expectata
et ad hoc allegat iura Nolentes
tamen sibi iniunctum adimplere et ex-
communicati nisi absolvi donec satisfe-
cerit iniuncto Nicholaus dicit et re-
gulariter quis absolvere potest cum
dicto domini casus multas recipiat
distinctiones ut habetur in summis
confessorum ubi de excommunicatis Quis et
excommunicatio non solum a superioribus modis
infligitur immo etiam ad hoc quibus aliis
ipso facto incidit ¶ Primo contra omnes
clericos et officiales curie Romane eli-
gendo contra eos si non permittunt concludi
cardinales in conclavi vel aliquid fraudis
de fecerint contra hoc statutum ¶ 2° qui
gravat aliquam personam ecclesiasticam vel amicos
eius vel clericos seu bona eorum propter
quod eadem persona recusat … non
sustinuit ¶ 3° qui de novo sibi usur-
paverint advocatias super ecclesias et
monasteria seculares clerici et monachi
qui hoc procurant ¶ 4° qui excommunicatum

vitat vel si non alium excommunicatum
absolvat Hoc etiam est absolutum
si excommunicare mandat ligatum ¶ 5° qui
compellunt ecclesiasticas … vel illi recipi-
ant eos in advocatos et patro-
nos bonorum suorum si se eo amo-
ti non desistunt ¶ 6° qui consilium auxi-
lium aut favorem dat ne ecclesia causam
suam prosequatur coram iudice ecclesiastico
¶ 7° Item persona ecclesiastica vitat ad
iudicium stare ¶ 8° Item suis su-
bditis precipit ne personis ecclesiasticis
aliquid vendat vel emat vel fa-
ciat aut nulla obsequia eis faciat
¶ 9° omnes religiosi tacite vel
expresse professi ad studium sine li-
centia sui prelati et transeuntes vel
habitu suo temere dimittentes ¶ 10
omnes fautores hereticorum vel scisma-
ticorum an tales in loco sacro
sepelientes ¶ 11° omnes apostate et
et omnes scismatici Est autem apo-
stasia temeraria recessio a fide
vel ordine vel religione quam aliquis
facit excommunicatum et infamem ¶ 12
omnes prohibentes hereticorum magistros
ne libere valeat contra eos procedere
¶ 13° qui compellunt ecclesiasticas personas ad
tallias stivas vel adeptilonica
aut pedagia singulas personas super
excommunicatis si civitas iniunctum ¶ 14°
laicus aut clericus mandans aliquos
occidi per assassinos qui sunt inf-
ideles occulti hoc volunt occidere

xij Clerici qui ad super hoc certas
scilicet temporalias in curia cum sententiam a
tempore compulsionis sive excusacionis / 16 Qui
compellit facit vel mandat illos quoque
occasione lata est sententia excommunicacionis
vel predicti occidi capi vel capti
vel eciam incarcerari vel verberari / 17 Clerici
instante mortis articulo absoluti
a talibus sententiis quibus sedi mitti
debent si evadunt et non accedunt
cum absque absoluti non obtinet sentencie
sentencie implicantur. Sed secus si alius
a superiore commissa administrare si ei
si non constat cum absolucio committatur
/ 18 Clerici novicium ordinum ap-
bati quare quod novissio ponitur
ad hoc [illegible] inclementinis quibus
ipso facto excommunicatus est. Clerici quorum alii
quos ad sacris [illegible] maioris subsumpci
/ Omnes exempti vel non exempti
tali tempore interdicti sepelientes
mortuos in locis interdictis / xxij
Sepelientes excommunicatum / 23 Sepeli-
entes manifestum usurarium / 24
Sepelientes nominatim interdictos / 25
Religiosi vel alii seculares clerici qui
induunt habitum ut apud eos eli-
gant sepulturam / 26 Tridem non
servantes interdictum certi parochia
li servantes / 27 Omnes celebrantes
clericum celebrare in locis interdictis
/ 28 Prohibentes ne excommunicati vel inter-
dicti excludantur a divinis / 29 Si

tales excommunicati vel interdicti non rece-
dunt a [illegible] sepe sunt absoluti / 30
Fratres minores sive alii interdicti fratres
vel [illegible] delicto [illegible] divinis admit-
tunt / 31 Religiosi qui sibi constitutes
non inducunt ad solucionem decimarum / 32
Clerici qui consilium auxilium vel favere dant
capiendi episcopum et locat illam sunt
interdicta et absolui non possunt [illegible]
/ 33 Mulieres que beginarum assumpserunt
habitum vel de novo assumunt. Et re-
ligiosi qui eis ad hoc consilium auxilium vel
favore dederunt / 34 Religiosi et
moniales et clerici in sacris constituti
matrimonium contrahentes / 35 Religiosi
qui novalia vel decimas parochiis
pertinentes sibi usurpant vel si
aliqua alia [illegible] talibus dispo-
nant ut certe decimas [illegible] de-
fraudent. Clerici qui vel eorum
res alia in [illegible] decimas. Aut
alii si defectum sive quos tradunt [illegible]
colendas si prohibent [illegible] de-
cimas solui [illegible]
religiosi super hiis [illegible]
est requisiti si non destiterint et infra
duos menses satisfecerint [illegible]
pontificalis [illegible] beneficiis
et [illegible] super hoc
non habentes sunt excommunicati / 36
Religiosos ad [illegible] aliamque [illegible]
temporalem [illegible] licencia sui

plati ut sup monasterio prehoc
detrimentum inferat || 17 Religiosus
habens curam extra monasterium sup
ta sine plati licencia || 18 Qui
visitationes impediunt ne suas corri
gant moniales || 19 Inquisitor heti
corum si negligit quod hereticam prauitatem
Aut si cui falso hereticam impo
suit contra veritatem hic non nisi a papa potest
absolui || 20 Qui statuta faciunt
vel usure solvantur vel que illa
indicant. Aut ne repetantur
decernunt. Et qui talia statuta servant
|| 21 Religiosi qui laycis vel clericis sa
cramenta extreme vel unctionis conferunt
vel matrimonium consistunt non habita sup
hoc licencia presbiteri parochialis || 22
Qui excommunicatos maioris excommunicatione
presumunt absoluere nisi quod in casibus
aliquibus concessis vel privilegia sedis
apostolice || 23 Qui a iuribus constituta
provincialia vel sinodalia promulgatis
absoluunt || 24 Qui a pena et cul
pa quoscumque absoluere presumunt omnes clericos
[illegible] proprium sunt absolui || 25 Qui
affective tenent quod [illegible] contra
non sit peccatum hereticus est. Qui autem
hereticus ipso iure excommunicatus est || 26
Qui tenent apostolicum aut indulgenciam continet
quod ecclesia [illegible] non sit [illegible] talis hereticus
aut sit excommunicabilis hereticus est 27
Qui sunt et [illegible] participat excom
municatis a papa || Nunc de excommunicatis
infligitur ipso iure. alie tamen que addun

et alie que adiecimus. Illa quo addun
statim et quis incidit excommunicat
latus est adeo || Et quidem excommunicacionem
reseruant adeo et per [illegible] dicit extra de
sap. i. Et tamen generaliter non determi
de dementibus communiter. sine [illegible]
simplicibus prohibicio et dispensationis
[illegible] tamen talis sacramenta recipit
ad ipsi dampnacionem non ad salutem
d. n. xxi. q. 3. c. audi Tradit hominem
sathane absque quod peccatum manife
stum confessionem. Adeo iii. quod peccatum et
ultra Et quo adiecimus et regnum
quo addun infligitur maioris excommunicacio
nes iure casibus multis || Primo cum
quis excommunicat excommunicato aliquo patri
et hoc dicitur [illegible] impeditis iure excommunicati
quo possit || Secundo cum committitur sacrilegium
3o notatis sanctimonialium || 4o symoniacis
maiori et auctori || 5o cum quis ecclesias
suscipit de manu laici sine consensu
episcopi et capituli interdicunt ac prelatum i habitu
tamen iure derogatur in multis locis
propriam consuetudinem. 6o disidentibus
7o pauperes oppressoribus || 8o manifesti
raptores || 9o publici usurarii ||
10o incendiarii || Infra non ii casibus vel
tis duo excommunicati que cum oblaciones
non recipiuntur ad altare || 11o Qui
moriuntur interdicti in quibus pertinent
non sepeliuntur in cymiterio || 12 Cum
que est in notatis omnia que repelluntur
convictus a clericis et mortuus in loco
permittunt [illegible] maioris et minoris
excommunicationis infligitur. Et audi

Cap 15

te Sexte qualiter viva causant et aliis
applatis et quibus caveri et quibus mo
dis et quod se extendant tu diffu
sa de hoc sit materia in summis extra
de re iudicata hic n. tamen sufficienter
enucleati sunt circa modus sciendi an
libet sacerdoti et minime qui sunt de
iure ignorantiam non excusat qua
uis ignorantia facti excusat

De excommunicatorum iure absolutionem Raymundus

Regulariter tenendum est quod ab omni excommuni
ca de tam maiori quam minori lata
a iure potest excommunicatus absolui a suo episcopo
vel iure canonico quilibet sibi re
seruauit summus pontifex sibi reseruauit
Primo de percussoribus clericorum n.
in casibus superius exceptis in c. 40 sexte.
Nondum tamen quod legatus a latere domini
pape qui sunt cardinales siue sint
episcopi siue sacerdotes siue diaconi
qui lassent lati sunt in generalibus et
in iudicibus et sine speciali mandato pape
possunt huiusmodi excommunicatos absolui alii
vero legati qui non mittuntur de late
re quamdiu sunt in prouincia ad quam mittuntur
multum bene absolui possunt sed tamen
reportes in ea et non aduenientes
aliunde locales vel legati qui ex
priuilegiis legati habent non possunt
absolui nisi in priuilegio legationis
exprimitur. In casu de maiori
tis extra quam de ruinatus et
excommunicatus ab episcopo non tamen de ruina
dominus ab episcopo potest absolui. dicimus tam

sunt in mora sic dicimus de sacerdote extra
etiam de illo qui scienter et sponte
participat excommunicatis apostolico et eos
recipit in officiis. Item dico quod sal
sat litteras sedis apostolice. Item de illo
qui communicat excommunicato in crimine illo
propter quod excommunicatus est. ar. fractores et
consenciores pari pena constringit secun
dum quod crimina et ceteris ca. non possit
excommunicatus adipiscere gratiam ter
mine per absolutionem et indulgentiam nisi
gradus et iuratoria caucione prestita
iuxta formam ecclesie quod excommunicatus
mandato parti sit obediens absol
uatur a suo episcopo vel a sacerdote proprio
Quidam tamen non recipiunt hoc quod ad
absolutionem maioris excommunicationis quod sacer
dos simplex eam possit impendere
sed tamen de minore aqua
proprius sacerdos potest absolui quia
penitentia demonstrata recipi debet ab eo. potest
de minori absolui absque iuratoria
caucione. Et de absolucione audiatur
ex hoc regula generalis. c. j. Absolucio in
dictis excommunicatis absolui non potest exceptis
excepto mortis articulo nisi a suo excommunicatore
vel ab eius superiore si delictum sit
appellatio vel si excommunicatus negligit
aut maliciose differt absolutionem
et in aliis casibus in quibus superior in
dicat potest de subditis suorum suffraga
neorum. In casu supradicto etc.
spoliatorum iniuditas allegatas ca
uitatis absimi etc.

De excommunicatis et malo fugiendo Cap. 11

Excommunicatio-
ne est malum ob quod diligenter est homi-
nibus vitandum et fugiendum. Primo quia
excommunicatus eterne damnationi est ad-
dictus, dicitur xi q. 3 c. Nemo episco-
pus. Excommunicatio est eterne mortis damnatio.
2º quia est ab omnibus eterne bonis exce-
ptus, quod dicitur ibidem c. Audivimus. Excommuni-
catio est ab ecclesia licita communione separa-
tio. 3º quia est a deo separatus et diabolo
traditus, dicitur ibidem c. Audi. Tradit
hic sathane etc. ut habetur i c. Corin.
qui dicit tradit anima separata est eius
apostolus dicitur ii cor. 6. Que conventio christi
ad belial. 4º quia eterne mandata non
tamen sed magis contempnens infideli est
cui nullus fidelium iungi debet nec
cohabitare, et dicitur idem ii cor. 6.
Nolite iugum ducere cum infidelibus.
Que enim participatio iustitie cum iniquitate
aut que societas luci ad tenebras.
Aut que pars fideli cum infideli.
Aut quis consensus templo dei cum
ydolis. Ex quibus verbis colligitur
quod contumax excommunicatus est infide-
lis iniquus tenebrosus. Anima luce
privatus et ydolatra. 11º quia est ab-
hominabilis et immundus et adeo
bonum inutilis, dicitur in decretis i. Cor.
Christus et infidelibus nil est mundum
sed coinquinati sunt eorum mentes et
conscientie. Confitentur se nosse deum, et
factis abnegant cum sint abhominati
et incredibiles et adeo bono

apostolus reprobi. Ex quibus colligitur quod tales ex-
communicatus abhominabilis est deo et
suis fidelibus tanquam canes quia, et quod
est adulatorie et imposita quod vobis
loquitur quos fructus negat. Et quod incredi-
bilis est, iteo diiudicatus est. 9º
Et cum sit adeo bonum reprobus ideo quia
bona que facit non possunt sibi ad
vitam eternam. 10º quia est sic inobedien-
tia quantum corpus quod abstracte non
habet calorem vitalem, nec accipit
nec vitale nutrimentum accidere. quod
separatus est a quo deo vita est et salus
fidelium de quo dicitur Jo. 15. Ego
sum vitis vos palmites. Et qui
non manet in me mittetur foras
sicut palmes et arescet et colli-
gent eum simplex demones et in ignem
mittent. scilicet infernalem. Huius homo
sic erat Augustinus dicit. Nil sic formi-
dare debet homo quam separari a corpore christi
11º quia est sic ovis morbida que
gregem suum inficit et lupis exposi-
ta, qui ideo sit quod suum pastorem
christum non agnoscit dicitur Jo. 10.
Ego agnosco oves meas et cognoscunt
me mee. Si quis ignorans non
ignorabitur ut dicit apostolus. Huius est talis
est, dicitur ps. Noluit intelligere ut
bene ageret. Iniquitatem meditatus
est in cubili suo. Astitit omni vie non
bone. 8º quia est sic tamquam fera
ab hominibus eiectus, et abscisa
contemptus quod non audet intrare
nec aliqua eius bona percipere, quod

matur dyabolo cultro faciens carnes ex
avaram contriti dicitur hoc et dicitur dominus
mt. xxij. Ideo est homo sicut parens
filiorum et mittit carnibus hoc Dicit et
fornicatio et cognatus homicide dicitur
quia quamvis in se tot non habens
... ficat et occidit quia eius qui
tale faciunt et dant eius occasionem
mortalis peccati quod occidit animas. absque
et dicit hoc vere dyabolus ... et
inquisite multas illaqueant animas
et plures quam avaricia ... recte
... multas ... non dici fiat
... ... quam ... gravitate
dicit et impudicia quia non ...
deum cuius ... li. io. Et
vos ... Nec habens
quod ei cuius ... lata est ...
dampnificat et omnes fideles scan
dalizant. Nec ... supposita
magis dampnat quia se dyabolus ...
... non congregat dyabolus ... ut
dicit Augustinus ... quia si sic ... solitarius
in puteum lapsus nullum habens leva
torem ... suum ... quod ... pu
tat adiutorium ... tamen non sit ... poat
medicus eius Item ... supplicat ... dom
... ... Hec ... quod ... acci
dit ... publicate et quod humi
liando se debet ... leva
tore ... mittit et ...
ad actionem ... in ... quia
... ... et pena
Ideo ... tremenda est congregatio quod est

gladius iniuis quam alius gladius materia
lis. quod in ... solum abscidit vitam
corporis ... Ille est
quod ... Iste capud ... nu
... ... Augustinus congregatio quamvis fe
cit quod si gladius ... Dicit aliis
vis devoravit. Dicit non ... nolite
timere eos qui occidunt corpus ... ti
mete ... quod ... in iehenna mt. io.
Congregatio ... si se violenter aut
fraudulenter ... ingerit aut ...
sibi ... agit ... quamvis peccat
... inobedientiam et ... non
obedientia melior quam victime et quia
peccatum ariolandi est repugnare et
quasi scelus ydolatrie nolle acquiescere
... i. Reg. xv ... Saul
... est de regno ... dicitur ... Ca
... ... quod abiecisti
... abiecit te dominus ne
... ... idem. Peccat
... congregatio in ... capitulis
... non solum ... et
... et mortaliter peccat ...
... et ... et
sic peccat ... sua ... ut ...
... Alii dicunt ...
... sua ... peccat ...
... cui ... remedium
... et ... ...
... debet et ... dicitur ...
... est ... adductus ...
et ... adductus ... et ...

Tercio peccat qui cum adamus in statua [illegible] lata est cui per genoveç thedis satis fecit. Quarto peccat contra deum et eius ministros iudices et ecclesie quos vilipendit cum contra gladium non timet. Quinto peccat contra gratiam proximos quos scandalizat. Unde a[?] ... scandalum melius est illi ut suspendatur mola asinaria etc. Hostiensis. Respondeo quod excommunicari vel suspendi non est peccatum mortale, et quod non corrigi non potest nisi per excommunicationem infligi debet tamen vel contumacia vel propter offensam. Nullus enim debet excommunicari vel suspendi nisi propter peccatum mortale et quod non corrigi non potest. Crudelibus ergo excommunicatio et quelibet sententia debet iusta vel iniusta timeri causa. Sed contra excommunicato contradicit. Gloria tamen iniusta a prelato lata tenet et eius sententias servare contempnet propter temptationem iustitie et excommunicatus est. xi q. 3. Igitur excommunicatio etiam iniusta timenda est. Nisi ... legitimam appellationem sit lata, quia tunc statim revocata non ligat. Vel nisi excommunicatio sententia intollerabile continet errorem ... ut si cui precipit aliquod peccatum vel aliquod turpe, vel impossibile, puta quod deum aut aliquid quod vicii, aut si impingit falsam culpam quam non fecit. Talis itaque sententia debetur ... nulla est. Excommunicatio de pasto[...] ... Nota

taliter excommunicatus mandatum mala ... scripta. Sed tamen excommunicatus contumax et presumptuosus contra mandata superiores. Iniuste quoque excommunicatus cum incideat dicta [...] quod excommunicatus est. Restituenda sunt omnia iura ecclesia et spolia etc. Et hoc ... quo. 2. q. 2. capitulo. Nullus quod et ... q. 4. capitulo. Si ... Dubius capitulo. Omni ... aliquid capitulo. De iudicio ... iustitia. Debilitata

De equitate. Gregorius in

Moralium magna est illa ... de ... tendenda et cuius ... da ... agnoscit. Item Superiores cum aliena debent in ... patiens adsta ... et oculos ... Item inpasto Aliquando subditorum vicia prudenter dissimulanda sunt. Aliquando cognita mature tollenda. Aliquando subtiliter ... standa. Aliquando leniter arguenda. Aliquando vehementer increpanda. Item Infringi manifesta peccata non sunt occulta corripienda ... sed palam ut hii qui eos imitando delinquunt corrigantur. Item Sic obstinati ... humilibus ... non debemus ... discreti ... debemus. Item Qui increpare delinquentes noluit ... pastor ... Item Sic ... culpe debet

comedere. Ita vero piscatoribus omnia
gaudenda. Idem. Sapientem te dulcem
et suavem te sentiat conceptatem
Ita tamen cor per omnia diligas omnia
perquiras ne perdas quos vis emen-
dare. Idem. Sit tibi quasi peti-
to neganda est. Ita tibi grata
gaudenda. Idem. Sit laudabilis
debita operibus exhibere interce-
tia. Ita etiam tu ac dei timoris
est si qua in eis correctione digna
sunt nulla dissimulatione postponere
ne totum inficiat in modo eorum
languor si non fuit in eodem casu
Idem. Sit ab aliis mira opi-
nionis. Ita et singulis sua vera
sciamus. Idem. Nunquam contume-
lias tibi illatas timare et equitati
queuit et rigori misericordiam in so-
talis aliis esto qualem eos optas
esse. Idem. Testimonio tuo nulli
noceas. Idem. Cum non vis pati
nulli facias. Idem. Tu in factis
alii mala ne paciaris. Ita
Idem. Inter sua modestia. aliis
iustitia. tene vicis equitatem. Sis
vel potentie et nullum gratia [illegible] of-
fendas. Ita dum iudicas nullius
persone affectu deflectaris, audi
clamare an divites sit tam opprimere
non pauperum. Augustinus dicit. Melius est
ut equitatem per omnes servitas

Idem de bap. Iustum est ut cum homines
mala operamus in illis bona
qua venimus approbemus. Ambrosius
mense. hostes [illegible] contra est
tam exterius [illegible] homi cui
dum. Crisostomus super [illegible] Bene pauper
sine diviciis fuit quod non quis acti-
dag [illegible] Seneca
Omnes equales est [illegible] si in
feriores supplicando [illegible] nec
superiores [illegible] timeas
Idem. [illegible] esto benignus ne
in blandis [illegible] familiaris
tibus [illegible] // Hic materia quoddam pla-
noci sunt singula de acceptione
[illegible] de amore [illegible] / de bono de-
centis / de prosperitate / de dolore
de gaudia / de quodam bono de dispositi-
one / deinde / de iusticia. Capitulum 10

De exercitio Bernhardus

degprid. [illegible] ma-
te nugaris nolita [illegible] Ita
Tolle autem [illegible] in aliquo
et stati [illegible] sola appetere
a fame tollant. ut que fauces
demulceant. Reddit quippe
[illegible] verbis [illegible] quos
tulit in gloria. Ita multa que
requirimus [illegible] per laborem su-
mus cum desiderio [illegible] odium
parit fastidium / [illegible] fame
famem [illegible] amicos cum dulcia

reddit · q̄ sapientia dei fecit insipida
Ulidem · Olus faba · pultes paneque
libatus cum aqua · ꝯfecti sunt sapien
dio ꝑ ꝯparato magis candidi deli
cie Ꝟt Ꝯsus tollit difficultatem
inventis facile est q̄ impossibile ꝯpus
putauit · Qui enim · Ꝟo ꝯsolaris
non ꝯsolaribus arbor bona uel mala
ꝯgnosci · ꝑ ꝯfructu dicit ex ꝯfructibus
eorum agnoscetis eos · Ꝟt opera nostra
distinguat inter filios dei et filios
diffidencie · Qui · Nulla umquam
ueniat dierum dei nostro dicens ꝑ non
bona in incepcionis et ꝯficiendi stu
dio ut fruendi gaudio Ulidem di
cit hoc duo · auxilium in principio ꝯfera
tis · desiderio parare eorum capere
et ꝯsolacione · hec summa facit opera
Alia initia constat · summa infirmi
implencia · Alia augit fiduciam
bona facit humilitate alia mult
tatis · Virgo in initio incepcione bonum
agit · si deus uite tamen defeceris ꝯ
facit uolebat auerit · q̄ ꝑus ꝯ
ad incerta uocat deficit · hinc est
ꝙ sermones suos tandem hostie in
altari offere precipimus · ut ſi bonum
ꝙ incipimus et ꝯsumanti fine ꝯ
plcamus · Ulidem dicit · ꝙ dum sunt
in hac uita secularis sibi ꝯfi
dencia nos ꝯmittunt · haud non aliq
ꝗ temptamenta supplici hostis occul
ti uincit insidias q̄ et temptac
cessante sola ꝗuit turbantur

supplicare · nam sepe multis que ꝯ
dicit incauta securitas fuit ut ca
llidi insidias hostis in salu tem
tati ꝑ et ꝯfecti ꝯgressit Ulidem Ꝯ
adiectam aduersari augendis est
aug · et ffꝗ occultas eius insidias
cautela ꝯuicenda sit non uicia
dicere fuit ei ut tum ꝯ decepta
fuit supplici inesoranter · Qui ab · ꝯ
tatu · et uita huius sunt beata · Qui
dey nobis accedens corda mea
ꝯuelhit adiutentes · uerecde ui
temptare ꝗuti ꝯmittit · si non post
solutum inimica nulla inter ꝗuti
temptare · ast ꝯplacet hec uot ꝗ
suimus dona teneat insigni
sua humilis agnoscat et paccesse
ꝗue adalta sustollat · et pecca
sit ꝙ asemzipa sit ei insinuat
Ꝯsidorus in sali Ꝟianus libido
ꝯuicit ꝙ caste recepit ocia non
dant uicia ꝯpacalorum · ꝗ statu
et dicere ocio torpe dum Qui desi
bo · Nec solum si inter bonum et
malum sensu ꝯdemnacione distinguimus
ꝯ et opera mala caueamus et bona
faciamus · Ꝯ in sali Torpor et ne
gligencia dissoluit animam desidia
corrumpit · nam fugesit a ꝗmue
et stetit lumine ꝯstringuit Ulidem
dei suid eos ꝯ orare ut legere ut
aliquid boni facere · Qui · uaca lecti
uaca meditacioni scripturarum uaca
in lege domini · Indiuiditus libris habeto

sapientia hiis non sensus et intellectus
augetur. Augustinus de gaudio facie dei
mortalis fuctus immortalis. In propositum
facida morte factus mortalem
Jacimus converso divina scriptura et
tamen vicia non amas. Idem
vel quia stans non mala putasti
et recordari generat. Ista in quo
acta a male cogitacionibus et as
sociationibus expugnet. Ambrosius in exameron
divina scriptura salutem suggerit vite
quod et odoret et salutare le
gens capiat et non decipietur
anime intrat. damascenus libro quarto
Optimum est et valde animose investigare
divinas scripturas. sic fit hoc sicut
loquitur quod ipse plato. secundum decretum quia dequam usque
distinctionem. Sicut cecus sine duce
via ingreditur et impingit sic absque
scriptura via recta addere non
habet ho. thomas in summa contra gen
tiles capitulo 2 dicit. Inter omnia huma
norum actuum studia studium sole
sapientie est. et perfectius sublimius est et
bonum facit. Genesis 3. Videns mulier
quod in videret sapienciam. In 2o sublimius
est quia homines deo assimilat. Bernardus
Sapiencia vincit maliciam. In 3o
utilius est. Sap. 6. diligite sapienciam
vos imperium ignorantibus. Et sap.
7. venerunt mihi omnia bona pariter cum
illa. 4o Jocundius est. Sap. 8. Non
habet amaritudinem conversacio illius neque
tedium sed gaudium et leticiam neque

Delectat enim nova opera aliquis. Si cetera
de accidia, dicitur male acti et
infra capitulo de labore de ocio de sapientia

De exemplis bonorum capitulum xo

Gregorius omnimale. Pastorum specu
la quedam sunt mala opprimens imitanda
Domina. Vero bonorum est vita. Igitur
tunc legem instituit exempli que in metis
oculis sunt infirmi nec vita illorum
considerant. Alius humiliando sic postpo
nat. sed quibus supplicando se presente
illud. Qui sicut cupit quales sit
tales componat. quales non est. vos
confirmans bonorum incitaciones quod dese
rvire sit illud etc. Vita precedentium
spiritum impresserit quod ipse generaliter de
bent agnoscit. Idem in dialogo
Egressis sanctorum corda pulsavit
infirmorum. Idem. Ista precedentium
considerantes et quia non creditur quecumque
tollamus. ysaias serratus est. Jeremias
ab lapidatus. ezechiel excerebratus.
daniel in lacum missus. Amos tem
poribus confractus. Idem. In aliam dominus
et salvator noster alios in manibus nos
ammonet, alios operibus. Ita non ag
ita nobis sit accepta. dum non ad
tacitus fiat quod agere debeamus nos
non ostendit. Idem. Thomas dominus ad
predicandum misit quos prius instruat
ut qui agat aliorum caritatem non habet
nullatenus predicacionis officium assumat
Bernardus Qui enim in illum gerit molestiam est
ex operibus tuo fructu alii dicant vos

inclusa quaeres non solum verbo lingua
sed opere et veritate. Ambrosius super Lucam. Corrig.
popule plurimi corriguntur. Idem super Lucam.
immaculati pernoctabat presbyter in oratione
non quia non alius commune vigilare posset sed
ut nobis qualis advocatus sacerdos
esse deberet demonstraret. Ut non
solum diebus sed et noctibus pro grege
debeat spiritualiter assistere. Idem super
psalmum Qui timent te videbunt me
et laetabuntur. Iusti apostoli admonitio cum
correctionibus et instructionibus aut laetitia
est. Unde hoc Paulus attendit ultimo
ut suos videret et cum precibus magis
diebus ac noctibus ad eorum conversa-
tionem hortatur. Iste non apostolus iusti vel
pastor sed ipsius oculi videntes gaudia vi-
dentibus infundunt. Illis qui fideliter
eum videntes desiderant. Et per admonitionem
iustus eum videntes cor laetificat. Im-
maculatum. Ista in vobis iustorum ... ne
tangitur quia ut tacitis suorum moribus
arguuntur. Tangit non castitas impudicos
timentes liberalitas avaros et per-
dentes ... ... basili...
... accidendi ... ...
non erit ... iusti ... completi
... ... Cognovit
... ... diluculo Quia
... ... et non in-
venit ... dormies ... et
non appellabis deo tuo. ... Ante
... adpeterem ...
tuo et cum ... adoptio-
nem ... regnum dei.

Idem de ... ...
... ... Idem ...
... ... Sed
... ...
... ...
... in ... ...
... ...
... ...
... ...
Sufficit nobis debent ...
... ... exempla ...
adipiscenda caelestia coronam ...
... ...
... ... et ...
suorum insignia celebrent cum quorum
... ...
afflictorum non ... in ...
... pastorum. ... ...
volet et ... ...
eos ... ... suis ...
militaverunt. Unde ... in ...
suorum ... celebrant festiva
gaudia ... sequuntur exempla.
Unde. Si gaudium vultis cum sanctis
... ...
illis ... non apostolus. Si ... ...
... et ... Unde ...
... ... oracula ...
doctorum ... ...
... ...
... et ... ... et ...
... ... in ... ...
... ... exempla suorum ...
... ... [illegible]

Similitudinibus ergo sanctorum devotis exemplis /
caritatis exemplum / Abel de Abraham /
paciencie de Ysaac / tollerancie de
Jacob / castimonie de Joseph / man-
suetudinis de Moyse / constancie de
Josue / benignitatis de Samuele / humi-
litatis de David / abstinencie de Daniele /
sic et ceteri sancti storie docent nos et
hortantur nos Jacobus apostolus Ja. v. Exemplum
accipite fratres exitus mali i. affli-
ctionis et longanimitatis laboris
et paciencie prophetas etc. B et ipse
Paulus seipsum nobis exposuit in exemplum
ut fidelis doctor suis discipulis
et fecit filiis ad Philip. 3. Imi-
tatores mei estote et observate
eos qui ita ambulant sicut habetis
formam nostram. B et ipsum dominum nostrum
imitandum nobis exposuit ad Ephe-
sios 5. Estote imitatores dei sicut
filii karissimi et ambulate in dilectione
sicut et Christus dilexit nos et tradidit
semetipsum pro nobis ut B et Petrus
nobis exemplum [illegible] exposuit ad i. Pe.
2. Christus passus est pro nobis vobis re-
linquens exemplum ut sequamini vestigia eius
B et ipse seipsum nobis dedit in exemplum [illegible]
virtutibus dicens Jo. 13. Exemplum dedi
vobis ut quemadmodum ego feci ita et vos
ita faciatis B et deus nobis suos
electos in veteri lege exposuit in ex-
empla quibus formetur vita
nostra in fide spe caritate gratia et
aliis virtutibus deus dicit Gen. 22

Abraham temptavit deus et obedivit
ei Gen. 22 et quo [illegible] laudaverunt
Moyses et Aaron et plures magis
et prophete [illegible] dei [illegible] placuerunt
B [illegible] 2. [illegible] temptatus [illegible]
[illegible] dominus [illegible] ill et [illegible] dant
[illegible] Jacob [illegible]
[illegible] Abraham temptatus [illegible] multas
tribulaciones probatus dei amicus effectus
est. B Ysaac sic Jacob sic Moyses
et omnes qui placuerunt deo per multas
tribulationes transierunt fideles. Job
6. Hec sit consolatio mea ut affligens
me dolore non parcat nec contradicam
sermonibus sancti. Adam milicia est vita
hominis super terram. Adam 16 ca. Tobie
sic me deus [illegible] et in manibus
impiorum tradidit me. Ego ille quondam
opulentus repente contritus sum [illegible]
[illegible] magna mea
[illegible] adversariorum sancti [illegible]
[illegible] leges [illegible]
[illegible] dei [illegible]
[illegible] et pseudo prophete et omnes
[illegible] mortale [illegible] i. Machab.
2. [illegible] quam [illegible]
in generationibus suis et accipietis glo-
riam magnam et nomen eternum.
Abraham [illegible] Sap. 3. Justorum
autem anime in manu dei sunt et non tanget
illos tormentum malicie. [illegible]
Justus si morte preoccupatus fuerit in
refrigerio erit. Sapiencie. Condempnat

iustis constituens omnes tpies Idem
11 Stabunt iusti in magna constan
hebr. 10 Rememoramini pristinos di
es etc. Iudit Nolite q. amitti
confidenciam etc. Idem .93 Sti confide
vicerunt regna etc. Idem 12 Recogi-
tate eum qui talem contradiccionem sustinuit q
deorum etc. Idem 13 Non habemus hic
manentem civitatem etc. Seneca hic
mos in placitis ut vita concedit inter
mores bonos Idem Crudelis esto
benignus nemini blandus paucis fa
miliaris omnibus equus Idem Sensus
esto iudicio humano / vita quando
voltu demitas culcar / petit de
mens voltas / nuicie detestatis / ad
ita tardus / admirans Iheronimus. Certa alia
sane doctrine genera ls. Seneca
h q. oia et alia multa in sacra
scripta sanctorum exempla et doctrina dicunt
nobis parvis et bn vivendi norma
qui. n hijs adevitandum vicia et
ad faciendum bonum mo movemur speculum
nichil fidel et quinta Crucis mat
dns Io 11 Cum venit pacificum
ille arguet mundum de peccato et n
credit in me Et n sciunt credere
tot exempla bonorum et tot supplicia
malorum ut sac credit pagina et
adhuc abstinenda aliaque vitanda
no laborans. Vere amor est q
bestia qn maliis fugit sibi mala
et appetit sua bona dehorat et loquitur
Sen in can d. Omnes dico

deum exaltare qui adeo malunt qui
Tales qui mot tps d. homo cum
in honore esset non intellexit com
atque iumentis etc. Et Iob 12 in
terga iumenta et docebunt te etc.
domificationes et lapicide lucrabun-
tur et modulos quibus acua
et tubas planare vt sui efferri
bene producat Et n. certa et t
fratrem religionibus statuta et lege
vitas patrum et aliorum sanctorum quorum
exempla ipsas edificatur Declarat
in morali sermone alias sicut ca. de
gemine speciei / et gridatur sui Et
cum sit ca. de iumenta bm Cap 21

De exemplo malorum

Sicut in certa multarum
virtutum exempla nobis proponuntur imbecilli
imitanda vt per cuncta. Sic
Sic et multorum viciorum exempla
nobis traduntur in malum adeo summa
tis vitanda / Quorum primus fuit
lucifer superbiens et acusgauie
in omnes transcendit et tem-
porum suis. de quo d. ysa. 14 Quo
modo cecidisti de celo lucifer etc. Et
apo. 12 Septem etc. Et
iniquitati sue superbi spiritus
sunt alios dravi volentes vt
demones et omnis tinctam de talibus
superius d. ca. de dominis Primus
Adam fuit in obediencia. gule avaricie
vicie sensibilis qui et contra gloria in
sua / in primis parentibus. quorum pe

na. 3. Gen. 4. 2um fuit iste inimi-
cicie odii et homicidii in Kaim. qui
contra iusticiam fratrem suum Abel occidit
cuius pena habetur Gen. 4. 3m fuit
luxurie carnalitatis et omnis iniquitatis
ut habetur Gen. 6. propter quod deus omnes
preter Noe octavum occidit diluvio ut
habetur Gen. 7. 4m post diluvium fuit
superbie et oblivionis timoris dei
in edificacione Babel turrim contra celum
Unde deus eorum ydioma confudit
ut habetur Gen. 11. 5m fuit vicii contra
naturam in Sodomitis quod omnes
sunt consumpti igne de celo, ut habetur
Gen. 19. 6m contemptum fuit dei preceptorum
a Pharaone et Egipciis et eorum incan-
tatoribus non preceptum dei dicentibus. Quis
est dominus ut dimittam Israel. Et he-
opprimatur operibus eius. de quo habetur Exo.
5. dominus quem propter hoc eos decem
plagis inauditis afflixit et
tandem in mari rubro sunt dominus
submersit cum curribus suis sicut in libro
producto. de quibus habetur in capitulis predictis
8m fuit Iudeorum ydolatria qui
vitulum acceperunt. de his sunt di-
cti Israel et sedit populus manducare
et bibere et surrexerunt ludere. propter
indignante domino occisa fuerunt 23
milia hominum. Et ait Moyses
consecrastis manus vestras domino hodie
quisque in filio et in fratre suo ut
detur vobis benediccio. de quo habetur Exo.
32. 9m fuit murmur populi contra dominum
in deserto conclabor. Unde ignis domini
devoravit extrema castrorum contra eum
de quo habetur Num. 11. Filii et cum mur-
murantes mortui sunt ne promissi
omnes terram viderent ut habetur Num. 14.
10 fuit sabbati violacio contra hominem
ligna colligentem in sabbato qui
iussu dei iactus est extra castra lapida-
tus est. de quo Num. 15. 11m fuit contemptus
ministrorum dei a Chore Dathan et
Abiron et eorum complicibus et hoc
contra illos sediciosos quos terra sub pedibus
eorum se aperiens devoravit cum ta-
bernaculis suis et omni substancia eorum sed
descenderunt quasi vivi in infernum operti
humo. Unde et ignis egressus a domino
interfecit 250 viros qui offerebant
incensum. fuerunt autem qui perierunt homines
14 milia et 700 absque hiis qui
perierunt in sedicione Chore. De quibus
habetur Num. 16. 12 fuit populi ingrati-
tudo loquentis contra deum et Moysen. dicens
Cur nos eduxisti de Egipto. Anima
nostra nauseat super cibo isto levissimo
Unde dominus misit in eos serpentes
ignitos. donec quasi deperirent
percussi. Orante que Moyse pro populo
iussu dei serpentem eneum erexit
quem aspicientes sanabantur ut habetur
Num. 21. 13 fuit fornicacio populi
cum Madianitis filiabus Moab
que vocaverunt eos ad sacrificia ydo-
lorum et illi comederunt et adoraverunt
deos eorum. principes etc.

+ vij et viij cap

israel. beelphegor. et iratus dominus ait
moysi Tolle cunctos principes
populi et suspende eos contra solem
in patibulis et occisa sunt 24
milia hominum ut habetur numeri 25
Nona causa occasionis peccandi
populo dei a madianitis ydolatria
facta Unde iussu dei 12 milia
populi .5. reges madian balaam propheta
cum omnibus maribus illius tunc sunt
occisi Captivas mulieres eorum et
parvulos omniaque pecora et cunctam
supellectilem urbesque viculos
et castella igne vastaverunt. postea
hec occiderunt iussu dei moysi omnes
parvulos masculini sexus et omnes
mulieres que viros cognoverunt salvis
virginibus reservatis de aliis habetur numeri
31. 10 fuit furtum quod fecit Achar
de tribu iuda in destructione urbis
iericho unde lapidatus fuit ut habetur
Josue 7. 11 fuit infidelitas
et multiplex ydolatria cum dei contemptu
Unde dominus per Josue suum 31
reges gentium intra promissionem
cum suis habitatoribus ydolatris iussit
occidi et populo terram eorum tradidit
possidenda ut habetur Josue 12.
de aliis et de aliis infidelibus citra
sub moyse vastatis mentionem facit
ps. c. Confitemini domino qui percussit
reges magnos Seon regem amorreorum
et og regem Basan et
omnia regna canaan et dedit terram

eorum hereditatem Israel 12 multiplex
... ydola colentium et ydola
eis sacrificantes [illegible] hec fecerunt
domino [illegible] multipliciter afflixit
ut habetur in libro iudicum et patet in
pluribus aliis libris. 13 fuit ne
gligencia precepti dei cum comple
tione voluntatis proprie et auctoritate
scientis [illegible] dei [illegible]
Saul rege Unde deus eum et eius
posteritatem in regno reprobavit David
pastorem ovium pro eo in regem elegit
[illegible] habetur 1 Reg. 15. 14 fuit
adulterium et homicidium in david unde
iussu dei Nathan propheta dixit ei
Quare contempsisti ... eius uxorem tibi
in uxorem accepisti propter quod non recedet
gladius de domo tua in
eternum Dixit ergo dominus suscitabo super
te malum de domo tua et tollam uxores
tuas dabo proximo tuo et dormiet
cum eis in oculis tuis et coram
omni Israel ut habetur 2. 12. [illegible]
[illegible] in multis aliis afflictus
fuit david in filiis suis quorum
[illegible] Amnon [illegible] oppressit
thamar eius filiam sororem ab
solonis [illegible]
[illegible] amnon fratrem suum occidit
[illegible] absalon [illegible]
voluit et alia multa david pas
sus fuit adversa de quibus patet habetur
2 Reg. Adonias filius david

ipse decapito interimit se duxque
vt hr 3 re. 1. Sic fuit regina
de illicio mabalone. Obque ea
ppillis hominis intercep. ais ab se
fossa lanceis ibus interijt. vt
habet. 2. re. 18. Et inde a Ido
enia. qui benaijas iussu salomonis
accidit vt hr. 3. re. 2. Eodem
peccato multi alii perierunt ut hr
in scripturis. 20 fuit ardor mulie
rum et earum ratione adoracio
ydolorum de salomone habetur. Nam cum regi
nas quasi reginas et concubinas ccc.
quas eius auerterunt adeo ipsum ad
deos earum, quod cepit colere thamos
deum moabitarum, et moloch ydo
lum amanitarum. et astarte
deam sydoniorum. Obque deus iratus
dixit ei scindam regnum tuum et da
bo illud servo tuo. s. iheroboam qui per
mutatem salomonis regnum fecit sibi
10 tribus et filio salomonis. s. roboam
solum relique tribus duas. s.
Juda et beniamin. Super ea tamen
quod deus adversarios suscitavit diebus
eius salomonis de hijs omnibus hr. 3.
re. 11. Ipse cum filius eius roboam
relinqueret legem dei cepit ydola
colere et tyrannizare, et sic quamvis
multi regnum amisit vt hr 3.
re. et 4. Et non solum reges sed
multi eorum subiecti principes et
populi obque eos deus commendum dixit

sit et variis cladibus afflixit
Hec non sunt constantur pene cum
sine culpis coplicibus maiori nostra
te regni notandum nobis ad caute
lam. 21 fuit blasphemia senna
therib obque ipse et 185 milia
suorum perierunt vt hr. 4. re. 19.
Sed has et plures alias condicias
et plagas dinas post homini peccata
legimus tam nimium quod immensus te
stamento nobis ad terrorem conscriptas
sunt i. ad ro. 15. Omnia quecumque scripta sunt ad
nostram doctrinam scripta sunt Aliorum
communis fuit matrimonialis sacramenti
corrupcio i. non sponsis de demo apud
saram occidit vt hr thob. 3.
dixit n. raphahel. omnes qui coniugium
suscipiunt ut suo libidini vacare ut
equs et mulus in hos demon potesta
tem habet vt hr. thob. 6. Aliud
fuit magna superbia. Nabuchodo
nosor regis quem iussit se adorare
colere dan. 3. et qui dixit nunc
hec est Babilon quam edificavi in
robore fortitudinis mee, et stati
transformatus est in bestiam plus quam sep
tem annos dan. 4. Aliud fuit
superba elacio in vasis templi
potando cum illis sua scilicet baltha
sar rege cui eodem momento
manus apparuit scribentem. mane
thechel phares. Et eadem
nocte interfectus est. dan. 5. Sic

duos senes iudices sbeoz ruaz
iudi et amorem illicitu ad susa
na q̄ iniccatos qfusi sūt et acci
si Dan. 13. Ps. miraculosas pla
gas legimus in libris machab
Quia dns in cruc plura nobis
proposuit exa in stoz et ipaz
aliquī abstā inpabat. pot de
ma mago. et de sapo. lu. p alien
apta et de phiseo et publicano
lu. 18. et de multis aliis. In sac
scriptura multa reperiunt exempla
dato, q exha. in mltas dei volu
tatis et eius iudicii asct agnicio

De exemplorum effectu

Deuregus morum Ad amare dei
et apprimi plus excitant exempla q
verba Idē in reg. Predicacō predatu
aplus ē efficienda. vt q docet
verbis instruat exēplis n
predicaco sonat actibus q verbis
Alexande. Alius sermo eius audiencium
penetrat q sibi vite docuit opa qnat
Idem in dialogo Sepius loqu
cauda reparat iafirmoz Idem
Sic grauius ē culpe inter bonos
bonū no esse, sic inmens fecem ē
inter malos bonū ee Idem i mor
Cu pastor pabrupta viciorz
gdit. nece ē ut gg impcipiciu
labat Idem in pastorali Tot
mortibus digni sūt plati q ad
subditos perdicionis exempla transmittunt
Idem Prelatus subdita morti

tradit q corrige debuit et tacendo
qsentit Idem Sic pmisus cul
pa ē ppusa agē Ita tacere cul
pa ē ita tacere Idem Tot
mortibus es dignus ē q exempla
iniquitates aliis relinquis Idem Qui
ad mala suadendo ea perhibit
in sceleris dcemō opa agit Idem
in past. Nemo quippe amplius
nocet q qui puse agens nomen
uel ordinē scitatis hē delinqu
re n. hūt nec reprimit arguē
in exempla culpe culpa vehementer
exstēdit qn pucricia ordinis
peccator ordinat honorat Idem
Sepe q parula no mouent se
cadentiū medicos et sanitā no ame
tuunt Idem Qui cai. adpposito
no hē predicacionis assumere sibi
pe n dz Idem Timor dei
ecclesie inerte sic lumbet me
ham reputacō pot elucet
aut dolē. cams insert se
in pastoli Bolliata grandēa
comitandu me his q proponit exempla
mali opis subiectis replicamt
corpus vita sue gladio punit
expiguat Ide sr eze. Qui alie
na ca qmittit. speculator vo
cat. Qui no sufficit ut i alto
vivat. et q docentem ē prouidat
et subditorum opa transtendat n
sed assidue docendo suos audi

torem ad amorem patrie celestis
accedat. Seneca dicit. Non
conuersacionem ducatis multitudinem cum populo
contrariam tibi te sollicitet. Idem
ad pacuuium. Pithagoras precepit
in via publica ne ambules
i. ne multorum sequaris errores. Idem
ad lucillium. Commendamus neque vero ac-
ceant nec quod male didicit
peius doceant. Idem. Quedam
est emulacio malorum quorum non
virtutes assequi nequis vicia per
inimitaris. Cecilius. Cui tibi quis
detrimentum fuit detrahis decimum
contingit magis dignissimo loco. Idem
solum peccatorum multitudo gravat quod la-
torum scelus malis est malorum actu
hec quod eorum quaevis sic non mul-
ta bona esse eorum que sic
multa mala malorum apparacio
Idem. Sicut optandum est ut boni
sint gaudentes ita optandum est
ut mali sint distructi. Idem. Ob
hoc bonorum se luntur audaces ne
quis de se presumat et malorum
separantur ne quis contactus disperet.
Idem. Si enim semper imitari
malos ad malum aut pergis semper
imitari bonos ad bonum. Idem
Ambrosius aliis multo exhibet qui
mundo et carni mortuus fuit
vivit. Augustinus de decem. Vos po-
tentes amicicias contempnamus

voluit dominus quod homo eligere senato-
res. Aristoteles in
poetica . . . ut faciliter in-
telligatur quod dicitur. Sunt autem
plura species de adulacione, de ca-
rnis mortificacione, de iusti-
cia, de custodia, de gustacione, de
dispensacione, de exemplis bonorum

De prohibicione viciorum in virtutibus. Gregorius. Capitulum 29

in moralibus 21 Gregorius
Sunt enim nulla vicia que disciplinam
speciem ostendunt, que tamen ex infirmitatis
procedunt infirmitate hostis in mali-
cia tanta se palliant arte ut
plerumque ante deceptis mentibus actorum
suorum culpas fingat esse virtutes
ita ut et inde quis sibi opprobrium
premia non eterna meretur tormenta
plerumque in iudicandis vicijs
crudelitas agitur et iusticia putatur
Nec non immoderata ira iusti zeli
creditur esse virtus. Cuius a distortis
moribus corrigentes caute diiungi
debeant. Plerumque enim dissoluta remissio
fingitur plerumque et dissoluta remissio
quasi mansuetudo vel pietas habetur. Et
dum plus quam decet delinquentibus parcitur
ad eterna supplicia ante
delinquentes reseruantur. Sepe namque
pietas indiscreta magis crudelis
est quam severitas quia secunda nos sit
recta non quia ferire iehenne ignibus

sunt discretionis. Sit velut corrigenda
si inordinata pietas cum temporali-
ter parcit aeternum supplicium trahit. Non-
nunquam effusio misericordia creditur. et cum
male sua cuique sit spargere quod ad
custodiendum est non timet. Tenacitas
nonnunquam putatur parcitas et cum quod
usque sit erogandum non tribuit, Strue
creditur accepta retinere. Saepe
malorum pertinacia constantia creditur. et
cum mens a sua perversitate flecti non pa-
titur quasi spiritus defensione gloriatur.
Saepe inconstantia quasi affabilitas habe-
tur et quos semper fidem in tegumento calli-
ditatis celat, eo se dicit cunctis exstat aliter
timor ingratus humilitas creditur
et cum temporali formidine passus ...
ad effusionem veritas tacet. arbitratur
quod impio dei ordine humilem se potes-
tatibus cohibeat. Aliter vocis super-
bia veri libertas exstat et cum se
elatam veritatis contradicit loqui, loquacitas
veritatis defensio putatur. plerumque
pigritia lenta clementia credita deterrendi.
Cum quis sit culpae mitis studiose
non agere magnae virtutis instinctu
creditur. sepius tamen ... arguere
sollicitus sit inquietudo vigilantis
sollicitudinis vocatur. Et cum aliter quis
non tollat agendo quod appetit
debitae virtutis constanti se putat
implere. Aliter hostis insidians
districtionis imaginem occultus abiit
et ad indiscretionis laqueos seducit

Ut cum quis districtae mentis plus alimen-
tum contradicimus sed tamen indiscrete
quas mens bella contrariis conaretur,
aliter imaginem humilitatis ostendit
ut effectum utilitatis subtrahat ut
sit dum quis se nimis indignum
existimat omnino ut ea quibus proprie
regitur pertinere minime
stat. Sed dum culpa velud virtutis
apparet. omnino pensandum est
quod tanto tardius mens vitium suum
despicit quanto habet quod commissum minus
erubescit / tanto et minus de-
sistit quanto virtutis speciem deceptam
formosam et tribuere decepit.
Hinc fit quod non nulli homines qui
de sanctitatis via appetitur in
eorum lapsi tardius emendatur
nam non aestimant esse quod agunt
sed operculum virtutis sit vitio
perseverantia neque cum etiam existant
quod agunt, facile aut culpam cor-
rigunt qua erubescit quod cum culpa
sentiunt. Culpae ergo quae sub ducta
specie imitantur virtutes. apertis et
manifestis culpis sunt graviores quam
illae quae aperte sunt et cognoscuntur. animum
confusiorem decipiunt atque ad spiritum vero
habet. Ista vero non solum infirmia
non humiliant sed et dum virtutes
putantur. mentem elevant operan-
tis. Explicit materia moralis sunt
auctoris capitula de vitiis de virtutibus
de ipsis

Cap. 27

De experiencias bonorum per adversa temporis

in mor. li. 20 Sepe deus eos quos non
diligit aliter ad tempus velociter. suos
enim suos diu retinendo adiuvat
velut magis probat. desideria firmat. illu
lacrimis temptat et eorum adversarios
temporaliter permittit prosperari et pena
lorum pericula pergetur contra bonorum. Ipse
itaque ipse eos malos adversarios sub-
bos esse permittet. non quod eis placent
videt. nam dum iniusti seviunt iusti
purgantur et cotidie namque cum mi
litat contra sensuum ac premendo humi
liat et humiliando ad melius for
mat. Unde Sicut in iustis iustum la
boribus fatigat et gemitibus lacerat
perfecto hunc ad bonum virtutum rubi
gine percutiendo purgat. Ideo Quia ma
la reproborum bonos diu cruciat per
gant cotidie iustorum militat cru
delitas iniquorum. Unde Sepe enim
iusti temptatione confecti manum dei
sublevantis tarda estimant. cum eos
persequentium inmanitas paulo lon
gius angustat. quod tamen acceptius est re
medium. et quod alios acriter agit de
lonci tardum videtur. cuius postulacio
auditur. si adhuc geritur si non statim
pacis sed quod desiderat estimat. Unde
Scriptum est ut auditur si adhuc quod ad
ordinata providencia proteccionis. tamen
dicere creditur quod ad concita vota
pacientis Unde et non in respiro deus

cupit. cum vigesimo querimur adversa
autem assiduis vel labitur in supplica
cordis clamat. differe salus vota
petitam vel miram pacienciam est
et eo magis exaudiat. ad mitti que
tardius exaudiuntur. Unde non
scriptum est deus meus clamabo per
diem et non exaudies et nocte.
mopas votilitas de exaudicione
morex subdi ut submittur. et non
ad insipienciam mihi. Ad augenda enim
sanctorum merita geritur quod postulata
tarde percipiunt. vel quod dilata ac
statur desideria. quod desideria intellexit
augeantur. In intellexit enim cum habitur mediu
affectus ardentior exigit. Differtur
aut ad premenda celestia tanto
fit capacior. quanto fuit expetendo
longanimior. Unde de mor. li. 2.
Mira dispensatione nobis cum agitur
vel metus vincat nec nimium culpe vel
securitate stat. nam magnarum virtutum
si credet homo in illum carpere vi
cium sentiret tunc distent. sed dum
temptatione gerit. et qui tolerat vi
ces fatigatur. ei quod sui insidias
hostes innumere tentandi humilis
et ton se timens erexerit eadem
inde accipit fortitudine stare. Temp
tata dum non faltu desistit aquis
vires accipit. sed contra labas vi
gilancia servet intelligit. Ideo
per non quod temptationis clamare superat
non conpatiunt sua de deo securitas sit

uit. Nam dum se lasse in ocio re-
mittit mente dissoluta corrup-
tori se substituit. In hac ergo vita
necesse est ut dum flagellis atteri-
mur continuis temptari. Cum non fla-
gellis atterimur amare nos necesse est
ne mundo blandiente seducamur
adeoque amore. Cum vero continuis temp-
tationibus intrinsecus restringimur ne
extollamur sed humiliemur. Nemo
quippe vires suas in pace cognos-
cit. Si enim bella desunt virtutis
experimenta non prodeunt. Impavidum
militem esse quis se forte in pace gloriatur.
Nemo enim quod proficiat cum sint ad-
versa cognoscit. Cum vero assurgit tempe-
states viciorum sue sunt documenta.
Idem libro 9. Superna dispensatio
ideo nos interea tota sibi
subicientes carnis nostre permittit
impugnacionibus quati, ne nostra
mens in superbiam audeat pro sup-
ercilio sue securitatis elevari, sed
dum pulsata trepidat in solo auc-
toris adiutorio proficere ro-
bustius figat. Sepe enim nonnullis
acceptis mandatis sue conversacionis
erigitur. Sed iniqua dispensacione
preciis ante oculos eius res in qua
cecidit ostendat, quia cum suis viri-
bus surgere non prevalet dignit amore
adiutorem requirat. Huius rei exemplum
in paulo habetur 2 cor. 12 dixit
Ne magnitudo revelacionum me ex-
tollat datus est mihi stimulus car-
nis mee angelus sathane qui me colaphizet. Et ut sic verba-
vi. Et de lapsu David 2 regum
12. Idem moralium 33. Alta dispensa-
cio iudicum dei ideo bona men-
tes sanctorum flagellis premit ut
ab hominibus graviter vel occupationibus
laboriosis implicat quia quamdiu ex
non facti ac liberi in tranquillitate
sunt temptacionibus adversariis sive in
qualitatibus continuis volubilibus prostrati
iacent, dum a foris eos occupat
a susceptionibus dictis contra temptacionem sollicitudinem
occultat. Eius ergo nobis aliquando con-
cedit gratia quia acta adversarii
bella non penseamus, quia iusta a
quibus dum flagellamur defendimur.
Idem. Cuius constat quod multo me-
lius sit accedere flammis scelerum
quam flamma viciorum. Et huius
constat quod melius sit duris in-
iuriis honoribus subici quam blandien-
tibus demonibus subdi. Et tamen
alto dei iudicio quamvis humane
atterimur iugo, singularem per se
quod reo sit quod si nos attendimus nulla
nos cedicis virtutibus opprimi,
fortasse nos nostra propria libidine
multis iniquitatibus deprimet. Hec quo
tollamus gratia putamus quod hostis
callidi bella quod sint dura non

videntes quod tu mox hic. ij. Cum val-
de occulta sint diuina iudicia quod
in hac uita nonnumquam bonis male
sit, malis autem bene, tamen occulciora
sunt cum et bonis hic bene est, et
malis bene male. Sed cum bonis
male est, et malis bene, hoc fortassis
deprehenditur quia boni si qua hic de-
liquerunt in pena recipiunt, ut
ab eterna dampnacione liberentur.
Et mali bona que hic faciunt hic re-
cipiunt, ut in posterum ad sola tor-
menta pertrahantur. Unde diviti
ardenti dicitur in tormento: Quia re-
cepisti bona in vita tua et Laza-
rus similiter mala. Sed valde occultum
est cum bonis hic bona accipiant
ut pro peccatis [illegible] melius constat
An iusto largitoris iudicio hic suorum
operum remunerationem percipiant, ut a
premiis vite sequentis immaneant.
Et cum malis idcirco eveniant ad-
versa ut ab eternis suppliciis correpti-
onis gratia defendat, vel eorum hic
pena incipiat ut eos completa
ad ultima gehenne tormenta
perducat. Quam uero occulta sint hec divina
iudicia in tribulationibus sue caligine
mens humana cognoscit. Sancti viri cum
sibi suppetere prospera huiusmodi conspiciunt
pavida suspicione turbantur; timent
ne hic laborum suorum fructus re-
cipiant; timent ne divina iustitia

latens in eis vulnus aspiciat, et eos
exterioribus muneribus cumulans ab
intimis repellat. Cum uero tractare co-
gitat quod non bona agit, sed ut pla-
cere deo placeat, nec propria sue prosperitatis
affluentia exultat, magis quidem
de prosperis occulta que sunt iudicia metu-
unt. Sed tamen eadem prospera que se ab
interiori intima precedunt conspiciunt
et malescere vite presentis blandimen-
ta tollant, quia sepe vel eius a deo
desideria tardari non ignorant. Plus
enim honore occupat quod dispensacio et
magis prosperitatis sublimitas quam nimia
adversitas gravat. Scilicet hoc enim cum
aspicit hos premitur omnino magis ad que
prospera quam mentis sue libere celsitudin-
e sella non acquirit, dum multis partiri
cogitur, adversa dum ipsi semetipsum (?) interimi
non fit, ut si reuiri magis in hac
mundo prospera quam adversa formidet.
Sunt enim quem mens dum occupacione
blanda premitur, alia libenter ad
sperata declinat. At sicut quoque
per se hic clandestina cogitatio
decipit ut quos permittat ignorat.
Cum igitur pensant quantum sint intima
bona que cupiunt, et quantum sit quod nil sit
cum quod exterius blanditur accidere cernunt,
huiusmodi prospera mentis eorum ex se
ingerere tollerat quod superne felicitatis
amore sauciata talium magis
in presentibus dulcedine appetatur

exigit. aliter accipit hanc qui sibi
sentiu[n]t in electione gl[ori]e despectu bla
ndit[ur]. // Huic materie plura cong[ru]
unt ca[pitu]la s[cilicet] de adulat[ione] / de amore
mundi / de terrene gl[ori]e appeticia / de
contemptu / de divicijs / de flagellis /
de opposito / de temptacione / de tribulacione
de martirio / de mundi fuga.

247 De electorum ecclesie membrorum
diversitate et eorum unita
te Gregorius Cap[itulu]m 247.

In moral[ibus] li[br]o q[ue] sot et ceperunt dictis ib
i dem dicitur sot quo q[ue] sensu sunt
actus eorum due in ecc[lesi]a pagana
qui q[ue] distincti sed deo mirabiliter
ordinate aliq[ua] confert et distinxit
aliq[ui]s quali sit ignota Unde et
ap[osto]lus i[n] eccl[es]ia eorum e[st] sot divina
dividens singulis prout vult gra[cia]
ministracionis et opaciones ad sue utili
tatem eorum dat[ur] aliis sermo sapie
et ceta Sunt n[on]n[ulli] q[ui] pdonu[m] gre ad[eo]
sibi gracias datas ipsa intelligunt que
proprii adeo toibus non audiunt. et
hij sermonis sapie pcipiunt. Et sunt
qui ipse intellectu audita negunt
sed ea q[ue] in expositionibus legunt e[t]
bunt. et sciunt gracie q[ui] ita di
dicunt / et hij sermoe scie plani
sunt. Iste spiritale climitis i[m]perat n[on]
tum infirmitas curat Ille ii[n] diviis
apre morbos tollit non tamen accenti
bus tollis pluvias reddit hic a
partem sterilitas adimere ceta more
tuos revocat. et tamen cognicione gram n[on]

habeat q[uod] sibi saltem sit equat Ille
reverend[us] q[uod] occultas scientia gappicit
et tamen in mittus signorum operacione
operat Iste quod seccionis sermo[ne]
misticus subtiliter venias agnoscit
sed tamen diversi genus linguas non examini
nat et invicem similibus discipulia
earda in cernat. aliq[ui]s quam bona
lingua quod noverit sermo[nem] predd[ic]a
dicit destituit et tamen de reliquiis q[ui]
non habet meruit eorum Sic itaq[ue] ex
ante me at disposito dicta mus
d[at]ur. ut q[ui] cetalli pstat ependens
quod habet / humiliter cepalti sobulter q[uod]
non habet. Sic quoq[ue] modat[ur]. ut eu
ex imponi suam gratias eorum cognos suble
uet At hodie alium alter subdat
Et meliorem quoq[ue] dona alia qui
sibi subiciatur attendat. Et lig[n]e
spiri[tus] aliis eminiat cum de tamen. q[uod]
separat se in aliis regponat Sic
cuncta modat[ur] ut du singula q[ui]
sunt omnium. sint pcita q[uod] dde cau[sa] eius
nita[te]s fiant et singulorum Et eorum
quisq[ue] hoc q[uod] non accipit in alto
possideat eciam ipse alio possidentu
q[uod] accepit. humiliter condat Hij eorum
venit. de spiritali sunt e iam[que] /
tur. n[on] caritas nobis auget dispe
libus reddit. cu[m] coniuncta nobis per eum
amore. aliud subiciat Sicut et ali
ena bona. nostra comiung[unt]. et nostra nobis
aliis habemus que affectus exhibemus
Sunt enim. Item de paulo. d[ic]
tu et enim non e[st] eorum omnibus S

multa. si non posset despicit. quia nos sumus
membra nostri sed dicat: si non esset, non est de
corpore. Si non totum corpus oculus, ubi au-
ditus? Si totum auditus, ubi odoratus?
Et paulo post. Nunc autem multa quidem
membra, unum vero corpus. Nam ut multa me-
mbra corporis unum corpus. Quidam non sunt etiam
in semetipsis capitis sui et corporis. Sic unus
alius alia contuendo oculus est. Sancta
operando manus est. alius ad iniuncta
currendo pes est. Alius precepta audi-
ens auris. Alius malorum fetores
bonorumque fraglantiam discernens
naris. Quia sicut carnalium membrorum me-
liorum accepta officia sibi vici-
ssim impendunt de semetipsis unum
corpus reddunt. Stabilitas membrorum
ecclesie dominus dona commune distribuit
et dividens singulis prout vult. Quia
mensuras et tempora eis ponit. Cum quod
munere gratie autor et dispositor ma-
net. Illa largitur que alius negat.
Nam sic hec mensura sibi portas
quodlibet minuit frustratur. compleri non a-
mittat appareat que accipit estimat
ea adeo pertingere nos valebit. Nam
et meliorum membrorum tunc bene ministris
communicantur sua singulis officia distribute
singulariter [illegible] non adiuvet omnino. Sed
humiles audiamus. si quis aut doctrine
mutato voce oculos. lucis auribus
accomodatis incassum verbum habeat.
Unde paulus inter acceptas gratias divi-
na largitate mensuras dedit. Nota
vit tamen dispensator. Non audeo aliquid loqui

eorum que per me non efficit Christus. Quem
sicut quis [illegible] donorum membris perfectibus
in[illegible] vel sciamus quedam communia bo-
na [illegible] accipimus. Cum quod membris appare-
tit que sunt membra. Sciat illa que sunt
dispensationes. Idem in moralibus libro .xxii.
Electa sunt dona sancti quibus ad
vitam nos pertingere ut fides. spes.
caritas. humilitas. mansuetudo. paciencia
et huiusmodi. In quibus potest si sit manet
in suis electis. Alia sunt dona que
bonum tamen vite servitatis in electis pale-
orum utilitati declarari. vel prophetia
gratia linguarum ministratio sermonis
caritas et huiusmodi. Quando non permanent
semper uti dum etiam electis subtrahuntur
In spiritibus quod premendo hos teneat
ne pereant. In aliis vero sublatis
ad paleatur humilitas. ex factis [illegible] me-
tum adclaratum publicabant. Idem
in moralibus libro .xxi. Divi sancti que apud
deum aliquid commune dignitatis operantur
eo subtilius se indignos esse desp-
iciunt. Qui dum proprii luci fiunt. [illegible]
eos in se ipsis latebat innotescunt
et tanto magis foris sibi deformes
apparet [illegible] eos magis pulchrum est
quod magis vident. Unde congregatio
dum tactum vivi luminis illustratur sibi
ipsa ardet. et vim aggressit quod est
iusticia in se audet. vel videat
quid est culpa. Unde misericordia mea
agetur. vel minus non digniter

efficiat. Cum sibimet indigna conscia
est tunc claritudini longe se iungat cum
appropinquat. Glosa. Cum deus sancte
radiis tangit sua illi manifestius
claritudo monstratur, et eo citius mente
complectitur in uicis quanto sagacius su-
ma considerans conspicit quam distat a
sancto. Idem Moralium libro 20. Electorum uo-
rum est sua bona que faciunt occultare
ne contingat eos lapsu elationis in-
currere. Glosa. Dominus tempore cum haberet
et velle et posse noluit diuinas uirtu-
tes quas fecit et tamen actus suos
illuminatos qui inuitus indicantur et
diffamabantur, quod hoc est in m. quod fidelibus
suis exemplo dedit quod cum ipsi suas
uirtutes celari cupiunt et tamen ut
alii eorum exemplo proficiant, produntur
inuiti. Glosa. Justi bonum suum occulta-
re se custodiant, sed dum produntur in
uiri adproximos bona exempla trans-
mittat, uel eorum occultatio sit eis
custodia propria, et eorum manifestatio
sit utilitas aliena. Glosa. Sancti ui-
ri compelluntur coram hominibus bona
facere aut eorum sancta facta narrare
sed adeum finem perferunt bona non ut
ipsi ex hoc sed per melius glorificetur deus
in sancta faciat fortasse eorum predi-
catio despiciatur, quorum uita nescitur
compelluntur itaque uitam suam dicere
ut auditorum ualeat uita mu-
tare et facta sua perferunt ut uenia
eorum sine uenari appetunt ut uerba

eorum audiant. Hinc est ut uiri boni
honorari propter ei elationem fugiant,
sed honorari propter imitationem uolunt
et cum cogunt bona sua narrare
non elationi sed humilitati seruiunt. Idem
Moralium libro 20. Electi quamdiu sunt in
hac uita securitatis sibi confidenciam
non permittunt. Hostis in oculis
quia temptamenta suspecti hostis
occulti conuertunt insidias. Unde et eo
tacite exsperante sola quiete sunt
periculum incauta securitas. Ita
ut hostis insidias et non temptati
sed exercitati cognoscunt. Bene ergo ad
clamem aduersarium cogendus est cum
per quam occultas insidias cautela
prouidenda. Glosa. Sancti uiri se deprehe-
sunt cauti, ut tamen posse sunt deceptionis
suspecti memoria tenent. Idem Job. temp-
tatio est uita humana super terram.
Idem Moralium libro 19. Non sunt opera
bona que paruertis aliis operibus
operuis inquinantur. Glosa. Cordis igitur adeo
cautiquamque praeuentis circumquaque nobis
est adhibenda uel circumquaque
quod diu est in hac uita quia uita
habes inimicas in acie se ponitur
et stat ne in merces hoc per se habes
actus colligit perualias amittat
ne in prona parte hosti fores ob-
stat et in malia aditum pandat.
Glosa. Bona operando corum nobis ipsis
in ipsa cogitatione caute custodie-
nda si mente eleuat bonum non sunt

q autem non militat sed vacat
qui non sub hoste quasi sunt mortui
quia de culpa quod superat elevat. Ideo
quod contra sequuntur si mala non
caverint perit. Unde omne quod agit
si non in humilitate custodiat. Unde
moral. li. 9. Dominus quidem inter quos indi-
get mente calcat et eam quam dei
sunt intentione plena dividunt
hostis antiqui malitia in fugacem
sue curationis proclamat. Ita qui-
cumque voluntatis sunt subiecti qui iure
electo possident alios more acce-
dit et ad eternae mortis more
adeptationes in animas quod mente
sibi rebellante se constat ut
superatorum iaculis tandem quod confodiat
quod dudum iure electo possidebat.
Hic ergo dominus attingi permittit per-
cat quod antiquus adversarius e-
terne ictus suscipiat qui electe
se parat voluntate in eternum ictus
suscipiat quod electis in captivitate tam
certamine succedebat. Sed inter quod
mentes quas hoste attingi quia alia
vicia subiugans aliis reluctantibus
alia de culpa ad quod tamen valde
non vacat permittitur remanere.
Hec divina dispensatione agitur ne
virtutibus quae se pre splendescunt
inelatam superbia ut dum quod sua
temptationis sibi videt quod tamen subiuga-
re valeat non sibi sed auctori virtu-
tem tribuat in his quae subiugat

fuerit valet. Unde contra temptationes ergo
adiutorie iusti mira videlicet colora-
tione insinuavit quod hec virtutem quod sub-
igitur non corrupit adversa utilitatis
mentem humiliat interdum ut eo di-
ce mens in summis virilia senciat
hoc virtutibus suis in qua sed appetit
non expugnat. Unde Job. In qua-
dam summa vicia mira retinet
ut sese mira in terris palliata in
certamine se exerceat et eo devicta
via non superbiat quod ipse hostes
vivere compellat a quibus adhuc timeri
formidat. // Desiderat materia memo-
randa sunt aliqua sequitur capitulum de beatitudine.

De eterna beatitudine et sta-
tu future vite. Capitulum 26

Ubi qui habitat vita eterna ipsa est
plenitudo et longitudo dierum. Dies
quippe qui non novit occasum plenus
in diebus. Vere gloria plenitudo eterna
veritas vera eternitas vera eterna
caritas nec ei longitudo terminum
habet nec illa claritas occasum nec
fastidium habet illa satietas. Ubi enim
felicitas ducitur gloria de virtute
sculpta dispartitur. Unde Job. De medio
enim deus beatus est in quo quisquis perfectum
non fuit in veritate videbit eum
adversus habebit adversarius. Sed
adversum internum conspicit in-
vite fulgebit in bonitate gaude-
bit et sic habebit permanendi eter-
num conspicendi facilitatem et defendendi

felicitate. Cuius ciuitatis quidem erit illius structura. cuius angeli sunt ciues. deus ipse templum. filius splendor. eius spiritus sanctus. Felicitas. O ciuitas celestis mansio secura. patria totum continens quod delectat. populus sine murmure. inquieti. homines nullius indigentiam habentes. omnes delectantur in deo. cuius aspectum videt. facies decora. eloquium dulce delectatur et admirandum. suauis ad sentiendum. dulcis ad fruendum. ipse est solacium. et ipse ipsis sufficit ad munus et ad premium. nec quaeritur illud aliud habetur quod totum in illo inuenitur quod desideratur. Semper liber illum inspicere quod habere. quod in illo delectari et illo perfrui. Felicitas. In illo clarificari. visio glorificat. affectus ad cognoscendam et diligendam veritatem. Et hoc est totum bonum hominis cognoscere et amare creatorem suum. patrem nostrum et filium cum spiritu sancto. quae est vita eterna et beatitudo perfecta summa voluptas. oculus non vidit. nec auris audiuit. nec in cor hominis ascendit. perfecta claritas. perfecta suauitas et perfecta iocunditas. maneat nos in illa visione. facie ad faciem aspicere deum videbimus qui est lux illuminatorum requies exercitatorum patria reuertentium. vita viuentium corona vincentium. Idem. Primum est videre deum. viuere cum deo. viuere de deo. esse cum deo. esse in deo. qui erit omnia in omnibus. habere deum qui est summum bonum

ubi est summa felicitas. summa iocunditas. vera libertas. perfecta caritas. eterna securitas. et secura eternitas. ibi est vera leticia. plena scientia. omnis pulchritudo. omnis beatitudo. Ibi perpetuitas. bonitas lux. virtus honestas. gaudia leticie. dulcedo vita perhennis gloria laus requies amor et concordia dulcis. Cum ergo nos cogimur viciorum sitire absinthium. huius mundi sequi naufragium. vite labentis pati infortunium. impie tyrannidis ferre dominium. et non magis anhelare ad statum felicitatis. ad angelorum societatem. ad solempnitatem superne leticie. ad eternitatem contemplatiue vite. ubi possimus intueri omnipotenciam domini. et videre superhabundantes diuicias bonitatis illius. ubi vacabimus et videbimus quia suauis est dominus. et quam magna multitudo dulcedinis eius. Felicitas. Ibi videbimus gloriae decorem. sanctorum splendorem. ingenuitatis honorem. quomodo sanctus vocatur filius sapientie. sed est benignissima clementia. et ita habebimus illius summe bonitatis noticiam. Felicitas. Dum corpora nostra videbimus. virginis corporum omnium. tunc vere spes cum contemplantes in tuitu videbimus. O perfecta vita viso. deum videre in se ipso. videre in nobis. et nos in eo. felici societate et iocunda felicitate totum habebimus nec amplius desiderabimus.

e. quos videbimus. ipso amore beabit dulcedine amoris et suavitate contemplacionis. Quilibet habet et felicitatis illius summa. quam intelligere ipsius ipso esse sancta trinitas, quem fruitione cum ingressi fuerimus trinitas patebit archana divinitatis videbitur et amabitur deus, et hec visio et delectacio totum cor habitantis replebit et saciabit. Ibi erit illius beatitudinis consumacio bona et omnis lingua iubilacio

De indefessa omnibus affectibus amor omnibus, ubi patebit veritas replebit caritas, et erit integra cordis et anime sacietas. fulgebunt sicut sol humanitas glorificata. certa erit et concors carnis et spiritus sacietas. Angelorum et hominum commune erit gaudium commune colloquium, commune convivium, non languebit amor, non liquefiet dileccio [illegible] bonis, nulla et dilatacionis affectio quam beatifica divine maiestatis presencia, cuius est aula, et cuius creatura dispo[illegible]. [illegible] iusticia. et intelligencia Non erit nulla [illegible] diversitas linguarum sed pacifica et concors concordancium et affectuum consonante voluptatibus illius. Nullum appetet ulterius cumulata sacietas, tanta erit ibi felicitas. [illegible] et cunctis felicitatis supereminens gloria et profunditas gaudiorum. Illuc itaque festinare debemus, ubi sine fine vivemus. Non mortem timeamus

Quilibet Si enim amamus hanc vitam labilem et caducam, ubi cum tanto labore vivimus, multo magis amare debemus vitam eternam, ubi nullum laborem sustinebimus, ubi summa securitas summa felicitas, felix libertas, et libera beatitudo, Ubi similes erunt homines angelis dei. et fulgebunt iusti sicut sol in regno patris sui. Ubi [illegible] caritas tunc erit splendor animarum. Qui solis splendore habebit super omnem

Quilibet Nulla erit ibi tristicia, nulla angustia, nullus dolor, nullus timor, nulla necessitas, nullus ibi labor, nulla mors, perpetua sanitas ibi perseverat, nulla surgit ibi malicia nulla carnis miseria nulla ibi egritudo. Non erit ibi fames. neque sitis neque frigus. neque estus neque lassitudo ieiunii neque nulla temptacio inimici neque peccandi voluntas, neque delinquendi facultas. Sed totum leticia, totum exultacio possidebunt homines angelis sociati sine nulla carnis infirmitate in perpetuum manebunt.

Quilibet Ubi erit [illegible] infinita beatitudo sempiterna, in qua quis semel adipiscitur [illegible] ibi [illegible] [illegible] sibus, amenitas amenitate [illegible] [illegible] suavitas et dulcedo [illegible] Nullus [illegible] [illegible] illuc venire [illegible]

cui in gloria parata manebit

perfecti leti et saciati visione dei

et quanto plus aliquis fuit modo obedi-

ens deo, tanto amplius ibi re-

cipiet mercedem, et quanto deum

plus hic amavit tanto perfectius

eum videbit quod erit sine fine non

sit. Decimamnonam. Sunt libri clausi

peracto iudicio domini exhibitam

scimus prius permittat ipsum audi-

amus dicentem in evangelio: Amen dico

vobis quod precinget se et faciet illos di-

scumbere, et transiens ministrabit illis. Preci-

nget id est ad remunerationem preparabit se

et faciet discumbere id est in eterna requi-

escere, et transiens ministrabit id est lucis

sue illustratione nos saciabit. Transi-

ens hoc facit quod ab humanitatis sue

forma quam in iudicio omnibus ostendit

sue contemplatione nos elevat post

iudicium. Ad iudicium non veniens

in forma sui dei apparebit quod sepe

tu est videbunt in quem transfixerunt.

Tunc reprobi in supplicium traduntur ut

scriptum est tollatur impius ne videat

gloriam dei, et iusti ad gloriam clari-

tatis eius elevantur. Cum quis ad ipsum

fine conte [illegible] nimis spem

nos et nos delectabiles in presentia sit

pietas et sacietas, sed longe absistat

fiti mortalitas et longe apparet. Si

tamen videbimus quod deum ipsum quem

est laborum nostri terminus et post hec

tenebris mortalis gaudeamus

luce eterne contemplacionis. Quidem etiam

Sicut malos mali in suppliciis sociabit,

bonos consistunt in celesti regno. Namque

videlicet conversationis retributionis cumulum

consequuntur retributionis. Ita ut boni am-

plius gaudeant quod secum letari eos

conspiciant quos amaverunt, et mali am-

plius eis torquentur quos in hac mundo

dilexerunt. Quidem fit quod quidem mi-

rabilius in electis quod non solum eos quos

in hac mundo cognoverunt agnoscunt, sed

et eciam visos ac cognitos recognoscunt

omnes bonos quos prius numquam vi-

derunt. Quia nil illic omnes qui claritate

conspiciunt ubi est quod non sciat conspecte

deum sciunt. Quidem minor per fratrum regnum

omnes cognoscere voluit vocis Augustinus

quisque de gloria dei retributione hereditatem

reddit. Non dampnatis ex humanitate compati

quod eterne iustitie in hoc est. Quiuis autem quo in

tis adeptione claritatis retributione nulla

miseria potest afficere. Quod non in supplicio

deditis non est misericordia impia qui

sit iusticia iudicantis loquitur. Aliud

Iusti per intuentur iniustos in tormen-

tis sed hinc eorum gaudium constat.

Quod mala conspiciunt que evaserunt. Tanto que

maiores creatori suo gratias esse sunt

quanto vident in aliis que ipsi perpeti sunt

ante dilecti potuerunt. Aliud Nec

illa tante beatitudinis claritate obfuscat

animum iustorum aspecta pena reproborum

quem non compassionis non erit minui beatorum

victoria non valebit. Ita iustorum
tria corporis in anima sue bonitatis
meritorum habebunt, tamen autem sue in
sti. ea gaudere tanta constringuntur
latitudine. ut nulla adversitas
moveatur opera. Ipse enim iudicium
concordat cum intelligent. Item illos
cum tantis conpiciunt cognatos quos
eo albos quos saltu diligunt videre
abiectos. Item Quid autem miserorum
in iusti dum iniustorum tormenta con-
spiciunt. hoc eis parat inmensus
sequendo gaudiorum. cum et inspectu
eis eius colore subsistunt. ut al-
bus vel rubeus clarius videatur
Ipsius enim eis sua gaudia plene
sufficiat. Utrumque tamen reproborum ma-
la sua appareant. Non enim tantum
sui clari videbit nisi in cerata
quos videre non possunt. Item magi-
ster. Solent quidam origeniste
quem facere cum sit deus non dicit
conpunctis inmisericors. cum dum sit
orare criminalibus tunc. Orum
ciuiq vindemia Oreat sit christi
mitis eo tempore quando possit adfectus
suam primas eorum carda gutture
et sequestorum salvat. quia enim aliud
criminalis in oratu. non quia ait
apostolus. sed dat illis deus penitentiam et
adiungantur laqueis resipiscant. Erit
ergo pallidis orabit. qui iam nulla
tamen apud iniquitate ponit ad

opera iusti. mutari. cadunt ergo
ut non dicit commemoratio et omnia
eterno supplicio deputatis. aut pro in
fidelibus vel ipsis defunctis. ne
tamen illum iusti iudicis conspectu ac
actus sue mente cassetur. Item
mag. quod Erit in eterna beatitudine
memoria mee culpe. non quod mente
polluat. aut contrariat super quod leticie nos
aliquid afferat. ut dum cuius sui do-
loris sui doloris reminisci decies
pena liberos exultat. et sic conva-
lescens medicos debitorem agnoscat
eis cuius salutem acceptam diligat
quod molestie meminit. quod cuiusque.
Item Que enim quod et miser hic
quod et Zuu. Sicut clara in hac
vita distractio et opus. ita et in
alia vita distractio et dignitatem
quoniam enim in eadem domo patris mansiones
cum multe. si nulla foret dispa-
ritas in meritorum retributione. Illos quod
tamen coronam et illic beatitudo. quo sit spe-
cie. quod mansionibus meritis distinguuntur
Omnes enim coronam gaudium dignitatis
corporis letificat. quod coronam conditorem
disparis laboratores accipiunt. tamen corona
sit eterna beatitudo leticie. Ipsius non
coronam sit omnibus sublimitatis sorte
Nos congressus ulterius disparitatem mentitur
dispensationem suscipit locum. cum dei tamen
disparibus corona non sentit. quia
tamen sibi sufficit quod suscipit Erit

atque quidam quatuor ipsa retributionis
diversitas quod tanta omnibus omnino
in illa patria placeat ut quilibet
quod minus accepit hoc se in alio
gaudeat accepisse. Claritas ma
sionum differentis inequalis tamen distribu
tas dissimiliter insinuat ubi dicit Alia
claritas solis alia lune
alia stellarum stella enim a stella
differt claritate. Idem Moral. 18
Dicit Jeronimus super Ezechielem ad magistrum Zacha
Solia autem aurum mundum tamquam
vitrum perlucidum. Stella enim candida
sibi invicem claritate fulget et
sanitate translucet quod in eterna beatitudine
sanctorum claritate fulget cum sibi vi
dissim in cordibus alterius patriae
et cum uniusquisque vultus aspicitur
sibi et eius consciencia penetratur membrorum
videlicet corpulencia non abscon
det sed et ipsa corporum armonia
perspicabilis erit et sic unusquisque
quod vitrum perlucido designatur. Idem
super Ezechielem omelia 2 et Moral. 18 Vos
sancti ad gloriam mediatoris dei
et hominum ut perveniant ad illius in
terris similitudinem vitam suam deducere la
borant. Post hanc autem similitudinem
quam nunc in illis tenent adepti
gloriam quoque percipient. Dicit enim Johannes
Karissimi nunc filii dei sumus et non
dum apparuit quid erimus. Scimus quia cum
apparuerit similes ei erimus. Ergo

quoniam videbimus eum sicuti est. Ergo
per dei et eterno atque incommutabili
permanebimus. Similes itaque ei
erimus quia eum sicuti est videbimus
quod morte carebimus. Sed mortalitas
mutabilitas nostra mutabiliter videndo sunt
videndo incommutabilitatem. Corruptibilitas nostra
tenentur incorruptibiliter videndo. Augustinus
Erit autem et tunc habitus corporis similitudo
in corporibus nostris quod sanctus Paulus apostolus
salvatorem dicit corpus quod reformavit corpus
humilitatis nostre configuratum corpori claritatis
sue. Erit quoque tunc eorum corpora clari
tati dominici corporis configurata. Quia et
si equalitate glorie eius non habent perfectam
similitudinem tamen configurationem eius habebunt
perfectam et sic bene similes erunt ad ima
ginem non ad equalitatem. Similitudo
enim eternitatem dei sit inmensis ut sint
eterni et deum visionis eius donum
percipiunt incorruptibiles beatitudinis inmortalitate
quod videt Bilicus quod sunt quod bene sunt
et bene eterni similes enim sunt quod eterna
sunt habent itaque quod dona dei similia
quod non habent finem et tamen inmensa sumpti
equaliter non habent quod eternitatem ipsius habent
Idem super Ezechielem omelia 2. Ad contemplationem
Dei in patria electi omnipotentem eius
taliter nunc tenebris educti sumus
clarius per nos et amplius videbimus
eam quam nunc stare valentes absorbebimus
non auditus. Idem in omelia 18

Si quis querat a me. Si quidem
feces hominum que et opera sua que nos
committuntur in malis vel substan-
cia que habetur in fecibus. Terrena
magna sua superne felicitati comparata
ponderis est nullius. Tempo-
ralia eterne vite comparata minus
est spacio dicenda quam vita. Quid
enim aut lingua dicere ut quis
intellectus capere sufficit illa su-
perne civitatis quanta sint gaudia
angelorum choris interesse. cum
beatissimis spiritibus glorie conditoris
assistere. presentem dei vultum
cernere. Incircumscriptum lumen videre.
nullo metu mortis affici. ne-
que incorrupcionis munere letari.
Ibidem ubi supernorum civium socie-
tas sancta. ubi sollempnitas eterna.
ubi requies secura. ubi pax vera.
ubi mirabilis chori angelorum
ubi splendidi chori prophetarum. ubi
iudex apostolorum numerus. ubi innume-
rabilium martirum victor exercitus
tanto leciore ibi quanto durius hic
afflicti. ubi confessorum constancia premiis
suis percepcione consolata. ubi fideles
viri quos a voluptate sue virilitatis
seculi voluptas emollire non
potuit. ubi sancte mulieres que cum
seculo et sexu vicerunt. ubi pueri qui
annos suos moribus transcendunt
ubi senes quos etas hic debiles

reddidit et virtutum opus non reliquit
Ad hanc superne regionis leticiam
queramus si hic adeptus amando
toto tendamus cum quo et sine
fine regnabimus. Ipsa quoque leta
eius festivitas nos invitet
sed de se vicissim omnes inqui-
ete gratulantur. Quid obscene
sollempnitatibus gaudio nulla nos
revocet adversitas nulla nos
blandiens seducat prosperitas.
certe non mundus quem diligitur fugit
ipsi sunt ad quorum sancta tendimus et
celesti meritis despecti caruerunt
Hec ergo feces hominum sollicitata considera-
cione pensate. incitamentis amore
[illegible] fugite ut ad eterna per-
venire possitis ad gloriam qua fide tenetis
pervenire valeatis. Ad magna
[illegible] forma [illegible] non potest nisi per
magnos labores venit et apostolus
Nemo coronabitur nisi legittime cer-
taverit. Idem [illegible]. Cum omnes electi
in patria celesti congregabuntur et in
deo quem videbunt transmutabuntur
[illegible]
titudo sanctorum efficietur publi-
cati deo omnipotenti suo capite
hominum laudes [illegible] liberatori
liberi reddent et regnabunt et
deum sine fine laudabunt cum sine
fine viderint quem laudabunt
huius [illegible] corona nobis prestet

plura cet(er)a de emac(ulacion)e s(an)c(t)oru(m) boni
debitu(m) / de a(n)i(m)e celesti de
ecc(lesi)a beato(rum) / de gl(ori)a s(an)c(t)or(um) / de me
ditacione p(ro)pt(er) ce(ter)a de vita b(ea)ta
de s(an)c(t)or(um) fest(is) de visione et c(etera)
de vanitate

21 De Ebrietate Cap(itulu)m 21

ebri(etas)

Dionisi(us) adeusto Bich(e) ime
pt ex ap(osto)lis / sic(ut) opp(osi)to editur
hoc vitiu(m) detestat(ur) et monuo
vt ipsi tamq(uam) venenu(m) fugiat q(uia)
venenu(m) hoc n(on) e(st) adeo adole
scentia demo(n)u(m) arma [illegible] [illegible]
h(uiu)s ebrie(tatis) [illegible] [illegible] seq(ui)t(ur)
et libido iuxta luxuria(m) [illegible] n(on)
vener(um) [illegible] et sic inebria
gustant(ur) [illegible] n(on) loth [illegible]
p(re)ce(m) [illegible] iuste tale [illegible] n(on)
nisi ebria ex [illegible] [illegible] [illegible]
ad adolescencia(m) d(icitu)r e(st) libidis in ac
tiua q(uo)d [illegible] oleu(m) flamme adiung
cu(m) ardenti carpusculo igne(m) femine
ea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] blandiuemq(ue) [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] medici [illegible]
[illegible] q(uo)d ap(osto)li [illegible] [illegible]
sacerdotes [illegible] dapnat et [illegible]
[illegible] q(uo)d inebriat et statu
mentis [illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible] luxuria e(st) [illegible]
titas e(st) ibi libido [illegible]
q(uo)d minutib(us) libido hoc [illegible]
b(us) ebrietas op(er)at(ur) [illegible] Ebrie
tas facit insaniire [illegible] [illegible]

ad gula(m) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et libido [illegible] [illegible] [illegible]
inebriat aut mente [illegible] fugiat
ut [illegible] [illegible] de statu et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
talia voluptas [illegible] [illegible] [illegible]
lup(ta)tib(us) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
to Ambro(sius) [illegible] Ebrios(us) cu(m) [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] Ebri
[illegible] [illegible] [illegible] amittit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] Ebrie
tas aut totu(m) [illegible] debilitat et
[illegible] in luxuria(m) Aug(ustinus) [illegible]
Ebrietas [illegible] [illegible] [illegible] manifestu
[illegible] [illegible] et ait [illegible] [illegible]
fornicat(io) et ebrietas [illegible] [illegible]
[illegible] Ebrietas [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] flamma(m)
libidinis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inebriari
[illegible] in quo e(st) luxuria [illegible] fuge
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ebrietas et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] n(on) ut ait [illegible] [illegible]
facit [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
qui nudat(us) [illegible] ebrie(ta)te loth [illegible]
[illegible] impudent(er) [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Et [illegible] [illegible]
dicit q(uo)d [illegible] multi [illegible]

ad emorib[us]. Augustinus. Ebrietas est
blandus demon dulce venenum suave
peccatum quod qui habet se ipsum non
habet. quod qui facit peccatum non facit sed
totum est peccatum. Crisostomus de quadam quod ebrius
commune perdidit suam mentem et acci
dere sibi contrarium quod sobrius nunquam
cogitaverat. Idem. Animorum aspe
ritates corporis fiunt et ad egritudinem
quas invenit ipse et quaestionem indi
cia etc. Idem. Ebrietas intellectum
subvertit / sensum minuit / cogitationem
angit / mentem alienat / libidinem
inflammat / peccata revelat / adul
teria procurat / memoriam aufert / in
tellectum confundit / sanguinem effundit /
membra debilitat / vitam abbreviat /
et omnem salutem exterminat. Isidorus
de summo bono. Ebrietas mentem
alienat ut qualis sit nesciat
atque fit ut malum non agnoscat quod
ebrietate committitur. Idem. Sobrietas
laus est multorum sapientie bibe vinum
et non inebrieris audiat hoc adultu
ser psalmum dicit. Ve qui potentes estis
ad bibendum vinum et viri fortes
ad miscendam ebrietatem. Basilius. In
ditus te sobrium exhibe ut te deo
sobrietas exhibeat. Bernardus super can
tica. Castimonia animus iniquus est luxuria
ut ipse ait. Idem. Cum vinum amisisset
ubi epule et ebrietas sunt ventrem
implere(n)t in eo mente (?) perit spiritus

locum non inveniat. Idem. Sicut ignis
et aqua simul esse non possunt sic car
nales et spirituales delicie tibi de
se non compatiuntur. Ubi enim venter
tibi epula sunt parata ibi semper
mama sua si mel et favum sua
niora (?) mentis non degustat spiritualis.
Idem. Ubi ebrietas ibi diversa
prosilit ventrem in corpus celestis
divitiam dirigit mentem. Ysaias. Ve
qui mane consurgitis ad sectanda
ebrietate et potandum usque ad vesperam
ut vino estuetis. Cithara et lyra
tympanum et tibia in conviviis vestris
et opera dei non respicitis nec opera
manuum eius consideratis. Ideo ibi
dilatavit infernus animam suam et ap
eruit os suum absque ullo termino et de
scendet glosa autem ve qui sapi
entes estis in oculis vestris. ve qui
potentes estis ad bibendum vinum et
fortes ad miscendum ebrietatem. Qui
iustificatis impium pro muneribus et iu
sticiam iusti aufertis ab eo. propter hoc
sicut devorat stipulam ignis sic radix
eorum sicut favilla etc. Jeronimus ad
Occeanum. Nunquam ebrius sit sa
cerdotes animo corporis plura sunt hic
quod spumis nesciunt. sobrietate cura
verunt. Idem. Sacerdos et populus nesci
verunt sobrietate ab preceptis sit atque
cessaverunt inebrietate nesciunt

voluntate. ingravaverunt. Prov. 20.
luxuriosa res vinum et tumultuo-
sa ebrietas. quicumque hiis delecta-
tur non erit sapiens. Prov. 23. No-
li in conviviis esse potatorum. Item.
Cui vae cuius patri vae. Nonne hiis qui
commorantur in vino. et student ca-
licibus epotandis. Item. Ne intue-
aris vinum cum flavescit et cum
splenduerit in vitro color eius. in-
greditur blande. sed in novissimo mor-
debit ut coluber. et sicut regulus
venena diffundet. oculi tui vi-
debunt extraneas. et eris sicut in medio
maris. et quasi sopitus gubernator ami-
sso clavo. et dices verberaverunt
me sed non dolui. traxerunt me et non
sensi. Prov. 31. Noli regibus
dare vinum quia nullum secretum ubi
regnat ebrietas. Item. Ne forte
bibant et obliviscantur iudiciorum
et mutent causam pauperis. Item.
Date siceram merentibus. et vinum
hiis qui amaro sunt animo bibant
et obliviscantur egestatis sue et
dolorum. Eccli. 19. Operarius ebriosus
non locupletabitur. et qui spernit
modica paulatim decidet. Item. Vinum
et mulieres apostatare faciunt
sapientes. et arguunt sensatos.
Eccli. 31. Quam sufficiens homini eru-
dito vinum exiguum et in dormi-
endo non laborabis. et non senti-
es laborem. Item. Diligentes in
vino noli provocare. multos enim ex-
terminavit vinum. Item. Ignis probat
ferrum durum. sic vinum corda superborum
arguet in ebrietate potatum. Item.
Equa vita hominibus vinum in sobrietate
si bibas illud moderate sobrius eris.
vinum in iocunditate creatum est. non in ebri-
etate. Item. Exultatio anime et cordis
vinum moderate potatum. Item. Sa-
nitas est anime et corpori sobrius potus.
Item. vinum multum potatum irrita-
cionem et iram et ruinas multas facit.
Item. Amaritudo anime vinum multum
potatum. Item. Ebrietatis animositas
imprudentis offensio minorans virtu-
tem et faciens vulnera. Item. In convi-
vio vini non arguas proximum. et non
despicias eum in iocunditate illius. De hac
materia plura vide infra in sequenti capitulo
de conviviis et supra capitulo de gula.

De ebrietatis malo capitulum 28

Ebrietas multorum est causa
malorum. Primo quia ad omnia vicia
ducit aut inclinat. Aug. in [illegible]
d. 35. Ante omnia ebrietas vitetur.
ebrietas que omnium viciorum fomes est
et nutrix. Ideo apostolus ad Ephesios
5. dicit. [illegible]
tu. sed fabricatur dicitur adultera. Secundo
quia inebriatus nudatus fuit. maledixit
Chanaan filio Noe. Gen. 9. Et in
actu Loth commisit cum filiabus
suis. Gen. 19. Tertio quia luxuriosos facit
et tumultum inducit. Prov. 20. luxuriosa
res vinum et tumultuosa ebrie-

tas ut habetur in prima parte capitulo Et Ieronimus
ut habetur 32 d. Venter mero estuans
cito despumat in libidinem. Et non
ebrietas ubi libido dominatur et furor
Apostolus Nolite inebriari vino in quo
est luxuria. Quarto quia sensus aufert et
insaniam facit ut dicit Ieronimus ut
habetur in tractatu predicti Seneca Ebrie-
tas nil aliud est quam voluntaria insa-
nia Et tullius [illegible] ista facta nos
fecit potio repleti Osee 7 Ce-
perunt furere principes a vino Quinto
quia cor gravat et [illegible] omnes actus
suos Luce 21 Attendite vobis ne graven-
tur corda vestra crapula et
ebrietate Osee 4 Fornicatio vinum
et ebrietas aufert cor. Sexto quia
Ambrosius in libro Ebrius a se abalienatur
a vino abstrahitur ab eo dissipatur
ab angelis recedit ab [illegible] de-
situs virtutibus confunditur a demoni-
bus Septimo confundit et debilitat natu-
ram amittit gratiam perdit gloriam incurrit
dampnationem ut habetur ab Ambrosio in predicto
capitulo Octavo quia egestatem inducit multis
quidem in temporalibus quos depauperat
aliquos aut simul in spiritualibus Eccl. 19
Operarius ebriosus non [illegible] ut habetur in predicto capitulo
Augustinus ad Bonifacium Ebrietas me-
bra debilitat spiritum [illegible] et
omnes [illegible] [illegible] n ad
sua propria [illegible] ad pauperta-
tem et [illegible] adducit Eccl. [illegible]

cunque impleverit tanto [illegible] vociferat
Adam [illegible] carbo [illegible] hoste ad
plus [illegible] Nono quia facit [illegible]
[illegible] in [illegible] demonum Eccl.
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] tot demonum quot
[illegible] [illegible] Adhuc plurimi [illegible] n.
[illegible] [illegible] [illegible] obtinuit tota
familia [illegible] Luce 11 Cum fortis
armatus custodit atrium suum in pace sunt
ea que possidet Si autem fortior eo
[illegible] magis sit [illegible] In Basilio
[illegible] multi capti sunt a demonibus
Et Augustinus Ebrietas est blandus demon
[illegible] Luce 18 [illegible] [illegible]
d. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
facit in gaudium inimicis [illegible] lu-
dunt in demones [illegible] [illegible] cum ebrio
[illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] ludum
devorat Seneca voluptates [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut singulos
Ecc. Joab dolo [illegible] [illegible] interfecit
Abner ut habetur 2 Regum 3 Decimo quia
secreta revelat [illegible] iudicia [illegible]
ut dicitur [illegible] [illegible] de quo habetur in
predicti capitulo Undecimo quia [illegible] multum [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
multas facit [illegible] dicitur [illegible] 31
[illegible] dicitur amaritudo [illegible] [illegible]
multum [illegible] 12 quia [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

mala sequuntur tam a katholicis
ut patet in mali consuetudine per apostolum
dicitur non. Socrates ebrietas est ut
corpus plus sanum ducit insania
et cum gulositas. Seneca multos
vicios ingerit qui primo debilia.
Idem nihil sanum ligat quam mentem
amittit. Sed illo malo resistere
potest qui proprium gubernare non potest
Idem Multum vinum potest enim esse
qui corporis et mente. Idem Bibere
et prodare vita est tardiari. Ide
Nota est imperia potestate aut devicta
ebrietate. Idem mari nimis quadam
inundante prius ebria non continet
Ita mens sancta tam non sanum. Quod aliter
animum confundit. Idem Ebrietas
est nostri infirma felix fieri cum
delictis. Idem Alberti loquitur quod cum
ebrius loquitur plurima dedisse non
primo madidi sumptu auit hinc
illum ebrietat memoria evacuat
oblivionem inducit. In madidam
sumptu tam perturbat intellectum
ebrietat, memoria evacuat oblivi-
onem inducit. Item cum ebrietas
in sanum dominatur non sanum in illa
[illegible] in impia perdacit multa
ut sunt ebriorum communibus generis
hos operibus ebrius et potat multis
modis variat. Hic tremit. Hic
placat. Hic plasmatice adu-
lat. Hic primus est praeditus. Hic

est mille amicus. Hic sunt regni quam
noli ille sponso tam. Disputat quam
ille erit sapientia mille. Hic de-
cani tractat suam semper ille mac-
tat. Hic dormit ille vocat. pe
Bachi tela laborat. Post mala
commissa mori contingit. Ad quam apostoli
capitula primi et capitula de gnostico
et de quinque et infra capitulo de gula

De ecclesia katholica cap. 29

Dicit sp̄s est historice comitatis
auctoribus gratia fidei sancte ecclesiae assumunt
et sunt sibi ipsis inimicis allegantibus
quod dicunt Quando non tres personas in dominum
sustinent tres sunt deos credidit quod
cum sabellius nomine deus sustinens
nomine credidit ut ṗfm Dicit hoc
etiam retinent nomine deum cum
tres personas contra sabellium assunt
et tres personas assumens quod arrius nomine
deum confitetur. Item Et in nullo qui
deos inimicus sed potat vocari
si cum eorum eternae fateantur assump-
sisse aut si cum ut generis credidit
eternum esse potuisse eum deo
qui populus hominibus terrae donavit. Lau-
dibus omnibus bonitatis illius magnae
coguntur quod non in laude sua boni-
tatis quotidianis quod ut illa generis
dignus fecit quod illis videntur indignus
Certa autem etiam eorum carne eorum
illius morte confitetur. Item nomina
est tamen etiam eternorum partibus non

[illegible] ysaias vi dicit
Angelica agmina in celo clama
cia . sanctus sanctus sanctus dominus deus sabaoth
et . in personarum trinitatis more
notetur . tunc ait sanctus [illegible] ut trinitatis
persona sit sola ait . dominus deus saba
oth / non dii dii . hoc et dauid se
cutus ait in psalmo Benedicat
nos deus deus noster benedicat nos
deus . et subdit metuant eum omnes
fines terre . non eos . paulus et
[illegible] d . Item [illegible] sic spec
[illegible] sic filium / et [illegible] sic spiritum sanctum
soli subdit [illegible] gloria in d [illegible]
Tertium Sic nos [illegible] nam in
[illegible] mei passione Ita ille . [illegible]
sicut in mundo [illegible] sunt saluati
Quartum [illegible] duobus modis [illegible]
[illegible] patitur ab aduersariis . sic
gladiis aut [illegible] [illegible]
[illegible] statim cum [illegible]
[illegible] linguis subdolis et [illegible]
falsa blandimenta [illegible] a
gladiorum [illegible] finem mundi [illegible]
te sunt [illegible] et carnales a
[illegible] contradicunt [illegible] occul
ta cogitatione malluit [illegible]
[illegible] et plagis [illegible]
[illegible] Ita terra [illegible]
[illegible] morte despicit [illegible]
[illegible] triste [illegible]
[illegible] sunt [illegible] Quartum
[illegible] tunc [illegible]

[illegible] martire [illegible]
[illegible] in terra [illegible] di
mecos fuit . [illegible] laca [illegible]
sola in [illegible] lingua [illegible]
se [illegible] mercede in denarii
[illegible] laborauerunt
acceperunt [illegible] sola [illegible]
se [illegible] caritatis [illegible]
[illegible] et aqua diluuii
archam ad sublimia sustulit [illegible]
[illegible] archa [illegible] optimuit
Quintum [illegible] [illegible] alas
[illegible] Et mor [illegible] Ita terra
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et fatuos / [illegible] et [illegible]
pauperes et diuites / fortes et inf
[illegible] / [illegible] sunt [illegible] quia in ea
[illegible] mali [illegible] bonis [illegible] / nec
boni [illegible] malis / [illegible] hic [illegible]
[illegible] et [illegible] sunt [illegible]
[illegible] ad [illegible] cum
illis [illegible] [illegible] [illegible] boni sali
[illegible] sunt in celo / mali sali
[illegible] in inferno / hec ad [illegible]
[illegible] et inferna sita / [illegible]
[illegible] quos
[illegible] [illegible] [illegible]
hac [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] boni sunt [illegible]
[illegible] malos tollare debet
[illegible] malos non tollat [illegible]
tollerancia [illegible] est [illegible]
non est [illegible] multu[m] lauda[bi]le

c / bonum est cum bonis sed bonum est
cum malis Aliud Sicut quiciumque
culpe boni inter bonos in via sic
in inmensum est possunt / boni inter ma-
los constituti Ubidem Scallandi
sicut robustus mali. quoniam abel fuisse non
valet quem cayn malicia non exer-
cet Aliud in anima eius maria mag-
dalena Sicut ada devincte gandi-
eta fuit eva sic maledicte post
formata fuit eva quod per mor-
tem eius et venenum non sepius quod
venenum in mundo venit et quod mun-
dum tota gaudebat occasione
per deliciam mortuum quod adquam
gloriam venisse congruit senectus ope-
ra Aliud gloria supplicantis domini di-
lectus apparuit inter homines humilis
hic et exaltate omnia genera mundi
superbiam suos mittens predicatores
relictis sapientibus elegit insipientes
relictis quod fortibus elegit debiles
relictis ditibus elegit pauperes
Aliud Elegit ergo predicatores in-
fimos et abiectos adeo non
predicandum tales vocare debuit
qui de laude gloria mundi habuit
ut tanto plus cogitat ac mostret
quod agentes gesto magis invenitur
quod ad hoc opus ydonea ipse fe-
cerit Aliud Ipsa sancte ecclesie princi-
pia litterarum scientia exhibent ingra-
ta ut tactis recepta[n]t credit

quod adiuta apostolos accedentes non
verbo sed ea suadet Ubidem in mor-
tem multos conste quod spirituales
abstractos sub proprio meo ipsa tri-
bulatos eterna operibus abscondit
quos si levius aurea precuciunt vel
sanit magis quod atque hoc valet pa-
leas tollit Aliud multi sunt in
eterna fide non ope quod malat apostolus
verum dicit Confitentur se nosse deum
factis autem negant Ymmo etiam in-
fanti sunt opera quod sed quod sunt ex
opera dum sanctorum Aliud Crucibus adeo
sanctis vocare perget quod post non
sublimavit exaltato pene omnes
omnibus fideles apparuit et quos
quod ab avari nomen audiunt ipsi
non omnibus fideles erubescunt sed
nationes quod dura glorientur et magis
sequitur quod ve confitetur interne addeo
vero sumat omnibus specie externe Vo-
luntas alii vero fidem medullitus te-
nent sed fideliter nomine intrantes
tamen. quibus diuinas sepe contigit iudicio
non stabilis quod neque sciunt et credat
quod salubriter creduntur Ubidem Sepe
fit ut qui negligunt bene nomine sed
perfidiam dilabantur mittis semper
te vera qui dilectum non credit dum
mente iudicium multe se suspicat per-
tant qui pacto quod fideles dicunt sunt
vel esse fidem non perdidisse est in
correctis operibus malis denique suppr[...]

licia reddi no ēē. Aliud. Certi-
fidei disc̄ opa sp̄ual' ɔtempnut &
ideo tenere videt' fidem sed nō
informem cum de cogitacionibȝ dicitur
cogitaciones significant omnes status qui cum
negati sunt. statue h̄ fingere hec
videt' malorum pamorum qui creu
racōe seīuē de solo fermo mouet
glant. Ade. mathei. 23. videns nō
nullos ita potentū personas actiōe
vel reapiti nō dubitent obcecat'
firmare impiorum causas vel negare
aut falsū affirmare affirmare
Ad ergo fauet illi indolē
personarum qui per incubestut obiu
tanda potestū flagella solicz
ppt n. opia ē scitas et opita ħ
qui exulbut tacendo hoc / nō ostēte
but' cū filiȝ tota tpe. Nā et ī
imacule hom̄ pamq appeat tn
ī dnt' cū despecte iudicare dispo
sut icm mare. Aliud. Ad dam de
ducendi tenetes affirm. qd ɔmitti
videt' albatū qui tn potentū gratia
offende metuentes aegue nō ɔ
sumut. Kuicuq; tale ē qd aliud facit
ī qd vidit lupū et oues dimittit
et fugit. fugit ā qd tacuit. qr
despecta dei gra tpalem gliam hom̄
pluq amauit detalibȝ dicit dilexit
gliam hom̄ pluȝ qz dei. Talis ergo
ī despecte iudicat. et ī veraciro
publica fuit / tn tacendo spm
negauit. Adem mathei. Siquis

volt venire. Constā etiā sit multa
q̄ fūt in ɔfiteri. qr credentes appeant
ē famosȝ. Nz sī p̄ m̄ hodie in
tanta nō est glia. tot p̄ ɔfesso-
res nō hūit etiā. Aliud. Sunt n
multi qui p̄n̄ntib' nōie ɔsent / q
tn p̄n̄tatis fidem nō hūt sola
enī visibilia ē putat. inuisi-bi-
lia ī appetut qr ea nō ee suffi
cant. Vnz multi sūt mires etiā sua
carne darent in morte ī cib' etiā
sine ɔstitisse aliam ee vitā qr
qua mori debent. Et qr hm̄
credidunt adeptietā sua caē in
vacabit carnistat / adq; socientes
eis p̄mat. nomi demoniis vas̄pat
desinerunt libant. Quam g
illic ipā viuūt ī tot mira hic
fulget. cō moritū sūt. Aliud. Ita
qr tuissime vita alia lucerē ī
visibile nō sola ēdam; ħ & a
dnō hierām; adeo p̄ opia ē ua fidem.
Aliud. Vnz sustam carnalis cogi-
tacio dt̄ quamo possit lucē spi
talem ē cē. qr nō possit vide
Cui iam Dm quomo sua vidit creā
hō tn ɔ hec nō dubitat / qr
inuisibili q̄ d̄ua corg visibile
regi q̄ sublata careut corpus
Adem mathei 23. Peccatū bapti-
zati sunt in mari. Rubeo laci
sunt idē sacta ɔmisa vident
egipciorum expectabs peccata re

linguis. Item Culpa priores
precludit impletis adiunxit sola
virtute divina sine nostro labore set
prestante quod deus in hac vita venia
mus per quod adesta permissionibus pre
ueniam tractatum similiter quia hoc
aliis quod nos veniat quibus nostro sup
are labore. Idem innocentius quod et
quod Arg apud nos valet aqua
baptismatis / hoc egit apud an
tiquos pro pueris parvulis sola fides
vel pro maioribus virtus sacrifi
cii / vel pro adultis qui ex Abraham
prodierant misterium circumcisionis
Item Ex originali peccato parvuli tenentur
dum polluuntur aliorum et ideo per
baptismatis gratiam salvantur iterum
peccatum eorum per patrinos [illegible]
Adhuc cum institutum sit sa
cramentum vel in usu gratia aliquis [illegible]
pro gratia prestaret. Item Baptismus
sicut est tamen sacramentum in quo
complantamur similitudini mortis Christi per
lavacrum in baptismo et hic delet
cirographum damnationis inter
quod et hic quod nos gratia [illegible] iam
non [illegible] [illegible] non consentiens
Idem Baptismus est sola gratia
[illegible] impletis [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] parvulis [illegible]
et [illegible] intellectum [illegible] Item
in alio [illegible] [illegible] fides

[illegible] nec minor fides mulieris cana
nee [illegible] [illegible] sufficere et
[illegible] Idem innocentius [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] infantes [illegible]
[illegible] etate fides [illegible] [illegible]
[illegible] qua [illegible] deo placere
salvatur per baptismum non tamen [illegible]
[illegible] aliena hoc non addit [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible]
aliena magis macula et aliena
fides [illegible] [illegible] baptismo
Item [illegible] Credo [illegible]
sola fide salvari posse cum de
sidio [illegible] sacramentum [illegible]
[illegible] si non [illegible] baptismi
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
facit hoc [illegible] fides [illegible] absque
fide [illegible] non [illegible] Item
[illegible] [illegible] [illegible] voluntas pro
facto reputatur [illegible] [illegible]
tas [illegible] Si non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sola [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] obtinere [illegible]
[illegible] Sic sola fides et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
nis effusione et [illegible] aque effusi
one salute [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] valenti [illegible] [illegible]
baptisma. Et sic [illegible] [illegible]
non dimittitur [illegible] si [illegible] [illegible]
non [illegible] ablatum. Et sic
nulla [illegible] fides si [illegible] [illegible]

[illegible]

permittendo non percipit. Item n° q
des commissa, completi precepti
agitis itaque non fidelis sed rebelli
et contemptor preceptorum receptus. Contra hoc
veniunt obedientie. De hac materia
habetur supra infra ca. de fide
desperantis

Capitulum 30

De excusatione peccatorum tractando

in mente. Sunt non nulli qui
nequaquam deflent malum quod faciunt
sed et laudare aut defendere non
desistunt. Nimirum tamen culpa et
defenditur geminatur. Item multi
sunt qui reputatione sua coram aliorum vi-
dent peccatis quod dum alios talia fe-
cisse considerant se hec licite facere
reputant. Item Et si iniustus est dum
aliis deliciis dignus non est ut recepi
abhominationibus et prave viventibus iudicetur.
Idem peccata carnalia maioris
sunt infamie et minoris culpe quam
spiritualia. Idem Sepe sordet in
oculis summi iudicis quod splendet in
oculis operantis. Idem moral. 22 lux
eterna que deus est quanto incomutabiliter ful-
get tanto penetrabiliter omnia videt
quotiens igitur ad indagandum corde con-
cipimus tenebras in luce positi sumus a
qua tamen permittendo longe sumus. Tu
quod nos videmus non cedimus impalli-
claus des oculos lumen illuminatos
abscondimus non nos illi. Sunt

quidam quorum peccatum apertum iudicis eterni
et male cogitata et opera sua ope-
rata deliciamus et quamvis nos discrete
fienda malunt confirmare iudicis con-
spectu fiat quod sumimus quos sanctus
Item Scriptum est quod via nuda sunt oculis
eius et aperta homines quod mala
cogitata confirmat non obliuiscitur
et creata in absconditis eius prius esse
delemant. Item Scire Item actus cum alterius la-
borant quoniam acto itinere infirme
cogitationis conde elidimus non
cum inspectu eius assiduus incur-
rentur lumen gratia conspectum suum
non clamanter dicens. Auferte malum
cogitationum vestrarum ab oculis meis.
Item Donatus degenerare. Contra et absolu-
te cuiusque excusatio testimonium con-
stat super noli gloriaris testis contra
sue. Sed non minus in eodem humilitatis
causa in corpus nil cum constat sunt.
Aliudem Contra illi desunt qui nil sibi
deesse reputat. Item de pr. ca. Nichil
habet gloriosius testis. cum humilitatis sublegit
et sic omnes humilitate videat. Sed
quamvis in quadam. perfecta requi-
ta contemptum. nil perfecte admi-
tteretur, quod evacuat gloriam consci-
Idem de 12 gradibus humilitatis
multis modis sunt excusationes
imperfectis aut in. dicitur qui se excusat
non fecisse aut fecisse quidem sed bene fecisse
aut si male non tamen multum in-
tentione. Bi. Aut de illa voluit

adam et eua quantum in ipsis fuit ex
cusare suggestione. Adam inmutate
dico quod mulier quam dedisti comparat ut
iniquitatis defensio. quod certatur
cum domino se deffendit. id quod adit et
cum nobis placet quod ei displicet. quia
celsus humilia respicit / et alta a
longe cognoscit. Adam quoque tamen in
uxorem suam retorquet quod deus arguit. se
excusat ac repellens in ducgen-
cie meditorum. Sed Saue aliene
justicias ... excusat aut
temerarius iudex sed magis eius inte
rius excusatio. si non potes eius ut
spote ... aut ...ms aut
... si ... displicet ...
ctitudo recusat. nolo dicito ne
hemetes fuit tempta(tio). quod dixerint illa
fecisse. sicut illum inmane capitate ac
tempus. Item ... declaravit
eum qui ... in solo ... dist
te ... deprehendit in ... tibo
proprio. ira iudico ... non ad
ad iudicandum consiliat sed meminisse
... melior et ...
... ita cum ...
custodia ...
milites inuitat melius facit et
... ... aplere ... valet
alios aliqua iniquitate / memen
to tamen quod caritas operit multitu-
dinem peccatorum. De ...
alios ...
dunt. Alii ... quod ...

manu sua domini. hoc autem est
omnibus tam iustis et iniustis quia
iustus si decipi adeo tamen resurgit
fortior. iniustus autem cum cecidit
non adiciet ut resurgat / sed aut in
impudorem magis cadit aut in
impudentiam / aut se excusat / et hoc
est impudor. secundum addicens aut
fit ei frons meretricis. et non deum
timeat nec homines vereatur. consideremus
de primo homine. Quando deus arguit
iustorum censura contempnunt ...
... se dominus iudico quod diuinum ...
... deus ab hominibus ... taliter
iudicandi. contempnunt dominus de ipsis
malum et ... / ... in ...
... ... defendere
se ... ... in deum culpa re
torquere. Cullius et ... ...
... aut amore aut ira
ad ... ... in
... defendit. sed culpa ...
... ... plura mori
... digi... ... et de
... et ... dei
dico temerario et ...

De incipientibus a fide et primo de fide Cornelii

Cap[itulum] ii

Sic ergo patet quod ... a primo operi-
bus ... ad fidem sed ... fidem
... Cornelius ...
et ... baptismum evangelii